

Faculteit Rechten

master in de rechten

Masterthesis

Sterkmaking: nieuwe perspectieven na het cassatiearrest van 24 maart 2016?

Julie Gilis

Scriptie ingediend tot het behalen van de graad van master in de rechten, afstudeerrichting rechtsbedeling

PROMOTOR :

Prof. dr. Ilse SAMOY

BEGELEIDER :

De heer Wouter POELMANS

De transnationale Universiteit Limburg is een uniek samenwerkingsverband van twee universiteiten in twee landen: de Universiteit Hasselt en Maastricht University.

UHASSELT

KNOWLEDGE IN ACTION

www.uhasselt.be

Universiteit Hasselt
Campus Hasselt:
Martelarenlaan 42 | 3500 Hasselt
Campus Diepenbeek:
Agoralaan Gebouw D | 3590 Diepenbeek

2016
2017

UHASSELT

KNOWLEDGE IN ACTION

KU LEUVEN

Maastricht University

Faculteit Rechten

master in de rechten

Masterthesis

Sterkmaking: nieuwe perspectieven na het cassatiearrest van 24 maart 2016?

Julie Gilis

Scriptie ingediend tot het behalen van de graad van master in de rechten, afstudeerrichting rechtsbedeling

PROMOTOR :

Prof. dr. Ilse SAMOY

BEGELEIDER :

De heer Wouter POELMANS

Masterscriptie

***Sterkmaking: nieuwe perspectieven na het cassatiearrest van 24
maart 2016?***

Naam: Julie Gilis (1130989)

Begeleider: Prof. dr. Ilse Samoy

Academiejaar: 2016-2017

Opleiding: Rechten UHassel

Aantal woorden: 22.677

Samenvatting

“Niettemin kan men zich sterk maken voor een derde, door te beloven dat deze iets doen zal; behoudens schadevergoeding ten laste van hem die zich heeft sterk gemaakt of die beloofd heeft de verbintenis te zullen doen bekrachtigen, indien de derde weigert ze na te komen”. Dit is de inhoud van artikel 1120 B.W., het artikel dat de definitie van de rechtsfiguur sterkmaking bevat. Via deze bepaling wordt het duidelijk dat enkel het verkrijgen van de toestemming vanwege een derde ten aanzien van een beloofde verbintenis uitdrukkelijk wordt opgenomen (de toestemmingssterkmaking), maar niet de uitvoering van de beloofde verbintenis door de derde (de uitvoeringssterkmaking).

De uitvoeringssterkmaking wordt niet alleen door de wettelijke definitie van sterkmaking stilgezwegen. Binnen de Belgische rechtsorde werd nooit gewag gemaakt van een uitvoeringssterkmaking. Slechts een enkele auteur heeft de uitvoeringssterkmaking in de mond genomen en een voorstel uitgewerkt om de uitvoeringssterkmaking te aanvaarden onder het toepassingsgebied van de rechtsfiguur sterkmaking, maar zonder resultaat. De uitvoeringssterkmaking bleef voor velen een onbekende vorm van sterkmaking.

Ondertussen is er duidelijkheid gekomen omtrent het toepassingsgebied van de rechtsfiguur sterkmaking, daar het Hof van Cassatie in een arrest van 24 maart 2016 met duidelijkheid bepaald heeft dat ook de uitvoeringssterkmaking onder de toepassing van sterkmaking valt. Dit is mogelijk op basis van het principe van de wilsautonomie en mits de betrokken partijen duidelijk de wil uiten om een sterkmaking te bedingen.

Doch, de erkenning door het Hof van Cassatie volstaat niet. Opdat de uitvoeringssterkmaking daadwerkelijk toegepast kan worden als vorm van sterkmaking dient een gepast regime uitgewerkt te worden als aanvulling op de bestaande regelgeving omtrent de rechtsfiguur sterkmaking, zodat de uitvoeringssterkmaking zonder problemen toegepast kan worden en zonder in het vaarwater van andere aanverwante rechtsfiguren te komen. Voor de uitwerking van een dergelijk regime werd inspiratie gezocht in de Franse rechtsorde, omdat de uitvoeringssterkmaking in Frankrijk al langere tijd geleden erkend werd en het burgerlijk recht in België en Frankrijk dezelfde basis kent, de Code Napoleon van 1804.

In het voorgestelde regime worden allerlei aspecten aangehaald die aanvulling of aanpassing vereisen. Zo zal onder andere de wettelijke definitie van de rechtsfiguur sterkmaking aangevuld/aangepast dienen te worden opdat de uitvoeringssterkmaking voortaan duidelijk in de bewoordingen van de bepaling gelezen kan worden. Daarnaast dienen nog verschillende aspecten gewijzigd of aangevuld te worden, zoals toegelicht wordt in dit onderzoek.

Dankwoord

Het schrijven van een masterscriptie is een hele onderneming en is niet altijd even vanzelfsprekend gebleken. Het vraagt de nodige tijd en inspanning. Gelukkig heb ik deze taak niet helemaal alleen hoeven uit te voeren. Vandaar dan ook dat enkele mensen een bedanking verdienen.

Allereerst wens ik mijn promotor Professor Ilse Samoy en de heer Stefaan Declercq te bedanken voor de begeleiding die ik doorheen dit traject heb gekregen en de duidelijke en zeer behulpzame feedback die ik na iedere deadline mocht ontvangen. Dit bijkomende inzicht zorgde ervoor dat deze scriptie tot stand kon komen.

Daarnaast is het gepast om ook Mevrouw Sarah Van Haute kort te bedanken. Mevrouw Van Haute attendeerde me voor iedere deadline steeds tijdig dat de deadline eraan zat te komen en wanneer ten laatste ingediend kon worden. Dit zorgde ervoor dat ik nog een extra keer gewezen werd op de deadlines, waardoor het risico echter minimaal werd om een deadline te missen en te laat in te dienen. Uiteindelijk heb ik steeds tijdig alle deadlines gehaald.

Ook zou ik graag mijn vrienden kort even bedanken. We hebben elkaar gesteund doorheen het traject om een masterscriptie te schrijven. We zijn verschillende keren samen naar de bibliotheek geweest om het nodige opzoekingswerk te doen voor onze masterscripties. Hierdoor konden we in elkaars gezelschap werken aan onze scriptie, waarbij tijdig een pauze werd ingelast waarin we even konden ontspannen en elkaar indien nodig bijstonden met raad, opdat ieder van ons met het nodige zelfvertrouwen tot het einde van de masterscriptie geraakte. Dankzij mijn vrienden kon ik het aangename aan het nuttige koppelen.

Graag zou ik ook mijn ouders even bedanken. Ze hebben mij de nodige steun geboden, zodat ik deze masterscriptie met voldoende zelfvertrouwen kon schrijven. Bijkomend wil ik hen ook bedanken voor de tijd die ze hebben besteed aan het nalezen van dit werk.

Inhoudstafel

Samenvatting	2
Dankwoord	3
Inleiding	7
1. Probleemstelling.....	7
2. Onderzoeksvraag.....	8
3. Onderzoeksplan.....	8
4. Onderzoeksmethode	9
HOOFDSTUK 1. Sterkmaking: de rechtsfiguur	10
1. Begrip	10
1.1 <i>België: art. 1120 B.W.</i>	10
1.2 <i>Frankrijk: art. 1204 C.C.</i>	11
2. Kenmerken.....	12
2.1 <i>Resultaatsverbintenis</i>	12
2.2 <i>Persoonlijke verbintenis</i>	13
2.3 <i>Geen driepartijovereenkomst</i>	14
3. Functionaliteit.....	14
4. Geldigheidsvereisten	16
4.1 <i>Gemeenrechtelijke geldigheidsvereisten: art. 1108 B.W. en art. 1128 C.C.</i>	16
a. Toestemming.....	17
b. Bekwaamheid: art. 1123 B.W. en art. 1145 C.C.	18
i. Sterkmaker.....	18
ii. Derde.....	19
c. Voorwerp en oorzaak	19
i. Inhoud van de belofte.....	19
ii. Voorwerp.....	20
iii. Oorzaak	21

4.7	<i>Bijzondere geldigheidsvereisten</i>	22
a.	De partijen	22
i.	De sterkmaker	22
ii.	De derde	23
b.	Termijn (van sterkmaking)	24
5.	Retroactieve werking	24
6.	Gevolgen van sterkmaking	25
6.1	<i>De resultaatsverbintenis</i>	25
a.	Gevolgen tussen de sterkmaker en de bedinger	26
b.	Gevolgen voor de derde	27
6.2	<i>De beloofde verbintenis</i>	28
a.	Zuivere sterkmaker	28
b.	Sterkmaker en onbevoegde vertegenwoordiger	28
i.	Onbevoegdheid van de vertegenwoordiger	28
ii.	Instemming door de derde	29
iii.	Geen instemming door de derde	30
7.	Aanverwante rechtsfiguren	31
7.1	<i>Lastgeving</i>	32
7.2	<i>Zaakwaarneming</i>	33
7.3	<i>Naamlening</i>	34
7.4	<i>Schijnvertegenwoordiging</i>	36
7.5	<i>Beding van commandverklaring</i>	37
7.6	<i>Conclusie</i>	39
	HOOFDSTUK 2. De uitvoeringssterkmaking	39
1.	Het cassatiearrest van 24 maart 2016	40
1.1	<i>De feiten</i>	40
1.2	<i>Het Hof van Beroep</i>	41

1.1	<i>Het Hof van Cassatie</i>	42
2.	De uitvoeringssterkmaking: definitie en kenmerken.....	43
2.1	<i>Sterkmaking: het verleden</i>	43
2.2	<i>Grensoverschrijding: Frankrijk</i>	46
2.3	<i>Aanverwante rechtsfiguren</i>	51
a.	De borgtocht.....	51
b.	De garantie.....	56
2.4	<i>Definitie en kenmerken</i>	59
3.	Wetswijziging voor de uitvoeringssterkmaking	62
	Conclusie	66
	Bibliografie	69

Inleiding

1. Probleemstelling

1. Wanneer je kort even opzoekt wat de rechtsfiguur sterkmaking inhoudt, kom je momenteel doorgaans alleen maar bronnen tegen die vertellen dat sterkmaking betrekking heeft op een overeenkomst waarin een sterkmaker aan zijn medecontractant belooft dat de instemming verkregen zal worden van een partij ten aanzien van een verbintenis opgenomen in de overeenkomst. Het is net deze kwestie die momenteel een nieuwe wending gekregen heeft. Het toepassingsgebied van de rechtsfiguur sterkmaking werd recent uitgebreid, een uitbreiding waarover slechts een enkele auteur¹ reeds gewag had gemaakt en dus voor het grote publiek een grote vernieuwing blijkt te zijn. Deze vernieuwing houdt in dat de rechtsfiguur sterkmaking voortaan ook betrekking kan hebben op de uitvoering van een verbintenis door een persoon.

2. Aanleiding voor de onderwerpskeuze van dit onderzoek is het cassatiearrest van 24 maart 2016. Dit arrest werpt een nieuw licht op de rechtsfiguur sterkmaking. Er werd altijd aangenomen dat sterkmaking enkel betrekking heeft op het aangaan van de verbintenissen door een derde zoals beloofd door de sterkmaker. Het Hof van Cassatie heeft recent echter bepaald dat sterkmaking ook op de uitvoering van deze verbintenissen kan slaan, wat voordien nooit eerder voor mogelijk gehouden werd. Er kan dus wel gesproken worden over een zeer vernieuwend inzicht. De vraag is alleen of dit inzicht kan rekenen op voldoende voorstanders en een plaats weet te vinden binnen de Belgische rechtsorde.

3. Gezien het nieuwe inzicht dat opgeworpen werd door het Hof van Cassatie, zal dit werk onderzoeken wat de invloed is op de rechtsfiguur sterkmaking en of de toepassing in de praktijk van de rechtsfiguur zal veranderen of uitbreiden. Ook zal onderzocht worden of men niet in het vaarwater komt van andere aanverwante rechtsfiguren. Het is namelijk zo dat de regelgeving rond iedere rechtsfiguur een eigen rechtsbescherming biedt, waardoor moet worden nagegaan of het nieuwe inzicht de rechtsbescherming van sterkmaking of andere rechtsfiguren niet doorbreekt of uitholt. Het kan niet aanvaard worden dat de rechtsfiguur sterkmaking door het nieuwe inzicht, andere rechtsfiguren zonder belang maakt of sterkmaking zelf zonder belang wordt.

4. Opdat doorheen dit onderzoek niet steeds opnieuw in lange bewoordingen gerefereerd dient te worden naar de sterkmaking die betrekking heeft op de belofte door de sterkmaker dat een derde een verbintenis zal aangaan of de sterkmaking die betrekking heeft op de belofte door de sterkmaker dat een derde een verbintenis zal uitvoeren, zullen verder in dit werk de begrippen 'toestemmingssterkmaking' en 'uitvoeringssterkmaking' gehanteerd worden. Dit zijn nieuwe begrippen die in de Belgische rechtsleer nooit eerder werden gebruikt, maar die recent voor het

¹ E. Dirix en R. De Corte, *Zekerheden*, in *Beginnelsen van Belgisch Privaatrecht*, Mechelen, Kluwer, 2006, nr. 457; I. SAMOY, *Middellijke vertegenwoordiging*, Antwerpen, Intersentia, 2005, 456.

eerst werden opgeworpen door Professor Ilse Samoy in haar noot onder het arrest van het Hof van Cassatie van 24 maart 2016, tevens de eerste noot die onder het cassatiearrest verschenen is.²

2. Onderzoeksvraag

5. Dit werk zal trachten een antwoord te formuleren op de volgende centrale onderzoeksvraag: "Welke nieuwe perspectieven komen tot stand na het cassatiearrest van 24 maart 2016 met betrekking tot de rechtsfiguur sterkmaking?"

6. Om deze onderzoeksvraag optimaal te kunnen beantwoorden, zullen enkele subonderzoeksvragen doorheen het werk aan bod komen:

- Wat is het klassieke toepassingsgebied van de rechtsfiguur sterkmaking en wat is het toepasselijke regime?
- Welke nieuwe rol en toepassingsgebied worden opgeworpen door het cassatiearrest en wat is het gevolg voor het toepasselijke regime op sterkmaking?
- Kan de rechtsfiguur sterkmaking door het nieuwe inzicht verder blijven bestaan zoals nu het geval is of dient het wettelijk kader aan het nieuwe inzicht aangepast te worden?

3. Onderzoeksplan

7. Om te beginnen zal een uitgebreide bespreking volgen van de rechtsfiguur sterkmaking in het eerste hoofdstuk. Er zal gekeken worden naar het begrip sterkmaking, de kenmerken, de functies, de geldigheidsvereisten en de gevolgen van de rechtsfiguur sterkmaking in het algemeen. Ook zullen enkele aanverwante rechtsfiguren worden besproken. De rechtsfiguur sterkmaking zal besproken worden via een rechtsvergelijkende studie met het Franse recht. De keuze voor het Franse recht heeft te maken met het feit dat zowel het Belgische burgerlijke recht als het Franse burgerlijke recht dezelfde basis kennen: de Code Napoleon van 1804³. Door deze gemeenschappelijke basis zijn in beide rechtsstelsels zeer veel dezelfde rechtsfiguren terug te vinden, hebben beide burgerlijke wetboeken een gelijkaardige opbouw en oefenen beide rechtsstelsels, rechtsleer en rechtspraak, een grote invloed op elkaar uit. Daarnaast werd in Frankrijk de uitvoeringssterkmaking reeds enige tijd geleden erkend, waardoor hierover voldoende Franse rechtsleer en rechtspraak te vinden is.

8. Het tweede hoofdstuk van dit onderzoek aangaande de uitvoeringssterkmaking zal aanvatten met een toelichting van de cassatierechtspraak van 24 maart 2016. Deze rechtspraak is immers de aanleiding geweest voor huidig onderzoek. Bij deze toelichting zal eveneens gekeken worden naar de uitspraak van het Hof van Beroep te Brussel van 18 juli 2014 dat voorafging aan

² I. SAMOY, "Het Hof van Cassatie erkent een nieuwe persoonlijke zekerheid: de 'uitvoeringssterkmaking'", *RW* 2016-17, afl. 31, 1220-1224.

³ S. STIJNS en E. SWAENEPOEL, "De evolutie van de basisbeginselen in het contractenrecht, geïllustreerd aan de hand van het contractueel evenwicht" in I. SAMOY, *Evolutie van de basisbeginselen van het contractenrecht*, Morsel, Intersentia, 2010, 1; B. DE GROOTE en R. DE CORTE, "Inleiding – Burgerlijk Wetboek" in B. DE GROOTE en R. DE CORTE, *Privaatrecht in hoofdlijnen*, Morsel, Intersentia, 2012, 399-402.

het cassatiearrest, zodat het mogelijk wordt om de uitspraak van het Hof van Cassatie beter te kunnen begrijpen en zo volledig mogelijk te kunnen duiden.

9. Na de toelichting van de uitspraak van het Hof van Cassatie zal een uitgebreide bespreking volgen van de uitvoeringssterkmaking. Eerst en vooral zal het verleden van de rechtsfiguur sterkmaking worden toegelicht. Hierbij zal duidelijk worden dat een enkele auteur in het verleden reeds gewag heeft gemaakt van de uitvoeringssterkmaking, nog voor de uitspraak van het Hof van Cassatie. Daaropvolgend zal een uiteenzetting volgen van de uitvoeringssterkmaking binnen de Franse rechtsorde, zodat hier nadien de nodige inspiratie uit geput kan worden voor het regime van de uitvoeringssterkmaking in de Belgische rechtsorde. Daarna worden de rechtsfiguren borgtocht en garantie besproken aan de hand van een rechtsvergelijkende studie met de uitvoeringssterkmaking. Deze rechtsfiguren zijn van groot belang in relatie tot het nieuwe regime voor de uitvoeringssterkmaking en zullen daarom in dit hoofdstuk pas aan bod komen en niet bij de rechtsvergelijking met aanverwante rechtsfiguren die in het eerste hoofdstuk reeds gevoerd wordt. Beide rechtsfiguren vervullen namelijk het karakter van een persoonlijke zekerheid, een karakter waarvan zal blijken dat ook de uitvoeringssterkmaking dit vervult. Tot slot zal in dit subhoofdstuk een toelichting volgen van de definitie en kenmerken van de uitvoeringssterkmaking. Een specifieke uitgebreide bespreking van de uitvoeringssterkmaking wordt immers mogelijk op basis van de informatie die in het eerste hoofdstuk en de voorgaande subhoofdstukken aan bod gekomen is. Door de vergaarde informatie kan de uitvoeringssterkmaking op een uitvoerige wijze uiteengezet worden.

10. Als laatste zal gekeken worden in hoeverre de huidige regelgeving omtrent de rechtsfiguur sterkmaking dient te wijzigen, dient aangepast te worden opdat de uitvoeringssterkmaking zonder problemen binnen de Belgische rechtsorde opgenomen kan worden. Er zal gekeken worden in welke mate de rechtsfiguur sterkmaking behouden kan worden zoals deze op dit moment is vastgelegd in het Belgisch Burgerlijk Wetboek. Dit zal beoordeeld worden aan de hand van een rechtsvergelijkende studie met aanverwante rechtsfiguren en de rechtsfiguur sterkmaking zoals deze gehanteerd wordt in de Franse rechtsorde. De heersende regelgeving omtrent de rechtsfiguur sterkmaking mag niet aangetast worden door de uitspraak van het Hof van Cassatie en ook mag niet geraakt worden aan andere rechtsfiguren en de regelgeving die van toepassing is op deze rechtsfiguren.

4. Onderzoeksmethode

11. Omdat huidig onderzoek bestaat uit zeer verschillende hoofdstukken is het niet mogelijk om dezelfde onderzoeksmethode te hanteren voor ieder hoofdstuk. Ieder hoofdstuk vereist namelijk een aangepaste onderzoeksmethode, zodat het onderzoek op de meest optimale wijze gevoerd kan worden.

12. Het eerste hoofdstuk aangaande de rechtsfiguur sterkmaking in het algemeen zal opgebouwd worden aan de hand van de beschrijvende onderzoeksmethode. Daarnaast zal ook de

externe rechtsvergelijking toegepast worden door de vergelijking met de Franse rechtsorde die in dit hoofdstuk geïntegreerd zal worden. De inzichten van het Franse recht over sterkmaking zullen tegenover de inzichten in de Belgische rechtsorde geplaatst worden. Gezien de Franse rechtsorde geen al te grote verschillen toont met de Belgische regelgeving omtrent de rechtsfiguur sterkmaking, zullen beide rechtsstelsel samen toegelicht worden en zal het duidelijk aangegeven worden waar de rechtsstelsels toch van elkaar onderscheiden moeten worden.

13. Voor de toelichting van het arrest van het Hof van Cassatie van 24 maart 2016 in het tweede hoofdstuk zal een beschrijvende onderzoeksmethode gebruikt worden. Eerst zullen de feiten die aan de basis liggen van het geschil uiteengezet worden, gevolgd door het arrest van het Hof van Beroep te Brussel van 18 juli 2014 en tot slot zal de eigenlijke uitspraak van het Hof van Cassatie de nodige toelichting krijgen.

14. Vervolgens zal in het tweede hoofdstuk de uitvoeringssterkmaking onderzocht worden door middel van een toetsingskader. Dit toetsingskader zal gevormd worden door middel van de Franse rechtsorde en de aanverwante rechtsfiguren borgtocht en garantie. Gezien het Franse recht hier ook aan bod zal komen, wordt opnieuw gebruik gemaakt van de externe rechtsvergelijkende methode. Tevens zal de interne rechtsvergelijkende methode toegepast worden, omdat de nodige vergelijking moet worden gemaakt tussen de uitvoeringssterkmaking en de voornoemde aanverwante rechtsfiguren.

15. Tot slot zal op basis van een toetsingskader en een interne rechtsvergelijking nagegaan worden hoe een nieuw regime gecreëerd moet worden of welke wetswijzigingen dienen doorgevoerd te worden aangaande de nieuwe rol van de rechtsfiguur sterkmaking opgeworpen door het Hof van Cassatie, opdat de rechtsbeschermingsregels toepasselijk op sterkmaking en aanverwante rechtsfiguren niet worden uitgehold. Hierbij zal opnieuw een externe rechtsvergelijking dienen toegepast te worden met betrekking tot Frankrijk, omdat de nodige inspiratie gehaald zal worden uit de Franse rechtsorde om een nieuw regime uit te werken. Frankrijk heeft namelijk de kwestie omtrent de uitvoeringssterkmaking reeds heel wat jaren geleden uitgeklaard.

HOOFDSTUK 1. Sterkmaking: de rechtsfiguur

1. Begrip

1.1 België: art. 1120 B.W.

16. Artikel 1120 B.W. stipuleert de rechtsfiguur sterkmaking. Het artikel bepaalt dat een contractspartij (de sterkmaker) aan een medecontractant (de bedinger) kan beloven dat een derde iets zal doen. Indien de derde weigert de beloofde verbintenis na te komen, zal de sterkmaker schadevergoeding verschuldigd zijn aan de medecontractant, de bedinger. De medecontractant zal de sterkmaker aansprakelijk kunnen stellen wegens niet-nakoming van de contractuele plichten. De sterkmaker zal daarentegen bevrijd worden van de overeenkomst bij het aangaan door de

derde van de beloofde verbintenis. De contractuele plicht van de sterkmaker is in dit geval vervuld.⁴

17. De derde beschikt over de volledige vrijheid om de beloofde verbintenis al dan niet te vervullen.⁵ Het is zo dat de sterkmaker zichzelf verbindt, in eigen naam en voor eigen rekening, ten aanzien van de medecontractant en niet de derde.⁶ Maar de sterkmaker acht zich wel in staat om de derde te kunnen overhalen om de beloofde verbintenis te vervullen bij het aangaan van het sterkmakingsbeding, anders zou deze de sterkmaking niet bedingen.⁷

18. Het wordt al snel duidelijk dat er sprake is van twee verschillende verbintenissen bij sterkmaking: de resultaatsverbintenis en de beloofde verbintenis. De resultaatsverbintenis vloeit onmiddellijk voort uit de sterkmaking. Bij deze verbintenis zal de sterkmaker de schuldenaar zijn en de medecontractant een schuldeiser. De beloofde verbintenis zal pas tot stand komen wanneer de derde toestemt om het beloofde te vervullen. De derde wordt dan de schuldenaar, terwijl de bedinger schuldeiser blijft.⁸

19. Omdat de sterkmaker zich in eigen naam en voor eigen rekening verbindt, maakt sterkmaking geen uitzondering uit op het principe dat vastgelegd is in artikel 1119 B.W. Dit artikel bepaalt dat een persoon zich enkel kan verbinden of iets kan bedingen in eigen naam wanneer het voor zichzelf is.⁹ Op basis van deze bepaling is een sterkmaking waarbij de sterkmaker zich verbindt voor een derde, waardoor de derde onmiddellijk schuldenaar van de verbintenis wordt, niet geldig. De belofte zal in dat geval nietig zijn.¹⁰

1.2 Frankrijk: art. 1204 C.C

20. In het Franse recht is de rechtsfiguur sterkmaking verankerd in artikel 1204 C.C. Inhoudelijk verschilt deze bepaling niet van het Belgische recht. Ook hier wordt bepaald dat wanneer een persoon aan een medecontractant belooft dat een derde iets zal verrichten, er sprake is van sterkmaking.¹¹ Er zullen wederom twee verbintenissen tot stand komen: de resultaatsverbintenis, waarbij de sterkmaker belooft dat de derde de beloofde verbintenis zal bevestigen, en de beloofde verbintenis zelf.¹² Daarnaast maakt de rechtsfiguur ook in het Franse

⁴ Art. 1120 B.W.

⁵ W. VAN GERVEN m.m.v. S. COVEMAERKER, *Verbintenissenrecht*, Leuven, Acco, 2006, 231; S. STIJNS en E. SWAENEPOEL, "De evolutie van de basisbeginselen in het contractenrecht, geïllustreerd aan de hand van het contractueel evenwicht" in I. SAMOY, *Evolutie van de basisbeginselen van het contractenrecht*, Mortsel, Intersentia, 2010, 4-6.

⁶ I. SAMOY, *Middellijke vertegenwoordiging*, Antwerpen, Intersentia, 2005, 444.

⁷ D. LEROY en I. SAMOY, "Sterkmaking: bemind en bevreesd" in A. DE BOECK, S. STIJNS en R. VAN RANSBEECK, *De positie van de derde in het privaatsvermogensrecht*, Brugge, Die Keure, 2012, 205.

⁸ D. LEROY en I. SAMOY, "Sterkmaking: bemind en bevreesd" in A. DE BOECK, S. STIJNS en R. VAN RANSBEECK, *De positie van de derde in het privaatsvermogensrecht*, Brugge, Die Keure, 2012, 205; I. SAMOY, *Middellijke vertegenwoordiging*, Antwerpen, Intersentia, 2005, 444.

⁹ Art. 1119 B.W.

¹⁰ D. LEROY en I. SAMOY, "Sterkmaking: bemind en bevreesd" in A. DE BOECK, S. STIJNS en R. VAN RANSBEECK, *De positie van de derde in het privaatsvermogensrecht*, Brugge, Die Keure, 2012, 205.

¹¹ Art. 1204 C.C.

¹² Cass. fr. 14 december 1976, *Bull.Civ.* 1976 I, 316, nr. 403; Cass. fr. 4 oktober 1988, *Bull.July* 1988 II, 863, noot P.L.C; CARBONNIER, *Droit civil 4: les obligations*, Parijs, PUF, 1992, 240-241; CHOUBANI-SALAH, *La promesse de porte-fort, étude comparative en droit français et en droit tunisien*, s.l., s.n., 1998, 2-5; G. TILLEMENT, "Promesse de porte-fort et droit des sociétés", *Rev.soc.* 1993, 51-52; M. VERICEL, "Désuétude ou actualité de la promesse de porte-fort?", *D.* 1988, (123) 128-130; OSSIPOW, *Promesse de porte-fort et contrat de garantie: étude de droit positive et de droit comparé*, s.l.n.d., 44-45.

recht geen uitzondering uit op het principe dat enkel voor zichzelf verbonden of bedongen kan worden.¹³

21. Doch, het begrip sterkmaking wordt in Frankrijk niet op geheel dezelfde wijze gehanteerd als in België. Er zijn namelijk heel wat auteurs die het begrip op een strikte wijze interpreteren. Deze auteurs menen dat er slechts sprake is van sterkmaking indien "een persoon belooft dat een andere persoon voor wiens rekening hij zonder vertegenwoordigingsbevoegdheid een rechtshandeling verricht, deze rechtshandeling zal bekrachtigen". Uit deze definitie vloeit voort dat sterkmaking beperkt wordt tot haar belangrijkste verschijningsvorm. De belangrijkste verschijningsvorm is deze waarbij de sterkmaker zal optreden in hoedanigheid van onbevoegde vertegenwoordiger. De sterkmaker zal namelijk de overeenkomst waaruit de beloofde verbintenis voortvloeit sluiten in naam en voor rekening van de derde en beloven dat deze derde zal toestemmen tot deze overeenkomst.¹⁴

22. Naast de voorgaande strikte interpretatie, zijn er nog twee andere interpretaties terug te vinden in het Franse recht: sterkmaking *sensu lato* en sterkmaking *sensu stricto*.¹⁵ Bij de sterkmaking *sensu lato* zal het sterkmakingsbeding een autonoom beding vormen, zoals ook in de bewoordingen van art. 1204 C.C. te lezen valt. Het komt er hierbij dus op neer dat sterkmaking niet afhankelijk is van een overeenkomst en kan bedongen worden zonder dat dit in combinatie met een reeds bestaande overeenkomst moet gebeuren. Sterkmaking kan als autonoom beding bestaan, onafhankelijk van een overeenkomst of een ander beding. Bij sterkmaking *sensu stricto* vormt het sterkmakingsbeding een bijkomend beding bij een hoofdbeding of overeenkomst. Het sterkmakingsbeding kan in dit geval geen alleenstaande overeenkomst op zichzelf vormen en dient bedongen te worden in combinatie met een overeenkomst of een ander beding opdat het sterkmakingsbeding kan bestaan. Met andere woorden, de sterkmaking is in dit geval afhankelijk van een ander beding of een andere overeenkomst.

23. Voorgaande drie interpretaties zijn niet terug te vinden in het Belgische recht. Wat betreft België kan dan ook beperkt worden tot de wettelijke definitie die terug te vinden is in het Belgische Burgerlijke Wetboek, waarbij de sterkmaking een autonoom karakter wordt toegeschreven.

2. Kenmerken

2.1 Resultaatsverbintenis

24. Sterkmaking brengt onmiddellijk een resultaatsverbintenis tot stand ten laste van de sterkmaker.¹⁶ Dit wil zeggen dat hij al het nodige dient te doen om het beoogde resultaat

¹³ Art. 1203 C.C.

¹⁴ I. SAMOY, *Middellijke vertegenwoordiging*, Antwerpen, Intersentia, 2005, 444 en 446.

Voor Frankrijk: M. PLANIOL en G. RIPERT, *Traité pratique de droit civil français*, XIV dln., Parijs, L.G.D.J., 52; S. CHOUBANI-SALAH, *La promesse de porte-fort, étude comparative en droit français et en droit tunisien*, s.l., s.n., 1998, 4-5.

¹⁵ S. CHOUBANI-SALAH, *La promesse de porte-fort, étude comparative en droit français et en droit tunisien*, s.l., s.n., 1998, 2-5 en 14.

¹⁶ Vred. Antwerpen 7 november 1984, *R.W.* 1986-87, 2325; A. VAN OEVELEN, *Algemeen Verbintennisrecht*, Antwerpen, Cursusdienst Universitas, 1993, 519; D. LEROY en I. SAMOY, "Sterkmaking: bemind en bevreesd" in A. DE BOECK, S. STIJNS

daadwerkelijk te bereiken. Het beoogde resultaat bestaat er bij de sterkmaking uit dat de derde de beloofde verbintenis dient aan te gaan. Indien de sterkmaker er niet in slaagt om dit resultaat te behalen of wanneer dit laattijdig gebeurt, is het mogelijk dat deze aansprakelijk gesteld zal worden door de bedinger. Op basis van artikel 1120 B.W. zal een schadevergoeding verschuldigd zijn aan de bedinger (cf. *infra*). De sterkmaker kan zich slechts bevrijden van deze aansprakelijkheid in geval van overmacht.¹⁷

25. De sterkmaker die zich wenst te beroepen op overmacht, moet dit aantonen. Hij moet kunnen aantonen dat het omwille van overmacht voor hem niet mogelijk was om op te treden tegen een derde of dat het omwille van overmacht voor de derde niet mogelijk was om de beloofde verbintenis aan te gaan.¹⁸

2.2 Persoonlijke verbintenis

26. De sterkmaker verbindt zich ten aanzien van de medecontractant, de bedinger, persoonlijk in eigen naam en voor eigen rekening. Dit wil tevens zeggen dat hij zich op eigen verantwoordelijkheid verbindt. De derde wordt niet verbonden door de belofte van de sterkmaker. Dit zal pas het geval zijn wanneer de derde toestemt in de beloofde verbintenis. De sterkmaker moet zich er dus goed van bewust zijn dat hij/zij het risico loopt dat de derde niet overgaat tot vervulling van het beloofde en daardoor aansprakelijk gesteld kan worden door de bedinger wegens contractuele fout.¹⁹

Het mag niet verwonderen dat de sterkmaker zich op eigen verantwoordelijkheid zal verbinden. Zoals voorgaand reeds toegelicht is het namelijk op basis van artikel 1119 B.W. enkel mogelijk dat een persoon zich in eigen naam en voor eigen rekening verbindt voor zichzelf. Verbindt de sterkmaker zich toch voor een derde, dan zal deze verbintenis of overeenkomst nietig zijn.²⁰

en R. VAN RANSBEECK, *De positie van de derde in het privaatsvermogensrecht*, Brugge, Die Keure, 2012, 204; I. SAMOY, *Middellijke vertegenwoordiging*, Antwerpen, Intersentia, 2005, 444.

Voor Frankrijk: A. JONVILLE, "Pratique de promesse de porte-fort", *Dr.Pat.* 1998, I, 28; CHOUBANI-SALAH, *La promesse de porte-fort, étude comparative en droit français et en droit tunisien*, s.l., s.n., 1998, 2-5; G. TILLEMENT, "Promesse de porte-fort et droit des sociétés", *Rev.soc.* 1993, 51-52; OSSIPOW, *Promesse de porte-fort et contrat de garantie: étude de droit positive et de droit comparé*, s.l.n.d., 1947, 44-45.

¹⁷ Luik (12e k.) 22 december 2015, nr. 2010/RG/1283, 2014/RG/1047, *T.Agr.R.* 2016, afl. 2, 83; D. LEROY en I. SAMOY, "Sterkmaking: bemind en bevreest" in A. DE BOECK, S. STIJNS en R. VAN RANSBEECK, *De positie van de derde in het privaatsvermogensrecht*, Brugge, Die Keure, 2012, 223-224; I. SAMOY, *Middellijke vertegenwoordiging*, Antwerpen, Intersentia, 2005, 469-470.

¹⁸ Art. 1147 B.W.; Brussel 24 maart 2006, *Res Jur.Imm.* 2006, afl. 3, 193.

¹⁹ Vred. Antwerpen 7 november 1984, *R.W.* 1986-87, 2325; A. VAN OEVELEN, *Algemeen Verbintenissenrecht*, Antwerpen, Cursusdienst Universitas, 1993, 514; B. TILLEMANN, "Volmacht en sterkmaking bij oprichting van vennootschappen", in X., *Liber Amicorum Michel Coipel*, Brussel, Kluwer, 2004, 382.

Voor Frankrijk: A. BENABENT, *Droit civil. Les obligations*, Parijs, Librairie Générale de Droit et de Jurisprudence, 2003, 42; R. SAVATIER, *La théorie des obligations en droit privé économique*, Parijs, Dalloz, 1979, 160.

²⁰ Art. 1119 B.W.; D. LEROY en I. SAMOY, "Sterkmaking: bemind en bevreest" in A. DE BOECK, S. STIJNS en R. VAN RANSBEECK, *De positie van de derde in het privaatsvermogensrecht*, Brugge, Die Keure, 2012, 205; I. SAMOY, *Middellijke vertegenwoordiging*, Antwerpen, Intersentia, 2005, 444; P. VAN OMMESLAGHE, *Droit des obligations*, I, Brussel, Presses universitaires de Bruxelles, 1989, 271-272.

Voor Frankrijk: A. BENABENT, *Droit civil. Les obligations*, Parijs, Librairie Générale de Droit et de Jurisprudence, 2003, 42.

2.3 Geen driepartijenovereenkomst

27. Daar de sterkmaker een persoonlijke verbintenis aangaat met de bedinger (cf. *supra*), zal er slechts een overeenkomst ontstaan tussen twee partijen, de sterkmaker en de bedinger. De derde zal geen partij zijn, waardoor er geen sprake is van een driepartijenovereenkomst.²¹

De overeenkomst zal ook geen driepartijenovereenkomst worden wanneer de derde beslist om de beloofde verbintenis te vervullen. De beslissing vanwege de derde heeft tot gevolg dat de contractuele plichten van de sterkmaker vervuld zijn, waardoor deze geen partij meer is bij de overeenkomst. Er zal dus geen sprake meer zijn van een overeenkomst tussen de sterkmaker en de bedinger. Er zal nu een overeenkomst heersen tussen de bedinger en de derde. Op deze manier blijft er dus sprake van een tweepartijenovereenkomst, maar deze heerst nu tussen twee andere partijen (bedinger en derde) dan de sterkmaker en de bedinger zoals het geval was bij het bedingen van het sterkmakingsbeding.²²

3. Functionaliteit

28. De rechtsfiguur sterkmaking bestaat al heel erg lang en kan zelfs terug gevonden worden in het Romeinse recht.²³ Traditioneel werd de rechtsfiguur zeer beperkt en slechts in specifieke gevallen toegepast. Sterkmaking werd namelijk enkel gebruikt om tegemoet te komen aan de problematiek van de onbekwame persoon of de tijdelijk afwezige persoon.²⁴

29. Ondertussen kan sterkmaking toegepast worden in zeer veel verschillende situaties en kan de rechtsfiguur in verschillende vormen verschijnen. Een sterkmakingsbeding heeft voornamelijk een rol als hulpmiddel, meer specifiek bij de afwezigheid van een geldige toestemming tot verrichting van een rechtshandeling²⁵ en bij het optreden van een onbevoegde vertegenwoordiger. Daarnaast kan sterkmaking ook de rol vervullen van persoonlijke zekerheid. Deze laatste functie stond jaren lang sterk ter discussie in België, maar ondertussen werd erkenning verleend door het arrest van 24 maart 2016 van het Hof van Cassatie. Tot slot kan de rechtsfiguur sterkmaking ook nog toepassing vinden door middel van een kettingbeding.²⁶

30. Allereerst biedt sterkmaking zoals gezegd de mogelijkheid om toch een overeenkomst te kunnen sluiten, al is een betrokken partij (nog) niet in de mogelijkheid om een geldige toestemming te geven, hetzij door zijn/haar onbekwaamheid, hetzij door zijn/haar afwezigheid.

²¹ I. SAMOY, *Middellijke vertegenwoordiging*, Antwerpen, Intersentia, 2005, 444; P. VAN OMMESLAGHE, *Droit des obligations*, I, Brussel, Presses universitaires de Bruxelles, 1989, 271-272.

Voor Frankrijk: A. BENABENT, *Droit civil. Les obligations*, Parijs, Librairie Générale de Droit et de Jurisprudence, 2003, 42.

²² I. SAMOY, *Middellijke vertegenwoordiging*, Antwerpen, Intersentia, 2005, 444; W. VAN GERVEN m.m.v. S. COVEMAEKER, *Verbintenissenrecht*, Leuven, Acco, 2006, 231.

²³ J. MICHEL, *Instituten van het Romeins recht. 7. Kontracten*, Brussel, V.U.B., 1989, 26-27.

²⁴ A. HADJ KHALIFA, *La promesse de porte-fort*, Villeneuve d'Ascq, Presses Universitaires du Septentrion, 1999, 46; A. JONVILLE, "Pratique de la promesse de porte-fort", *Dr. et patrimoine*, februari 1998, (28) 29; C. AUBERT DE VINCELLES, "Porte-fort" in *Rép. Civ. Dalloz*, Parijs, Éditions Dalloz, 2005, 2; G. MARTY en P. RAYNAUD, *Les obligations*, Parijs, Sirey, 1988, 292.

²⁵ Het gaat hierbij om het verkrijgen van de toestemming van een persoon bij een verbintenis die bij het tot stand komen van de verbintenis niet in staat is om deze toestemming te geven. (wegens afwezigheid of onbekwaamheid)

²⁶ Cass. 24 maart 2016, AR C.15.0324.N.; I. SAMOY, *Middellijke vertegenwoordiging*, Antwerpen, Intersentia, 2005, 447-450. Voor Frankrijk: CHOUBANI-SALAH, *La promesse de porte-fort, étude comparative en droit français et en droit tunisien*, s.l., s.n., 1998, 6-7; M. VERICEL, "Désuétude ou actualité de la promesse de porte-fort?", *D.* 1988, (123) 128 -130.

Het is mogelijk dat de betrokken partijen die wel aanwezig of bekwaam zijn reeds de overeenkomst sluiten en zich daarbij sterk maken dat de onbekwame of afwezige partij op een later tijdstip zijn toestemming zal verlenen om ook gebonden te worden. Ofwel is het een derde die zich sterk maakt dat de afwezige of onbekwame partij in de overeenkomst zal toestemmen van zodra dat mogelijk is. Ofwel zullen de bekwame en aanwezige personen reeds overgaan tot het sluiten van een overeenkomst en zich sterk maken dat de onbekwame of afwezige persoon zal toestemmen met de overeenkomst van zodra dit mogelijk is.²⁷

32. Vervolgens kan een sterkmakingsbeding van groot belang zijn voor een onbevoegde vertegenwoordiger. Via sterkmaking wordt het mogelijk dat de onbevoegde vertegenwoordiger toch een overeenkomst kan sluiten. Wanneer een partij vervolgens met kennis van zaken overgaat tot contracteren met de onbevoegde vertegenwoordiger, kan deze partij de vertegenwoordiger en de vertegenwoordigde niet aanspreken om nakoming van de overeenkomst te bekomen. De partij heeft de overeenkomst namelijk met kennis van zake gesloten, de overeenkomst werd gesloten op eigen risico.²⁸ Dit risico kan evenwel contractueel op de vertegenwoordiger overgedragen worden door in de overeenkomst te bepalen dat schadevergoeding verschuldigd zal zijn indien de beloofde verbintenis niet vervuld wordt.²⁹

32. De derde verschijningsvorm van sterkmaking is de persoonlijke zekerheid. In dit geval zal de sterkmaker zich sterk maken voor de *uitvoering* van de beloofde verbintenis door de derde. Voert de derde de beloofde verbintenis niet uit, dan zal de sterkmaker schadevergoeding verschuldigd zijn aan de bedinger.³⁰

Deze vorm van sterkmaking kwam initieel enkel voor in Frankrijk en stond in België zeer lang ter discussie³¹. Ondertussen heeft het arrest van het Hof van Cassatie van 24 maart 2016 hier verandering in gebracht. Voor het eerst werd namelijk uitdrukkelijk aanvaard dat sterkmaking ook betrekking kan hebben op de uitvoering van de beloofde verbintenis. Wat de verdere invloed van deze uitspraak is op de rechtsfiguur sterkmaking zal in hoofdstuk drie uitgebreid besproken worden en dient hier dus geen nog verdere toelichting.³²

33. Als laatste kan nog melding gemaakt worden van het kettingbeding, meer specifiek sterkmaking in de vorm van een kettingbeding. Het gaat hierbij om een beding waarbij een

²⁷ D. LEROY en I. SAMOY, "Sterkmaking: bemind en bevreesd" in A. DE BOECK, S. STIJNS en R. VAN RANSBEECK, *De positie van de derde in het privaatsvermogensrecht*, Brugge, Die Keure, 2012, 209; H. DE PAGE, *Traité de droit civil belge*, X dln, Brussel, Bruylant, 706-707; I. SAMOY, *Middellijke vertegenwoordiging*, Antwerpen, Intersentia, 2005, 447-448. Voor Frankrijk: A. JONVILLE, "Pratique de promesse de porte-fort", *Dr.Pat.* 1998, I, 29; CHOUBANI-SALAH, *La promesse de porte-fort, étude comparative en droit français et en droit tunisien, s.l., s.n.*, 1998, 6; M. VERICEL, "Désuétude ou actualité de la promesse de porte-fort?", *D.* 1988, 123-126.

²⁸ D. LEROY en I. SAMOY, "Sterkmaking: bemind en bevreesd" in A. DE BOECK, S. STIJNS en R. VAN RANSBEECK, *De positie van de derde in het privaatsvermogensrecht*, Brugge, Die Keure, 2012, 210; H. DE PAGE, *Traité de droit civil belge*, X dln, Brussel, Bruylant, 707; I. SAMOY, *Middellijke vertegenwoordiging*, Antwerpen, Intersentia, 2005, 448.

²⁹ D. LEROY en I. SAMOY, "Sterkmaking: bemind en bevreesd" in A. DE BOECK, S. STIJNS en R. VAN RANSBEECK, *De positie van de derde in het privaatsvermogensrecht*, Brugge, Die Keure, 2012, 210; I. SAMOY, *Middellijke vertegenwoordiging*, Antwerpen, Intersentia, 2005, 448.

³⁰ D. LEROY en I. SAMOY, "Sterkmaking: bemind en bevreesd" in A. DE BOECK, S. STIJNS en R. VAN RANSBEECK, *De positie van de derde in het privaatsvermogensrecht*, Brugge, Die Keure, 2012, 223; I. SAMOY, *Middellijke vertegenwoordiging*, Antwerpen, Intersentia, 2005, 467.

³¹ Voor Frankrijk: Cass. fr. 25 januari 2005, *Defrénois* 2005, nr. 10/05, 908, noot J. Honorat; Cass. fr. 1 april 2014, nr. 13/10.629; P. Simier, *Cautionnement, Garanties autonomes, Garanties indemnitaires*, Parijs, LexisNexis, 2015, 1113-1125; P. CROCCQ, "Droit des sûretés", *D.* 2006, 2855.

³² I. SAMOY, *Middellijke vertegenwoordiging*, Antwerpen, Intersentia, 2005, 449.

persoon (de bedinger) zijn medecontract bij een overeenkomst de belofte laat maken een verbintenis op te nemen in een overeenkomst die de medecontractant zal sluiten met een derde. In deze situatie wordt het duidelijk dat het kettingbeding dezelfde kenmerken vertoont als de rechtsfiguur sterkmaking. Er wordt beloofd dat een derde een verbintenis zal aangaan, al blijft deze geheel vrij om de verbintenis al dan niet aan te gaan. Door de belofte ontstaat een resultaatsverbintenis ten aanzien van de belovende partij die aansprakelijk gesteld kan worden indien de derde de beloofde verbintenis niet aangaat. Deze aansprakelijkheid zal niet gevreesd moeten worden wanneer de betrokken derde overgaat tot de bekrachtiging van de beloofde verbintenis. Voorgaande drie kenmerken zijn duidelijk kenmerken die ook terug te vinden zijn bij een beding van sterkmaking (cf. *supra*).³³

Een kettingbeding zal voornamelijk verkozen en toegepast worden wanneer de contractuele partijen ervoor willen zorgen dat zekerheid gecreëerd wordt omtrent het verder bestaan van de overeenkomst: "In een exclusiviteitsovereenkomst bijvoorbeeld, gesloten tussen een drankenleverancier en een café-uitbater, kan de leverancier van de café-uitbater eisen dat de aangegane verbintenissen in geval van overname van de zaak of verhuur in de overeenkomst met de overnemer of de huurder zullen worden hernomen."³⁴

Ook in de Franse rechtspraak kan een voorbeeld teruggevonden worden waarbij de rechtsfiguur sterkmaking voorkomt in de vorm van een kettingbeding: "Een overeenkomst gesloten tussen de mede-eigenaars van een appartementsgebouw en een radiozender met betrekking tot het gebruik van het terras. De radiozender verbindt zich ertoe elk nieuw radiostation dat van op het terras uitzendingen zal verzorgen, te verplichten een bepaalde vergoeding te betalen aan de mede-eigenaars. Het Hof van Beroep van Parijs kwalificeert deze verbintenis als een sterkmaking. Het volstaat dat de verplichting opgenomen is in de overeenkomst tussen de radiozender en het radiostation, opdat de sterkmaker bevrijd is. Hij is niet aansprakelijk voor het feit dat het radiostation vervolgens nalaat de vergoeding te betalen aan de mede-eigenaars."³⁵

4. Geldigheidsvereisten

4.1 Gemeenrechtelijke geldigheidsvereisten: art. 1108 B.W. en art. 1128 C.C.

34. Sterkmaking is een beding dat wordt opgenomen in een overeenkomst. Dit wordt meteen duidelijk in de bewoordingen die zowel het Belgische als het Franse Burgerlijke Wetboek hanteren, artikel 1120 B.W. en artikel 1204 C.C. (cf. *infra*). Het blijkt eveneens uit de structuur die beide wetboeken aanhouden dat sterkmaking deel uitmaakt van een overeenkomst. De rechtsfiguur wordt namelijk opgenomen in het hoofdstuk aangaande contracten.

³³ D. LEROY en I. SAMOY, "Sterkmaking: bemind en bevreesd" in A. DE BOECK, S. STIJNS en R. VAN RANSBEECK, *De positie van de derde in het privaatrecht*, Brugge, Die Keure, 2012, 211; I. SAMOY, *Middellijke vertegenwoordiging*, Antwerpen, Intersentia, 2005, 449-450.

³⁴ D. LEROY en I. SAMOY, "Sterkmaking: bemind en bevreesd" in A. DE BOECK, S. STIJNS en R. VAN RANSBEECK, *De positie van de derde in het privaatrecht*, Brugge, Die Keure, 2012, 212; I. SAMOY, *Middellijke vertegenwoordiging*, Antwerpen, Intersentia, 2005, 450.

³⁵ D. LEROY en I. SAMOY, "Sterkmaking: bemind en bevreesd" in A. DE BOECK, S. STIJNS en R. VAN RANSBEECK, *De positie van de derde in het privaatrecht*, Brugge, Die Keure, 2012, 212; I. SAMOY, *Middellijke vertegenwoordiging*, Antwerpen, Intersentia, 2005, 451-453.

Voor Frankrijk: Parijs 9 oktober 1996, *Juris-Data* nr. 023763.

35. Gezien een overeenkomst aan verschillende geldigheidsvereisten moet voldoen opdat de overeenkomst op een geldige wijze tot stand kan komen en kan blijven bestaan, dienen deze geldigheidsvereisten ook vervuld te zijn bij een beding van sterkmaking.³⁶ Omdat de geldigheidsvereisten zowel in België als in Frankrijk gelijklopend zijn, worden de vereisten gezamenlijk besproken.

a. Toestemming

36. Voor de totstandkoming van de overeenkomst van sterkmaking is het vereist dat de contractspartijen hun toestemming hiertoe geven. Deze toestemming is aan geen enkele vormvereiste onderworpen.³⁷ De toestemming kan dus zowel schriftelijk (uitdrukkelijk) als stilzwijgend plaatsvinden. Doch, het is aangeraden dat een stilzwijgende toestemming duidelijk uit de aanwezige elementen in de zaak of de omstandigheden blijkt, zodat er geen twijfel kan ontstaan over het feit of er al dan niet sprake is van toestemming.³⁸

37. Het is belangrijk te vermelden dat niet tot een stilzwijgend beding van sterkmaking geconcludeerd kan worden indien er een belofte wordt gedaan voor een derde. Partijen moeten duidelijk aangeven dat een sterkmaking wordt bedongen en dat dit hun wil is. Ondanks deze redenering, zijn er toch enkele auteurs en rechters die de mening zijn toegedaan dat er wel sprake kan zijn van een stilzwijgend beding van sterkmaking. Deze mening wordt gesteund op het feit dat de belofte geen gevolgen zou hebben als de belofte niet gekwalificeerd wordt als stilzwijgende sterkmaking. Dit komt erop neer dat de beloofde verbintenis geen nut zou hebben en geen gevolgen teweeg kan brengen wanneer niet tot een sterkmaking geconcludeerd wordt. Daarom zijn ze ervan overtuigd dat ook wanneer dit niet meteen duidelijk uit de wil en bedoeling van de betrokken partijen afgeleid kan worden, toch tot een sterkmaking geconcludeerd moet worden. Volgens deze auteurs en rechters geldt dus een vermoeden van stilzwijgende sterkmaking ingeval van een belofte voor een derde.³⁹

Doch, deze redenering kan niet bijgetreden worden, gezien artikel 1119 B.W. en art. 1203 C.C. hierdoor geschonden worden. Er kan namelijk enkel geconcludeerd worden tot een stilzwijgende sterkmaking wanneer voldoende elementen aanwezig zijn die de toestemming bevestigen, zoals reeds voorgaand toegelicht.⁴⁰ Deze zienswijze dient naar mijn mening wel degelijk bijgetreden te worden, omdat er enkel in dit geval sprake is van een geldige toestemming. Wanneer er gewoon een belofte voor een derde wordt gedaan, is er nog niet per se sprake van toestemming van zowel

³⁶ F. PEERAER, "Actuele ontwikkelingen inzake de totstandkoming en nietigheid van contracten en contractuele bedingen" in S. Stijns, A. De Boeck, S. Jansen, F. Peeraer, V. Sagaert en F. Vermander, *Verbintenissenrecht*, Brugge, Die Keure, 2015, 45.

³⁷ I. SAMOY, *Middellijke vertegenwoordiging*, Antwerpen, Intersentia, 2005, 451-453.

Voor Frankrijk: A. HADJ KHALIFA, *La promesse de porte-fort*, Villeneuve d'Ascq, Presses Universitaire du Septentrion, Villeneuve d'Ascq, Presses Universitaire du Septentrion, 1999, 102-103; CHOUBANI-SALAH, *La promesse de porte-fort, étude comparative en droit français et en droit tunisien*, s.l., s.n., 1998, 142; H. DE PAGE, *Traité de droit civil belge*, X dln, Brussel, Bruylant, 713.

³⁸ Cass. 27 oktober 2000, *Arr.Cass.* 2000, 1678, *RW* 2001-02, 24, noot; I. SAMOY, *Middellijke vertegenwoordiging*, Antwerpen, Intersentia, 2005, 451-453.

Voor Frankrijk: A. JONVILLE, "Pratique de promesse de porte-fort", *Dr.Pat.* 1998, I, (28) 31; G. TILLEMENT, "Promesse de porte-fort et droit des sociétés", *Rev. soc.* 1993, 54.

³⁹ I. SAMOY, *Middellijke vertegenwoordiging*, Antwerpen, Intersentia, 2005, 452-453; F. LAURENT, *Principes de droit civil français*, 33 dln., Brussel, Bruylant, 610-611.

⁴⁰ I. SAMOY, *Middellijke vertegenwoordiging*, Antwerpen, Intersentia, 2005, 453.

de sterkmaker als de bedinger. En zonder toestemming kan geen geldig beding van sterkmaking tot stand komen.

38. Naast de vereiste toestemming van de sterkmaker en de bedinger, dient ook de derde toe te stemmen in de beloofde verbintenis. Deze toestemming zal veelal niet meteen volgen op moment van contracteren tussen de sterkmaker en de bedinger, daar de sterkmaking gebruikt wordt als hulpmiddel om de toestemming te verkrijgen van een persoon die op het moment van contracteren niet in de mogelijkheid is om toe te stemmen⁴¹ (cf. *supra*). Zoals bij de eigenlijke sterkmaking, is het ook hier voldoende dat de toestemming van de derde duidelijk afgeleid kan worden uit de omstandigheden en de aanwezige elementen.⁴² Doch, de plechtige overeenkomst vormt een uitzondering. Bij plechtige overeenkomsten dienen daadwerkelijk vormvereisten vervuld te worden. Het gaat hierbij om de vormvereisten met betrekking tot de plechtige overeenkomst. Deze dienen wel degelijk nageleefd te worden, met name door de derde. Dit geldt zowel in het geval waarbij de sterkmaker belooft dat een derde een overeenkomst zal sluiten en niet zelf overgaat tot het sluiten van die overeenkomst, als wanneer de sterkmaker toch zelf reeds het beloofde zal afsluiten. Indien de sterkmaker bijkomend optreedt in de hoedanigheid van lasthebber, zal ook hij de vormvereisten dienen na te leven.⁴³

b. Bekwaamheid: art. 1123 B.W. en art. 1145 C.C.

i. Sterkmaker

39. De sterkmaker moet bekwaam zijn. Hij verbindt zich namelijk persoonlijk tot de sterkmakingsverbintenis.⁴⁴ Het gebeurt dat de sterkmaker optreedt als vertegenwoordiger en handelt in naam en voor rekening van de derde. In dit geval is het niet vereist dat de sterkmaker handelingsbekwaam is en zelf de overeenkomst kan sluiten.⁴⁵ Ook gebeurt het dat een sterkmaker optreedt in naam van een handelingsonbekwame. De sterkmaker moet dan aan de medecontractant zeer goed duidelijk maken dat hij optreedt in deze hoedanigheid. Van zodra de handelingsonbekwame handelingsbekwaam wordt, kan deze de gesloten verbintenis overnemen van de sterkmaker.⁴⁶

⁴¹ Bergen 6 juni 1986, *JT* 1987, 344.

⁴² I. SAMOY, *Middellijke vertegenwoordiging*, Antwerpen, Intersentia, 2005, 453.

⁴³ I. SAMOY, *Middellijke vertegenwoordiging*, Antwerpen, Intersentia, 2005, 454-455; VANDEPUTTE, *De overeenkomst: haar ontstaan, haar uitvoering en verdwijning, haar bewijs*, Brussel, Larcier, 1977, 353.

⁴⁴ D. LEROY en I. SAMOY, "Sterkmaking: bemind en bevreesd" in A. DE BOECK, S. STIJNS en R. VAN RANSBEECK, *De positie van de derde in het privaatrechtsrecht*, Brugge, Die Keure, 2012, 215-216; I. SAMOY, *Middellijke vertegenwoordiging*, Antwerpen, Intersentia, 2005, 455.

Voor Frankrijk: A. HADJ KHALIFA, *La promesse de porte-fort*, Villeneuve d'Ascq, Presses Universitaires du Septentrion, 1999, 76-84; CHOUBANI-SALAH, *La promesse de porte-fort, étude comparative en droit français et en droit tunisien*, s.l., s.n., 1998, 111-112; OSSIPOW, *Promesse de porte-fort et contrat de garantie: étude de droit positif et de droit comparé*, s.l.n.d., 1947, 79-81.

⁴⁵ I. SAMOY, *Middellijke vertegenwoordiging*, Antwerpen, Intersentia, 2005, 455.

⁴⁶ B. TILLEMANN, "Volmacht en sterkmaking bij oprichting van vennootschappen" in A. BENOIT-MOURY, O. CAPRASSE, N. THIRION en B. TILLEMANN (eds.), *De oprichting van vennootschappen en de opstartfase van ondernemingen*, Brugge, Die Keure, 2003, 347-349.

Voor Frankrijk: Cass. fr. 27 juli 1903, S. 1904, I, 265, noot E. NACQUET; Cass. fr. 28 december 1926, D. 1930, I, 73, noot. H. LALOU.

ii. Derde

40. Gezien de aard van de beloofde verbintenis, dient de derde niet handelingsbekwaam te zijn en zelfs niet bepaald. De derde is namelijk niet gebonden en heeft de gehele vrijheid om zich al dan niet te verbinden tot wat beloofd is door de sterkmaker.⁴⁷

41. De vraag werd toch al gesteld of het mogelijk is dat een sterkmaker zich verbindt voor een bepaald persoon die handelingsonbekwaam is en waarbij het zo goed als zeker is dat de persoon nooit meer handelingsbekwaam zal worden (bv. slepende ziekte). Deze kwestie is momenteel nog niet uitgeklaard, al lijkt het aangewezen dat deze mogelijkheid geweerd wordt, gezien de betrokken derde niet meer handelingsbekwaam zal worden en de beloofde verbintenis niet zal kunnen vervullen.⁴⁸

Mijn inziens kan deze denkwijze niet geheel ondersteund worden. Pas wanneer de sterkmaking betrekking heeft op een specifiek en bepaald persoon, zal het inderdaad aangewezen zijn om de mogelijkheid van sterkmaking te weren. De derde zal inderdaad niet meer handelingsbekwaam worden en dus zal deze de beloofde verbintenissen nooit aangaan, waardoor de sterkmaker er niet in zal slagen het sterkmakingsbeding na te komen. Wordt de sterkmaking afgesloten zonder dat dit beding betrekking heeft op een bepaalde derde, dan is het nog steeds mogelijk dat de beloofde verbintenis uiteindelijk aangegaan wordt door een andere en handelingsbekwame derde⁴⁹.

c. Voorwerp en oorzaak

i. Inhoud van de belofte

42. De sterkmaker zal aan de medecontractant, de bedinger, beloven dat de derde een verbintenis zal aangaan, de beloofde verbintenis door de sterkmaker. Deze verbintenis kan betrekking hebben op elk feit dat het voorwerp kan zijn van een overeenkomst en kan tevens betrekking hebben op elk soort verbintenis: iets doen, iets niet doen of iets geven. Of om het met andere woorden te zeggen, de verbintenis kan betrekking hebben op zowel een materiële handeling als op een rechtshandeling, waarbij met een materiële handeling bedoeld wordt op al dan niet handelen.⁵⁰

43. De verbintenis 'iets doen' kan met volgend voorbeeld geïllustreerd worden: Binnen een voetbalclub komt het vaak voor dat de voorzitter de belofte maakt dat een speler een bepaald aantal jaren bij de ploeg mag/moet blijven spelen. Het gaat hierbij om een sterkmaking vanwege

⁴⁷ H. DE PAGE, *Traité de droit civil belge*, X dln, Brussel, Bruylant, 711; B. TILLEMANN, "Volmacht en sterkmaking bij oprichting van vennootschappen" in A. BENOIT-MOURY, O. CAPRASSE, N. THIRION en B. TILLEMANN (eds.), *De oprichting van vennootschappen en de opstartfase van ondernemingen*, Brugge, Die Keure, 2003, (317) 350-351; S. STIJNS en E. SWAENPOEL, "De evolutie van de basisbeginselen in het contractenrecht, geïllustreerd aan de hand van het contractueel evenwicht" in I. SAMOY, *Evolutie van de basisbeginselen van het contractenrecht*, Mortsel, Intersentia, 2010, 4-6.

⁴⁸ B. TILLEMANN, "Volmacht en sterkmaking bij oprichting van vennootschappen" in A. BENOIT-MOURY, O. CAPRASSE, N. THIRION en B. TILLEMANN (eds.), *De oprichting van vennootschappen en de opstartfase van ondernemingen*, Brugge, Die Keure, 2003, (317) 350-351.

⁴⁹ Het gaat hierbij om de situatie waarbij de sterkmaking niet *intuitu personae* is.

⁵⁰ I. SAMOY, *Middellijke vertegenwoordiging*, Antwerpen, Intersentia, 2005, 455-456; B. DE GROOTE en R. DE CORTE, "Rechtsfeiten en rechtshandelingen" in B. DE GROOTE en R. DE CORTE, *Privaatrecht in hoofdlijnen*, Mortsel, Intersentia, 2012, 236-247.

de voorzitter van de voetbalclub, die door de voetbalclub bekrachtigd kan worden. Wordt de belofte niet nagekomen en mag de speler niet bij de ploeg spelen voor het beloofde aantal jaren, dan zal de voetbalploeg hierdoor aansprakelijk gesteld kunnen worden, indien de belofte reeds werd bekrachtigd. Werd de belofte niet bekrachtigd door de voetbalploeg, dan zal enkel de voorzitter in de hoedanigheid van sterkmaker aansprakelijk gesteld kunnen worden.⁵¹

44. In Frankrijk wordt een ander onderscheid gehanteerd, een onderscheid dat ondertussen meer verfijnd is dan het onderscheid gehanteerd in België. De verbintenis kan volgens het Franse recht een juridisch materiële handeling, de uitvoering van een gecontracteerde rechtshandeling of de bekrachtiging van een gerealiseerde handeling door de sterkmaker voor rekening van de derde tot voorwerp hebben.⁵²

Een materiële handeling. Hierbij kan het gaan om eender welke handeling dan ook, iedere mogelijke handeling komt hiervoor in aanmerking komen.⁵³

Bij de uitvoering van een gecontracteerde rechtshandeling gaat het om een verbintenis die door de derde reeds werd aangegaan of nog zal worden aangegaan door de derde. Hierbij wordt duidelijk verwezen naar de uitvoeringssterkmaking die in Frankrijk reeds aanvaard werd (cf. *infra*).⁵⁴

De bekrachtiging van een gerealiseerde handeling door de sterkmaker voor rekening van de derde heeft betrekking op de situatie waarbij de sterkmaker de hoedanigheid van vertegenwoordiger zal aannemen. De sterkmaker zal de nodige handelingen stellen waartoe een onbekwame persoon niet in staat is (vb. een minderjarige). Het kan ook gaan om de situatie waarbij de sterkmaker zal optreden voor een rechtspersoon wanneer deze rechtspersoon nog niet over de noodzakelijke rechtspersoonlijkheid beschikt.⁵⁵

45. Op basis van voorgaande korte toelichting lijkt het onderscheid dat binnen de Franse rechtsorde wordt gehanteerd veel verfijnder en specifiekere te zijn dan het onderscheid gehanteerd binnen de Belgische rechtsorde. Doch, dit is enkel een eerste indruk. Daar waar het onderscheid in Frankrijk veel specifiekere is, is het onderscheid in België minder afgelijnd en verfijnd, maar in beide rechtsstelsels kan de inhoud van de belofte een grote variëteit aan handelingen omvatten. Uiteindelijk is er dus geen verschil op te merken tussen de beide rechtsstelsels met betrekking tot de inhoud van de belofte. Beide rechtsstelsel gebruiken alleen maar andere onderscheidingsvormen die bij beide op hetzelfde neerkomen.

ii. Voorwerp

46. Het gemeen verbintenissenrecht bepaalt dat het voorwerp van een overeenkomst in de handel moet zijn. Tevens moeten de feiten ook het voorwerp kunnen zijn van een overeenkomst.

⁵¹ Arb. Rb. Mechelen 23 mei 1989, *R.W.* 1989-1990, 268.

⁵² AUBERT DE VICELLES, "Porte-fort", in *Encyclopédie juridique Dalloz : table alphabétique générale d'orientation*, 2005, (1) 4-6; MARTY en RAYNAUD, "Les obligations", in *droit civil 2/1*, 1988, 293; HADJ KHALIFA, *La promesse de porte-fort*, Villeneuve d'Ascq, Presses Universitaires du Septentrion, 1999, 46-74; M. STORCK, in *Juris-classeurs civil*, v° art. 1120 C.C., Fasc. 7-2, 2003, 7-10.

⁵³ M. STORCK, in *Juris-classeurs civil*, v° art. 1120 C.C., Fasc. 7-2, 2003, 7-8.

⁵⁴ AUBERT DE VICELLES, "Porte-fort", in *Encyclopédie juridique Dalloz : table alphabétique générale d'orientation*, 2005, (1) 6; M. STORCK, in *Juris-classeurs civil*, v° art. 1120 C.C., Fasc. 7-2, 2003, 8.

⁵⁵ A. HADJ KHALIFA, *La promesse de porte-fort*, Villeneuve d'Ascq, Presses Universitaires du Septentrion, 1999, 46-74; M. STORCK, in *Juris-classeurs civil*, v° art. 1120 C.C., Fasc. 7-2, 2003, 8-10.

Bijkomend moet het voorwerp geoorloofd zijn, wat wil zeggen dat het niet strijdig met de openbare orde, bepalingen van het dwingend recht of de goede zeden mag zijn.⁵⁶

47. Wordt aan de voorwaarden voor een geldig voorwerp voldaan, wil dit nog niet zeggen dat het ook daadwerkelijk mogelijk is om een sterkmakingsverbintenis te contracteren. Wanneer de sterkmaker zowel de hoedanigheid van sterkmaker als vertegenwoordiger vervult, is het niet mogelijk om eender welke rechtshandeling te stellen. Omwille van de hoedanigheid van vertegenwoordiger kan de sterkmaker bijvoorbeeld geen huwelijk of wettelijke samenwoning aangaan.⁵⁷ Deze uitzondering op de mogelijkheid tot sterkmaking lijkt in zekere mate overeen te stemmen met de uitzondering in het Franse recht waarbij sterkmaking niet mogelijk is voor handelingen die enkel door iemand in persoon gesteld kunnen worden en niet door een sterkmaker. Er zijn namelijk handelingen die te nauw verbonden zijn aan een specifiek persoon, waardoor een andere persoon hieromtrent geen sterkmaking kan bedingen, omwille van een *intuitu personae*-karakter.⁵⁸

48. In het Franse recht bestaan tevens enkele uitzonderingen waarin sterkmaking niet toegelaten is. Zo is het voor een persoon niet mogelijk om een overeenkomst te sluiten over de verkoop van de gezinswoning waarbij in de overeenkomst een beding van sterkmaking wordt opgenomen met de belofte dat de echtgenoot van de contractant later ook akkoord zal gaan met de verkoop. Binnen de Franse rechtsorde is het niet mogelijk dat slechts één echtgenoot overgaat tot de verkoop van de gezinswoning. Er wordt vereist dat beide echtgenoten uitdrukkelijk hun toestemming verlenen en dus ook beide vanaf aanvang contractspartij zijn bij de verkoopsovereenkomst. Wordt wel tot verkoop overgegaan van de gezinswoning op basis van een overeenkomst waarin een sterkmakingsbeding wordt opgenomen door slechts één van beide echtgenoten, dan zal geen schadevergoeding geëist kunnen worden van de contracterende echtgenoot in geval de andere echtgenoot weigert toe te stemmen met de verkoop. De verkoopsovereenkomst zal nietig zijn en bijgevolg ook het sterkmakingsbeding.⁵⁹

iii. Oorzaak

49. De oorzaak van een sterkmakingsverbintenis heeft betrekking op de reden waarom deze verbintenis wordt aangegaan. De reden hiertoe moet geldig zijn en mag niet in strijd zijn met de openbare orde of de goede zeden.⁶⁰

⁵⁶ D. LEROY en I. SAMOY, "Sterkmaking: bemind en bevreesd" in A. DE BOECK, S. STIJNS en R. VAN RANSBEECK, *De positie van de derde in het privaatrechtsrecht*, Brugge, Die Keure, 2012, 216-217; H. DE PAGE, *Traité de droit civil belge*, X dln, Brussel, Bruylant, 711; B. TILLEMANS, "Volmacht en sterkmaking bij oprichting van vennootschappen" in A. BENOIT-MOURY, O. CAPRASSE, N. THIRION en B. TILLEMANS (eds.), *De oprichting van vennootschappen en de opstartfase van ondernemingen*, Brugge, Die Keure, 2003, (317) 335-336.

Voor Frankrijk: M. STORCK, in *Jurisclasseurs civil*, v^o art. 1120 C.C., Fasc. 7-2, 2003, 7.

⁵⁷ D. LEROY en I. SAMOY, "Sterkmaking: bemind en bevreesd" in A. DE BOECK, S. STIJNS en R. VAN RANSBEECK, *De positie van de derde in het privaatrechtsrecht*, Brugge, Die Keure, 2012, 219.

⁵⁸ CHOUBANI-SALAH, *La promesse de porte-fort, étude comparative en droit français et en droit tunisien*, s.l., s.n., 1998, 19-20.

⁵⁹ D. LEROY en I. SAMOY, "Sterkmaking: bemind en bevreesd" in A. DE BOECK, S. STIJNS en R. VAN RANSBEECK, *De positie van de derde in het privaatrechtsrecht*, Brugge, Die Keure, 2012, 217.

Voor Frankrijk: Cass. fr. 15 juli 1993, *JCP* 1993, IV, p. 286, nr. 2364, noot P. Simler; Cass. fr. 11 oktober 1989, *Bull.civ.* 1989, I, 210, noot R. Le Guidec.

⁶⁰ Art. 1131-1133 B.W.; I. SAMOY, *Middellijke vertegenwoordiging*, Antwerpen, Intersentia, 2005, 460.

4.7 Bijzondere geldigheidsvereisten

50. Om een geldige sterkmakingsverbintenis tot stand te laten komen dienen niet enkel algemene geldigheidsvereisten voldaan te zijn. Tevens zijn er nog enkele bijzondere vereisten of voorwaarden die vervuld moeten worden.

- a. De partijen
 - i. De sterkmaker

51. De sterkmaker, die zowel een natuurlijke persoon als een rechtspersoon kan zijn⁶¹, dient bekwaam te zijn. Hij verbindt zich namelijk persoonlijk tot de sterkmakingsverbintenis.⁶² Doch, het is goed mogelijk dat een persoon handelingsbekwaam is, maar toch niet mag optreden in de hoedanigheid van sterkmaker wegens een heersende onverenigbaarheid.

52. Zo bestaat er in Frankrijk zeer veel discussie omtrent de situatie waarin een voogd zich sterk maakt voor een onbekwame minderjarige ten aanzien van wie hij/zij als voogd is aangesteld. Er bestaan hierover twee meningen waarbij wordt aangenomen dat het mogelijk is voor de voogd om zich sterk te maken en waarbij dit voor onmogelijk gehouden wordt.

Voorstanders⁶³ ondersteunen hun mening op de wettelijke bepaling waarin de rechtsfiguur sterkmaking werd opgenomen. Daarnaast zijn ze ervan overtuigd dat de beschermingsregels voor de minderjarige niet aangetast worden, omdat de minderjarige bij bekwaamwording steeds de gehele vrijheid heeft om al dan niet de beloofde verbintenis aan te gaan.⁶⁴

Tegenstanders⁶⁵ van deze mogelijkheid tot sterkmaking argumenteren dat sterkmaking in dit geval de bescherming van de minderjarige doorbreekt. De minderjarige zou niet meer over een geheel vrije wil beschikken en beïnvloed worden. Deze invloed komt rechtstreeks van de voogd. Omdat de voogd vaak een bekende is voor de minderjarige, zal de minderjarige het meestal niet aandurven om de beloofde verbintenis niet aan te gaan. De minderjarige wil niet de oorzaak zijn van contractuele aansprakelijkheid ten laste van de voogd, sterkmaker, waardoor hij/zij vaak geneigd zal zijn de beloofde verbintenis te bevestigen zonder hiertoe daadwerkelijk de wil te hebben.⁶⁶

Voor Frankrijk: CHOUBANI-SALAH, *La promesse de porte-fort, étude comparative en droit français et en droit tunisien*, s.l., s.n., 1998, 131-133.

⁶¹ A. HADJ KHALIFA, *La promesse de porte-fort*, Villeneuve d'Ascq, Presses Universitaire du Septentrion, 1999, 80-84.

⁶² D. LEROY en I. SAMOY, "Sterkmaking: bemind en bevreemd" in A. DE BOECK, S. STIJNS en R. VAN RANSBEECK, *De positie van de derde in het privaatrecht*, Brugge, Die Keure, 2012, 215-216; I. SAMOY, *Middellijke vertegenwoordiging*, Antwerpen, Intersentia, 2005, 455.

Voor Frankrijk: A. HADJ KHALIFA, *La promesse de porte-fort*, Villeneuve d'Ascq, Presses Universitaire du Septentrion, 1999, 76-84; CHOUBANI-SALAH, *La promesse de porte-fort, étude comparative en droit français et en droit tunisien*, s.l., s.n., 1998, 111-112; OSSIPOW, *Promesse de porte-fort et contrat de garantie: étude de droit positif et de droit comparé*, s.l.n.d., 1947, 79-81.

⁶³ Vb.: AUBRY, RAU en LAURENT.

Voor Frankrijk: A. HADJ KHALIFA, *La promesse de porte-fort*, Villeneuve d'Ascq, Presses Universitaire du Septentrion, 1999, 80.

⁶⁴ S. STIJNS en E. SWAENPOEL, "De evolutie van de basisbeginselen in het contractenrecht, geïllustreerd aan de hand van het contractueel evenwicht" in I. SAMOY, *Evolutie van de basisbeginselen van het contractenrecht*, Morsel, Intersentia, 2010, 4-6.

Voor Frankrijk: A. HADJ KHALIFA, *La promesse de porte-fort*, Villeneuve d'Ascq, Presses Universitaire du Septentrion, 1999, 80.

⁶⁵ Vb.: DEMANTE, COLMET DE SANTERRE en MOLOMBE.

Voor Frankrijk: A. HADJ KHALIFA, *La promesse de porte-fort*, Villeneuve d'Ascq, Presses Universitaire du Septentrion, 1999, 80.

⁶⁶ Voor Frankrijk: A. HADJ KHALIFA, *La promesse de porte-fort*, Villeneuve d'Ascq, Presses Universitaire du Septentrion, 1999, 80.

Naar mijn mening dient het uitgangspunt van de tegenstanders bijgetreden te worden. Het gebeurt inderdaad vaak dat een voogd een goede bekende is van de minderjarige. Dit zal ongetwijfeld van invloed zijn bij de beslissing om de beloofde verbintenis al dan niet aan te gaan. Dit mag niet toegelaten worden. Er moet over gewaakt worden dat de derde ten alle tijden vrij blijft om al dan niet in te stemmen. Als die vrijheid in deze situatie alleen beschermd kan worden door de mogelijkheid op sterkmaking uit te sluiten, dan moet dat zo gebeuren.

ii. De derde

53. De aard van de beloofde verbintenis leidt ertoe dat de derde niet handelingsbekwaam hoeft te zijn. De derde is niet gebonden door de sterkmaking en is vrij om de beloofde verbintenis al dan niet te vervullen. Doch, er moet goed in het achterhoofd gehouden worden dat wanneer de derde met betrekking tot wie de beloofde verbintenis wordt bedongen handelingsonbekwaam is, deze onbekwame derde de beloofde verbintenis niet zal kunnen bekrachtigen zolang de onbekwaamheid aanhoudt. (cf. *supra*)⁶⁷

54. De derde dient niet bepaald te zijn wanneer een sterkmakingsbeding wordt bedongen tussen de sterkmaker en de bedinger. Sterkmaking kan bedongen worden met betrekking tot iedere mogelijke persoon. De essentie van een sterkmakingsbeding is namelijk dat een derde (eender welke derde) de beloofde verbintenis bekrachtigt. Pas wanneer de derde de beloofde verbintenis bekrachtigt zal die specifieke persoon verder in beschouwing genomen moeten worden als contractspartij van de bedinger.⁶⁸

Gezien de derde niet bepaald hoeft te zijn, is het mogelijk dat de sterkmakingsverbintenis geen identiteit, naam van een derde vernoemd. Het is niet vereist dat een derde met naam en toenaam wordt opgenomen in de verbintenis, opdat de belofte op geldige wijze tot stand kan komen en op geldige wijze kan blijven bestaan.⁶⁹

Een bijkomend gevolg van het feit dat de derde niet bepaald hoeft te zijn, is de mogelijkheid voor de sterkmaker om een sterkmakingsbeding op te nemen in een overeenkomst met de bedinger ten aanzien van een toekomstige persoon.⁷⁰

⁶⁷ B. TILLEMANS, "Volmacht en sterkmaking bij oprichting van vennootschappen" in A. BENOIT-MOURY, O. CAPRASSE, N. THIRION en B. TILLEMANS (eds.), *De oprichting van vennootschappen en de opstartfase van ondernemingen*, Brugge, Die Keure, 2003, (317) 350-351; H. DE PAGE, *Traité de droit civil belge*, X dln, Brussel, Bruylant, 711.

⁶⁸ Voor Frankrijk: A. HADJ KHALIFA, *La promesse de porte-fort*, Villeneuve d'Ascq, Presses Universitaires du Septentrion, 1999, 80. Rb. Antwerpen 2 juni 1961, *R.W.* 1964-64, 926; D. LEROY en I. SAMOY, "Sterkmaking: bemind en bevreesd" in A. DE BOECK, S. STIJNS en R. VAN RANSBEECK, *De positie van de derde in het privaatrecht*, Brugge, Die Keure, 2012, 219; I. SAMOY, *Middellijke vertegenwoordiging*, Antwerpen, Intersentia, 2005, 462-465; P. VAN OMMESLAGHE, *Droit des obligations, volume 2*, Brussel, Presses universitaires de Bruxelles, 1989, 273.

⁶⁹ Voor Frankrijk: Cass. Soc. 12 februari 1975, *Bull.Civ.* V, 64, nr. 67; A. HADJ KHALIFA, *La promesse de porte-fort*, Villeneuve d'Ascq, Presses Universitaires du Septentrion, 1999, 86-94.

⁷⁰ Cass. 25 maart 1909, *Pas.* 1909, I, 188; D. LEROY en I. SAMOY, "Sterkmaking: bemind en bevreesd" in A. DE BOECK, S. STIJNS en R. VAN RANSBEECK, *De positie van de derde in het privaatrecht*, Brugge, Die Keure, 2012, 219-220; I. SAMOY, *Middellijke vertegenwoordiging*, Antwerpen, Intersentia, 2005, 463.

⁷¹ Voor Frankrijk: Cass. fr. 12 februari 1975, *Bull. civ.* 1975, V, 64; M. STORCK, in *Jurisclasseurs civils*, v° art. 1120 C.C., Fasc. 7-2, 2003, nr. 15.

⁷² D. LEROY en I. SAMOY, "Sterkmaking: bemind en bevreesd" in A. DE BOECK, S. STIJNS en R. VAN RANSBEECK, *De positie van de derde in het privaatrecht*, Brugge, Die Keure, 2012, 219; I. SAMOY, *Middellijke vertegenwoordiging*, Antwerpen, Intersentia, 2005, 462.

⁷³ Voor Frankrijk: A. JONVILLE, "Pratique de la promesse de porte-fort", *Dr. et patrim.* 1998, 29; M. STORCK, in *Juris-classeurs civils*, v° art. 1120 C.C., Fasc. 7-2, 2003, nr. 16.

55. De derde mag niet aanzien worden als essentieel element bij een sterkmakingsbeding, daar de sterkmaking de daad van de sterkmaker tot voorwerp heeft (beloven dat een derde iets zal doen met betrekking tot de beloofde verbintenis) en niet de daad vanwege de derde het voorwerp van het sterkmakingsbeding uitmaakt. De geldigheid van de belofte door de sterkmaker is niet afhankelijk van de derde. (cf. *supra*)⁷¹ Vandaar dan ook dat het mogelijk is om de sterkmaking te bedingen ten aanzien van een willekeurige derde (cf. *supra*), omdat dit niet de essentie is van de sterkmaking.

b. Termijn (van sterkmaking)

56. Een beding van sterkmaking vereist niet dat een termijn wordt bedongen waarbinnen de sterkmaker zijn belofte dient na te komen. Het is wel noodzakelijk dat de sterkmaker de belofte nakomt binnen een redelijke termijn. Daar deze redelijke termijn tot discussie kan leiden tussen de betrokken partijen, is het aangeraden om toch een termijn overeen te komen. Hierdoor zal het achteraf duidelijk zijn of de belofte vervuld werd tijdens de (redelijke) termijn of niet.⁷² Stelt de derde de sterkmaker en de bedinger niet tijdig in kennis van zijn intentie (de beloofde verbintenis al dan niet vervullen), dan hebben de sterkmaker en de bedinger de mogelijkheid om de derde in gebreke te stellen om van de derde te weten te komen of hij/zij in de beloofde verbintenis zal toestemmen binnen de redelijke termijn of niet. De sterkmaker en de bedinger hebben het recht om binnen een redelijke termijn van de derde te weten te komen of hij de beloofde verbintenis al dan niet zal vervullen.⁷³

De redelijkheid van de termijn dient *in concreto* beoordeeld te worden in het kader van de specifieke situatie die voorligt.

57. In bepaalde gevallen zal er aangenomen worden dat er een stilzwijgende termijn heerst. Dit is bijvoorbeeld het geval wanneer de derde een handelingsonbekwame is of afwezig is. Er zal gewacht worden tot de derde bekwaam is of tot de derde aanwezig is, gezien deze de beloofde verbintenis niet eerder kan vervullen.⁷⁴

5. Retroactieve werking

58. Er is slechts sprake van retroactieve werking wanneer de derde instemt met de beloofde verbintenis en ingeval de sterkmaker tevens optreedt in de hoedanigheid van onbevoegd vertegenwoordiger. De instemming leidt er namelijk toe dat de overeenkomst met retroactieve werking, vanaf het moment van sluiting, zal gelden tussen de bedinger en de derde. Deze

⁷¹ Cass. 25 maart 1909, *Pas.* 1909, I, 188.

⁷²A. BUTTGENBACH, *Les contrats par porte-fort et les Déclarations de Command en Droit civil et en Droit fiscal*, Brussel, Bruylant, 1935, 37; B. TILLEMANN, "Volmacht en sterkmaking bij oprichting van venootschappen" in A. BENOIT-MOURY, O. CAPRASSE, N. THIRION en B. TILLEMANN (eds.), *De oprichting van vennootschappen en de opstartfase van ondernemingen*, Brugge, Die Keure, 2003, (317) 357; I. SAMOY, *Middellijke vertegenwoordiging*, Antwerpen, Intersentia, 2005, 465. Voor Frankrijk: CHOUBANI-SALAH, *La promesse de porte-fort, étude comparative en droit français et en droit tunisien*, s.l.n s.n., 1998, 227.

⁷³ I. SAMOY, *Middellijke vertegenwoordiging*, Antwerpen, Intersentia, 2005, 465; J. BOULANGER, *La promesse de porte-fort et les contrats pour autrui*, Parijs, Dalloz, 1933, 125.

Voor Frankrijk: M. STORCK, in *Juris-classeurs civils*, v^o art. 1120 C.C., Fasc. 7-2, 2003, 13-14.

⁷⁴ I. SAMOY, *Middellijke vertegenwoordiging*, Antwerpen, Intersentia, 2005, 465.

retroactieve werking heeft de nodige gevolgen.⁷⁵ Indien de sterkmaker zich schuldig heeft gemaakt aan een onrechtmatige handeling bij het sluiten van de overeenkomst, dan zal dit uiteindelijk een contractuele aansprakelijkheid ten laste van de derde opleveren. Ook kunnen fouten vanwege de sterkmaker tijdens de precontractuele fase ertoe leiden dat de derde aansprakelijk gesteld zal worden.⁷⁶ Doch, het is ook mogelijk dat in het contract wordt bedongen dat de overeenkomst bij instemming geen retroactieve werking zal krijgen.⁷⁷

59. De retroactieve werking brengt het principe van de relatieve werking niet in het gedrang. De derde en de bedinger zullen niet als derden aanzien kunnen worden. Beiden zijn namelijk partij bij de overeenkomst door de retroactieve werking.⁷⁸

6. Gevolgen van sterkmaking

60. Zoals reeds eerder in dit werk werd toegelicht, komen twee verbintenissen tot stand bij sterkmaking: de resultaatsverbintenis van ten aanzien van de sterkmaker en de beloofde verbintenis. Dit onderscheid is voornamelijk belangrijk met betrekking tot de gevolgen van de rechtsfiguur sterkmaking, daar deze gevolgen worden bepaald door de resultaatsverbintenis. De gevolgen van de beloofde verbintenis zullen daarentegen terug te vinden zijn in andere rechtsregels, die hier niet nader besproken zullen worden.

61. Het onderscheid tussen beide verbintenissen wordt te weinig of soms zelfs niet gehanteerd. Als dit niet gebeurt, dan lijkt het alsof de retroactieve werking een gevolg is van de sterkmaking zelf, terwijl dit niet het geval is. Deze retroactieve werking is het gevolg van de verbintenis gesloten door de sterkmaker in de hoedanigheid van onbevoegde vertegenwoordiger (cf. *supra*).

62. Voorts zullen de gevolgen van de rechtsfiguur sterkmaking nader onderzocht worden, waarbij wel degelijk het onderscheid tussen de resultaatsverbintenis en de beloofde verbintenis duidelijk aangehouden wordt.

6.1 De resultaatsverbintenis

63. Met de resultaatsverbintenis wordt bedoeld op de eigenlijke verbintenis van sterkmaking, de verbintenis die ontstaat ten laste van de sterkmaker (cf. *supra*).

⁷⁵ Cass. 5 november 1979, *JT* 1980, 75; Cass. 25 maart 1909, *Pas.* 1909, I, 188; Burg. Rb. Dendermonde 3 april 1948, *Pas.* 1948, III, 67; P. VAN OMMESLAGHE, *Droit des obligations*, I, Brussel, Presses universitaires de Bruxelles, 1989, 274; B. TILLEMANS, "Volmacht en sterkmaking bij oprichting van vennootschappen" in A. BENOIT-MOURY, O. CAPRASSE, N. THIRION en B. TILLEMANS (eds.), *De oprichting van vennootschappen en de opstartfase van ondernemingen*, Brugge, Die Keure, 2003, (317) 362-363.

Voor Frankrijk: Cass. fr 20 december 1971, *Bull.Civ.* III, nr. 653; MARTY en RAYNAUD, *Les obligations*, in *droit civil 2/1*, Parijs, Sirey, 1988, 295.

⁷⁶ Cass. 21 september 1987, *Arr.Cass.* 1987-88, 84.

⁷⁷ B. TILLEMANS, "Volmacht en sterkmaking bij oprichting van vennootschappen" in A. BENOIT-MOURY, O. CAPRASSE, N. THIRION en B. TILLEMANS (eds.), *De oprichting van vennootschappen en de opstartfase van ondernemingen*, Brugge, Die Keure, 2003, (317) 363-364.

Voor Frankrijk: CHOUBANI-SALAH, *La promesse de porte-fort, étude comparative en droit français et en droit tunisien*, s.l., s.n., 1998, 271.

⁷⁸ Art. 1165 B.W.; A. BUTTGENBACH, *Les contrats par porte-fort et les Déclarations de Command en Droit civil et en Droit fiscal*, Brussel, Bruylant, 1935, 74.

a. Gevolgen tussen de sterkmaker en de bedinger

64. Opdat de sterkmaker de resultaatsverbintenis is nagekomen, dient de derde toe te stemmen in het vervullen van de beloofde verbintenis. De sterkmaker wordt hierdoor bevrijd van zijn contractuele plicht. Voert de derde nadien de beloofde verbintenis niet naar behoren uit (of helemaal niet), dan riskeert de sterkmaker geen aansprakelijkheid, wegens bevrijding van de contractuele plicht door de eerdere toestemming van de derde.⁷⁹

65. De sterkmaker is natuurlijk niet zeker over de toestemming van de derde. Gezien de vrijheid van de derde om al dan niet toe te stemmen, is het mogelijk dat deze toestemming niet zal volgen vanwege de derde. Zoals reeds voorgaand toegelicht werd, kan deze toestemming zowel uitdrukkelijk als stilzwijgend gegeven worden (cf. *supra*).⁸⁰

Wanneer de derde niet instemt, leidt dit tot een contractuele fout vanwege de sterkmaker wegens niet-vervulling van de resultaatsverbintenis. Door deze contractuele fout zal het mogelijk zijn voor de bedinger om de sterkmaker contractueel aansprakelijk te stellen. Deze aansprakelijkheid heeft tot gevolg dat de sterkmaker schadevergoeding verschuldigd is aan de bedinger.⁸¹

Het is ook mogelijk dat de sterkmaker de beloofde verbintenis zelf zal nakomen. De schade zal op deze manier *in natura* hersteld worden. De bedinger kan de sterkmaker er niet toe verplichten om de gelede schade op deze manier te herstellen. Een herstel *in natura* is niet afdwingbaar. Deze herstelmogelijkheid kan reeds bij het sluiten van de sterkmakingsverbintenis door de betrokken partijen bedongen worden. Het is daarbij wel noodzakelijk dat dit herstel enkel bedongen wordt voor het geval waarin de derde geen instemming verleent met de beloofde verbintenis.⁸² Herstel *in natura* is niet in iedere situatie mogelijk. Zo kan de sterkmaker niet zelf tot uitvoering overgaan wanneer uitvoering van de beloofde verbintenis enkel mogelijk is door de derde zelf (Vb. een concert: de derde kan uitgekozen zijn omwille van uitmuntende zangkwaliteiten).⁸³

Zeker wat betreft de toestemmingssterkmaking wordt een herstel *in natura* quasi onmogelijk. Het zou namelijk betekenen dat de sterkmaker alsnog de toestemming vanwege de derde dient te bekomen. De sterkmaker kan de derde hiertoe niet dwingen omwille van de contractsvrijheid

⁷⁹ D. LEROY en I. SAMOY, "Sterkmaking: bemind en bevreesd" in A. DE BOECK, S. STIJNS en R. VAN RANSBEECK, *De positie van de derde in het privaatrecht*, Brugge, Die Keure, 2012, 223; I. SAMOY, *Middellijke vertegenwoordiging*, Antwerpen, Intersentia, 2005, 467.

⁸⁰ B. TILLEMANS, "Volmacht en sterkmaking bij oprichting van vennootschappen" in A. BENOIT-MOURY, O. CAPRASSE, N. THIRION en B. TILLEMANS (eds.), *De oprichting van vennootschappen en de opstartfase van ondernemingen*, Brugge, Die Keure, 2003, (317) 367; S. STIJNS en E. SWAENEPOEL, "De evolutie van de basisbeginselen in het contractenrecht, geïllustreerd aan de hand van het contractueel evenwicht" in I. SAMOY, *Evolutie van de basisbeginselen van het contractenrecht*, Morsel, Intersentia, 2010, 4-6.

Voor Frankrijk: CHOUBANI-SALAH, *La promesse de porte-fort, étude comparative en droit français et en droit tunisien*, s.l., s.n., 1998, 277.

⁸¹ Art. 1120 B.W.; Vred. Antwerpen 7 november 1984, *R.W.* 1986-87, 2323, noot; Rb Brussel (16e k.) 8 juli 2013, *TBBR* 2014, afl. 2, 80; I. SAMOY, *Middellijke vertegenwoordiging*, Antwerpen, Intersentia, 2005, 469-471; S. STIJNS, *Verbintenissenrecht, boek 1*, Brugge, Die Keure, 2005, 238.

Voor Frankrijk: C. AUBERT DE VICELLES, "Porte-fort" in F.J. LAEDERICH, *Encyclopédie juridique Dalloz: table alphabétique générale d'orientation*, Parijs, Dalloz, September 2005, (1) 8.

⁸² I. SAMOY, *Middellijke vertegenwoordiging*, Antwerpen, Intersentia, 2005, 473-475; L. CORNELIS, *Algemene theorie van de verbintenis*, Antwerpen, Intersentia, 2000, 372-374.

Voor Frankrijk: Cass. fr. 18 april 2000, *Bull.Civ.* 2000, I, 77, nr. 115; C. AUBERT DE VICELLES, "Porte-fort" in F.J. LAEDERICH, *Encyclopédie juridique Dalloz: table alphabétique générale d'orientation*, Parijs, Dalloz, September 2005, (1) 8-9.

⁸³ I. SAMOY, *Middellijke vertegenwoordiging*, Antwerpen, Intersentia, 2005, 477; P. WÉRY, *L'exécution forcée en nature des obligations contractuelles non pécuniaires (essai): une relecture des articles 1142 à 1144 du Code civil*, Brussel, Kluwer, 1993, 147.

waarover de derde beschikt. Herstel *in natura* zal dus zeer moeilijk tot onmogelijk zijn. Wederom een bevestiging dat het herstel *in natura* niet afdwingbaar is.⁸⁴

66. De sterkmaking wordt niet steeds bedongen met betrekking tot een specifiek bepaald persoon (cf. *supra*). Het is hierdoor mogelijk dat de beloofde verbintenis vervuld zal worden door een ander persoon dan de derde die de sterkmaker initieel in gedachte had. Het gaat er namelijk niet om welke derde de beloofde verbintenis vervult, het is wel van belang dat de beloofde verbintenis daadwerkelijk vervuld zal worden opdat de sterkmaker geen schending van de contractuele plicht verweten kan worden. Kan de beloofde verbintenis slechts door een specifiek persoon worden uitgevoerd (*intuitu personae*), dan is het natuurlijk niet mogelijk dat de verbintenis vervuld wordt door een eender welke derde.⁸⁵

Gezien de grote overeenkomsten tussen het Belgische en het Franse rechtsstelsel, kan naar mijn mening aangenomen worden dat de mogelijkheid van de uitvoering door een andere derde voor beide rechtsstelsels geldt. Deze gedachte kan bijgetreden worden door het feit dat de derde bij een sterkmakingsbeding niet bepaald moet zijn (cf. *supra*). Sterkmaking kan bedongen worden ten aanzien van eender welke persoon als derde. Wanneer de beloofde verbintenis dus niet slechts door een specifiek vernoemde derde (*intuitu personae*) uitgevoerd dient te worden, is het perfect mogelijk dat een andere derde dan degene die men voor ogen had de beloofde verbintenis bekrachtigt.⁸⁶

b. Gevolgen voor de derde

67. De derde is geen partij bij de sterkmakingsverbintenis, daarom heerst er ook geen rechtsband tussen de derde en de sterkmaker of de derde en de bedinger. Bijgevolg zal de derde niet gebonden worden door de belofte die de sterkmaker doet ten aanzien van de bedinger. De sterkmaker zal de derde niet kunnen aanspreken in het geval de derde niet toestemt in de verbintenis die beloofd werd. De derde kan enkel in gebreke gesteld worden om te weten te komen of deze de beloofde verbintenis zal bekrachtigen binnen de redelijke termijn of niet. De derde behoudt de gehele vrijheid om al dan niet in te stemmen met de beloofde verbintenis (cf. *supra*).⁸⁷

⁸⁴ I. SAMOY, *Middellijke vertegenwoordiging*, Antwerpen, Intersentia, 2005, 472-473; S. STIJNS en E. SWAENEPOEL, "De evolutie van de basisbeginselen in het contractenrecht, geïllustreerd aan de hand van het contractueel evenwicht" in I. SAMOY, *Evolutie van de basisbeginselen van het contractenrecht*, Mortsel, Intersentia, 2010, 4-6.

⁸⁵ P. OSSIPOW, *Promesse de porte-fort et contrat de garantie. Etude de droit positif et de droit comparé*, s.l.n.d., 1947, 179; F. LAURENT, *Principes de droit civil*, Brussel, XXXI dln., Bruylant, 618.

⁸⁶ Cass. 25 maart 1909, *Pas.* 1909, I, 188; D. LEROY en I. SAMOY, "Sterkmaking: bemind en bevreest" in A. DE BOECK, S. STIJNS en R. VAN RANSBEECK, *De positie van de derde in het privaatrechtsrecht*, Brugge, Die Keure, 2012, 219-220; I. SAMOY, *Middellijke vertegenwoordiging*, Antwerpen, Intersentia, 2005, 462-465; P. VAN OMMESLAGHE, *Droit des obligations, volume 2*, Brussel, Presses universitaires de Bruxelles, 1989, 273.

Voor Frankrijk: Cass. Soc. 12 februari 1975, *Bull. Civ.* V, 64, nr. 67; A. HADJ KHALIFA, *La promesse de porte-fort*, Villeneuve d'Ascq, Presses Universitaire du Septentrion, 1999, 86-94; A. JONVILLE, "Pratique de la promesse de porte-fort", *Dr. et patrim.* 1998, 29; M. STORCK, in *Juris-classeurs civils*, v° art. 1120 C.C., Fasc. 7-2, 2003, nr. 16.

⁸⁷ D. LEROY en I. SAMOY, "Sterkmaking: bemind en bevreest" in A. DE BOECK, S. STIJNS en R. VAN RANSBEECK, *De positie van de derde in het privaatrechtsrecht*, Brugge, Die Keure, 2012, 211 en 230; I. SAMOY, *Middellijke vertegenwoordiging*, Antwerpen, Intersentia, 2005, 449-445 en 479; W. VAN GERVEN m.m.v. S. COVEMAEKER, *Verbintenissenrecht*, Leuven, Acco, 2006, 231; S. STIJNS en E. SWAENEPOEL, "De evolutie van de basisbeginselen in het contractenrecht, geïllustreerd aan de hand van het contractueel evenwicht" in I. SAMOY, *Evolutie van de basisbeginselen van het contractenrecht*, Mortsel, Intersentia, 2010, 4-6.

Voor Frankrijk: Cass. fr. 22 april 1986, *Bull. Civ.*, 1986, I, 101; A. JONVILLE, "Pratique de promesse de porte-fort", *Dr. Pat.* 1998, I, 28.

68. Het feit dat de derde niet gebonden wordt door de sterkmakingsverbintenis, wordt gesteund op het principe van de relatieve werking van overeenkomsten. In gevolge dit principe is het namelijk niet mogelijk dat een derde rechten of plichten ontleent aan de sterkmakingsverbintenis.⁸⁸

6.2 De beloofde verbintenis

69. Om de gevolgen van de beloofde verbintenis optimaal te kunnen bespreken, dient een onderscheid gemaakt te worden tussen de situatie waarbij de sterkmaker als zuivere sterkmaker optreedt en de situatie waarin de sterkmaker tevens optreedt in de hoedanigheid van onbevoegd vertegenwoordiger.

a. Zuivere sterkmaker

70. In het geval de sterkmaker optreedt als zuivere sterkmaker, kan in principe nog niet gesproken worden over de aanwezigheid van een beloofde verbintenis. De beloofde verbintenis is namelijk nog niet aangegaan. Er kan zelfs nog niet gesproken worden van een overeenkomst. De overeenkomst, waaruit de beloofde verbintenis zal voortvloeien, zal pas tot stand komen wanneer de derde toestemt in de beloofde verbintenis en deze zal een rechtstreekse rechtsband tot stand brengen tussen de derde en de bedinger.⁸⁹

b. Sterkmaker en onbevoegde vertegenwoordiger

71. Wanneer de sterkmaker tevens optreedt in de hoedanigheid van onbevoegde vertegenwoordiger, komen we terecht in de situatie waarbij de sterkmaker reeds zelf de overeenkomst zal sluiten waaruit de beloofde verbintenis voortvloeit. Dit zorgt er voor dat de sterkmaker vertegenwoordigingsbevoegdheid verkrijgt van zodra de derde overgaat tot instemming met de beloofde verbintenis.

i. Onbevoegdheid van de vertegenwoordiger

72. Omdat de sterkmaker tevens optreedt als onbevoegde vertegenwoordiger, zal zowel derde als de sterkmaker niet gebonden worden door de gesloten overeenkomst.⁹⁰

⁸⁸ D. LEROY en I. SAMOY, "Sterkmaking: bemind en bevreesd" in A. DE BOECK, S. STIJNS en R. VAN RANSBEECK, *De positie van de derde in het privaatrecht*, Brugge, Die Keure, 2012, 230; I. SAMOY, *Middellijke vertegenwoordiging*, Antwerpen, Intersentia, 2005, 479.

Voor Frankrijk: A. JONVILLE, "Pratique de promesse de porte-fort", *Dr.Pat.* 1998, I, 28; G. TILLEMENT, "Promesse de porte-fort et droit des sociétés", *Rev. soc.*, 1993, 52.

⁸⁹ D. LEROY en I. SAMOY, "Sterkmaking: bemind en bevreesd" in A. DE BOECK, S. STIJNS en R. VAN RANSBEECK, *De positie van de derde in het privaatrecht*, Brugge, Die Keure, 2012, 231; I. SAMOY, *Middellijke vertegenwoordiging*, Antwerpen, Intersentia, 2005, 480-481.

⁹⁰ Art. 1998, lid 2 B.W.; De sterkmaker heeft duidelijk de wil getoond niet gebonden te willen zijn door de overeenkomst.

73. De sterkmaker wordt niet gebonden door de overeenkomst, omdat deze aan de bedinger te kennen heeft gegeven op te treden in naam en voor rekening van de derde. Door de kennisgeving van de hoedanigheid van vertegenwoordiger aan de bedinger, zal de sterkmaker de gevolgen van de gesloten overeenkomst zelf niet ondervinden, hij is er niet door gebonden. Daarenboven is het beding van sterkmaking een indicatie voor de bedinger dat de sterkmaker/vertegenwoordiger optreedt zonder vertegenwoordigingsbevoegdheid. Het gebrek aan vertegenwoordigingsbevoegdheid is dan ook de reden waarom het beding van sterkmaking wordt opgenomen in de overeenkomst. Ook hierdoor zal de sterkmaker niet zelf gebonden worden door de overeenkomst. Hij zal geen rechten en plichten uit de overeenkomst kunnen putten.⁹¹

74. De derde daarentegen is niet gebonden wegens gebrek aan geldige vertegenwoordiging en bijgevolg wegens een gebrek aan toestemming door hemzelf gegeven⁹². De derde zal daarom enkel derde zijn ten aanzien van het beding van sterkmaking.⁹³

75. Zowel wat betreft de sterkmaker als de derde dient toepassing gemaakt te worden van het principe van de relatieve werking. Gezien beide partijen niet door de overeenkomst gebonden worden, zullen de rechten en plichten die uit de overeenkomst voortvloeien aan hen niet tegenwerpelijk zijn. Zowel de sterkmaker als de derde moeten aanzien worden als derden ten aanzien van de overeenkomst. Wat is dan het lot van de overeenkomst? Deze bestaat wel degelijk, maar kan nog niet uitgevoerd worden.⁹⁴

76. Ondanks de onbevoegdheid van de sterkmaker als vertegenwoordiger van de derde, zal er toch sprake zijn van een overeenkomst, alleen zal de derde en de sterkmaker niet gebonden zijn door deze overeenkomst met de bedinger, gezien de onbevoegdheid van de sterkmaker. Ook zal de overeenkomst nog geen uitwerking verleend kunnen worden en zullen bijkomend nog geen zakelijke rechten overgedragen kunnen worden of gevestigd kunnen worden. Pas nadat de derde heeft ingestemd met de beloofde verbintenis zal de overeenkomst uitvoerbaar worden (cf. *infra*).⁹⁵

ii. Instemming door de derde

77. Wanneer de derde instemt met de overeenkomst, zal de sterkmaker een geldige vertegenwoordigingsbevoegdheid verleend worden en zal de derde eveneens goedkeuring verlenen

⁹¹ Art. 1997 B.W.; D. LEROY en I. SAMOY, "Sterkmaking: bemind en bevreemd" in A. DE BOECK, S. STIJNS en R. VAN RANSBEECK, *De positie van de derde in het privaatrecht*, Brugge, Die Keure, 2012, 232; I. SAMOY, *Middellijke vertegenwoordiging*, Antwerpen, Intersentia, 2005, 482.

⁹² Toestemming om gebonden te worden door de overeenkomst gesloten door de (onbevoegde) vertegenwoordiger.

⁹³ Art. 1998 B.W.; D. LEROY en I. SAMOY, "Sterkmaking: bemind en bevreemd" in A. DE BOECK, S. STIJNS en R. VAN RANSBEECK, *De positie van de derde in het privaatrecht*, Brugge, Die Keure, 2012, 232; I. SAMOY, *Middellijke vertegenwoordiging*, Antwerpen, Intersentia, 2005, 481.

⁹⁴ Vred. Antwerpen 7 november 1984, R.W. 1986-87, 2323, noot; D. LEROY en I. SAMOY, "Sterkmaking: bemind en bevreemd" in A. DE BOECK, S. STIJNS en R. VAN RANSBEECK, *De positie van de derde in het privaatrecht*, Brugge, Die Keure, 2012, 232; I. SAMOY, *Middellijke vertegenwoordiging*, Antwerpen, Intersentia, 2005, 481-482.

⁹⁵ D. LEROY en I. SAMOY, "Sterkmaking: bemind en bevreemd" in A. DE BOECK, S. STIJNS en R. VAN RANSBEECK, *De positie van de derde in het privaatrecht*, Brugge, Die Keure, 2012, 233; I. SAMOY, *Middellijke vertegenwoordiging*, Antwerpen, Intersentia, 2005, 452-483.

Voor Frankrijk: J. BOULANGER, *La promesse de porte-fort et les contrats pour autrui*, Parijs, Dalloz, 1933, 169-170; M. STORCK, in *Juris-classeurs civils*, v^o art. 1120 C.C., Fasc. 7-2, 2003, nr. 37.

aan de reeds gesloten overeenkomst. De geldige vertegenwoordigingsbevoegdheid en de goedkeuring zullen retroactieve werking hebben en geacht worden vanaf het moment van contractsluiting geldig aanwezig geweest te zijn (cf. *supra*). Er wordt dus geacht dat de overeenkomst vanaf het begin reeds heerste tussen de bedinger en de derde.⁹⁶

78. De derde kan niet zomaar wanneer het uitkomt beslissen om in te stemmen met de beloofde verbintenis. In principe dient de instemming te gebeuren binnen een redelijke termijn (cf. *supra*).⁹⁷ Volgt deze pas nadat de redelijke termijn reeds verstreken is, dan heeft de bedinger de mogelijkheid om de instemming al dan niet te aanvaarden. Ook in geval de derde eerst weigert om met de beloofde verbintenis in te stemmen en nadien toch wil overgaan tot instemming, zal de bedinger deze instemming al dan niet kunnen aanvaarden. De overeenkomst die tot stand komt na akkoord vanwege de bedinger, zal geen retroactieve werking hebben, omdat juist het akkoord van de bedinger verkregen moest worden om het contract tochog tot stand te laten komen.⁹⁸

Indien de derde wel tijdig overgaat tot instemming met de beloofde verbintenis, dient deze niet aanvaard te worden door de bedinger opdat de instemming van de derde uitwerking kan krijgen. De aanvaarding is namelijk overbodig, gezien de bedinger reeds eerder ten aanzien van de sterkmaker toegestemd heeft tot het sluiten van de overeenkomst. De bedinger heeft bijgevolg ook geen recht om de instemming van de derde niet te aanvaarden en te verhinderen dat hij/zij niet meer gebonden zal worden door de overeenkomst met de derde.⁹⁹

iii. Geen instemming door de derde

79. In geval de derde beslist om niet in te stemmen met de beloofde verbintenis, dan geldt de regel dat de overeenkomst vervalt. Wanneer toch reeds gestart werd met de uitvoering van de overeenkomst, dan moet dit stopgezet worden en moeten de partijen alles terug herstellen naar de oorspronkelijke situatie waarin nog geen sprake was van een overeenkomst. Dit houdt concreet in dat betalingen en goederen die reeds in het bezit zijn van de bedinger, teruggevorderd kunnen worden.¹⁰⁰

⁹⁶ Cass. 21 september 1987, *Arr.Cass.* 1987-88, 84; A. BUTTGENBACH, *Les contrats par porte-fort et les déclarations de command en droit civil et en droit fiscal*, Brussel, Bruylant, 1935, 25-26; I. SAMOY, *Middellijke vertegenwoordiging*, Antwerpen, Intersentia, 2005, 484; S. STIJNS, *Verbintenissenrecht, boek 1*, Brugge, Die Keure, 2005, 239; VANDEPUTTE, *De overeenkomst: haar ontstaan, haar uitvoering en verdwijning, haar bewijs*, Brussel, Larcier, 1977, 352.

Voor Frankrijk: Cass. fr. 20 december 1971, *Bull. civ.* 1971, III, 467; A. JONVILLE, "Pratique de promesse de porte-fort", *Dr.Pat.* 1998, I, 28; MARTY en RAYNAUD, *Les obligations*, in *droit civil 2/1*, Parijs, Sirey, 1988, 295; M. STORCK, in *Juris-classeurs civil*, v^o art. 1120 C.C., Fasc. 7-2, 2003, 15.

⁹⁷ A. BUTTGENBACH, *Les contrats par porte-fort et les Déclarations de Command en Droit civil et en Droit fiscal*, Brussel, Bruylant, 1935, 37; I. SAMOY, *Middellijke vertegenwoordiging*, Antwerpen, Intersentia, 2005, 465; B. TILLEMANN, "Volmacht en sterkmaking bij oprichting van vennootschappen" in A. BENOIT-MOURY, O. CAPRASSE, N. THIRION en B. TILLEMANN (eds.), *De oprichting van vennootschappen en de opstartfase van ondernemingen*, Brugge, Die Keure, 2003, (317) 357.

Voor Frankrijk: CHOUBANI-SALAH, *La promesse de porte-fort, étude comparative en droit français et en droit tunisien*, s.l., s.n., 1998, 227.

⁹⁸ I. SAMOY, *Middellijke vertegenwoordiging*, Antwerpen, Intersentia, 2005, 486.

Voor Frankrijk: J. BOULANGER, *La promesse de porte-fort et les contrats pour autrui*, Parijs, Dalloz, 1933, 136-137.

⁹⁹ D. LEROY en I. SAMOY, "Sterkmaking: bemind en bevreesd" in A. DE BOECK, S. STIJNS en R. VAN RANSBEECK, *De positie van de derde in het privaatsvermogensrecht*, Brugge, Die Keure, 2012, 235; I. SAMOY, *Middellijke vertegenwoordiging*, Antwerpen, Intersentia, 2005, 485.

¹⁰⁰ A. BUTTGENBACH, *Les contrats par porte-fort et les déclarations de command en droit civil et en droit fiscal*, Brussel, Bruylant, 1935, 98; H. DE PAGE, *Traité de droit civil belge*, X dln, Brussel, Bruylant, 720.

Voor Frankrijk: M. STORCK, in *Jurisclasseurs civils*, v^o art. 1120 C.C., Fasc. 7-2, 2003, nr. 38; PLANIOL en RIPERT, *Traité pratique de droit civil français. 6: Obligations*, Parijs, L.G.D.J., 1952, 58.

80. Van zodra duidelijk is dat de derde niet zal instemmen met de beloofde verbintenis¹⁰¹, zal de sterkmaker vergoeding verschuldigd zijn aan de bedinger. De sterkmaker is er namelijk niet in geslaagd om de resultaatsverbintenis na te komen. Gezien de contractuele plicht van de sterkmaker te wijten is aan de niet-instemming vanwege de derde, zal de sterkmaker zich wellicht niet kunnen beroepen op overmacht om aan de schadevergoeding te kunnen ontsnappen. Overmacht zal in dit geval enkel ingeroepen kunnen worden wanneer de derde omwille van overmacht niet kon instemmen met de beloofde verbintenis of wanneer het voor de sterkmaker niet mogelijk was door overmacht om op te treden tegen de derde om de bekrachtiging vanwege de derde te kunnen verkrijgen. (cf. *supra*)¹⁰²

81. Op het principe dat de derde niet gebonden zal zijn door de overeenkomst bij niet-instemming met de beloofde verbintenis, bestaat een uitzondering. Deze uitzondering heeft betrekking op zaakwaarneming en verrijking zonder oorzaak. Ondanks het gebrek aan instemming, zal de derde toch gebonden worden door de overeenkomst. Wanneer de voorwaarden voor zaakwaarneming of verrijking zonder oorzaak voldaan zijn, zal de derde toch gebonden worden door de overeenkomst ondanks het gebrek aan instemming met de beloofde verbintenis. In geval van zaakwaarneming zal de derde gebonden worden door de overeenkomst op basis van vertegenwoordigingsbevoegdheid door de wet erkend. Bij verrijking zonder oorzaak is de gebondenheid door de overeenkomst gebaseerd op ongerechtvaardigde verrijking van de derde door een handeling vanwege de sterkmaker.¹⁰³

7. Aanverwante rechtsfiguren

82. In dit hoofdstuk zal een korte toelichting gegeven worden van enkele aanverwante rechtsfiguren ten aanzien van de rechtsfiguur sterkmaking. Meer specifiek zullen enkele aanverwante rechtsfiguren toegelicht worden en zullen de gelijkenissen en verschilpunten met sterkmaking bestudeerd worden. Bij deze rechtsvergelijking wordt beperkt tot de relatie tussen de aanverwante rechtsfiguren en de toestemmingssterkmaking. Op de rechtsfiguren borgtocht en garantie zal in het volgende hoofdstuk ingegaan worden, omdat deze rechtsfiguren enkel belangrijk zijn in relatie tot de uitvoeringssterkmaking. Bespreking van beide rechtsfiguren in dit hoofdstuk is niet relevant en daarom dan ook volkomen overbodig.

¹⁰¹ De derde zal bijgevolg ook niet gebonden worden door de overeenkomst.

¹⁰² Art. 1120 B.W.; Art. 1147 B.W.; Brussel 24 maart 2006, *Res Jur.Imm.* 2006, afl. 3, 193; Vred. Antwerpen 7 november 1984, *R.W.* 1986-87, 2323, noot; A. BUTTGENBACH, *Les contrats par porte-fort et les Déclarations de Command en Droit civil et en Droit fiscal*, Brussel, Bruylant, 1935, 98-99; I. SAMOY, *Middellijke vertegenwoordiging*, Antwerpen, Intersentia, 2005, 469-471; S. STIJNS, *Verbintenissenrecht, boek 1*, Brugge, Die Keure, 2005, 238.

Voor Frankrijk: C. AUBERT DE VICELLES, "Porte-fort" in F.J. LAEDERICH, *Encyclopédie juridique Dalloz: table alphabétique générale d'orientation*, Parijs, Dalloz, September 2005, (1) 8.

¹⁰³ Art. 1372-1374 B.W.; A. BUTTGENBACH, *Les contrats par porte-fort et les déclarations de command en droit civil et en droit fiscal*, Brussel, Bruylant, 1935, 94-96; H. DE PAGE, *Traité de droit civil belge*, X dln, Brussel, Bruylant, 720.

Voor Frankrijk: PLANIOL en RIPERT, *Traité*, VI, Parijs, L.G.D.J., 1952, 58; *Rép. civ. Dalloz*, v° *Porte-fort*, nr. 40; M. STORCK, in *Juris-classeurs civils*, v° *art. 1120 C.C.*, Fasc. 7-2, 2003, nr. 38.

7.1 Lastgeving

83. De rechtsfiguur lastgeving houdt zowel in het Belgische als het Franse recht hetzelfde in: de lasthebber zal optreden in naam en voor rekening van zijn lastgever (art. 1984 B.W. en art. 1984 C.C.). De lastgever is niet altijd bekend, het is goed mogelijk dat deze verborgen blijft. Deze lastgever dient de overeenkomst gesloten door de lasthebber niet te bekrachtigen opdat hij door die overeenkomst gebonden wordt, omdat de lastgever vooraf de bevoegdheid heeft verleend aan de lasthebber om te handelen voor hemzelf.¹⁰⁴

84. Tussen lastgeving en sterkmaking kunnen enkele algemene verschillen opgemerkt worden. Zo is het allereerst niet het geval dat bij sterkmaking vooraf bevoegdheid verleend wordt aan de sterkmaker, zoals gebeurt tussen de lastgever en de lasthebber bij een lastgeving.¹⁰⁵

Ook zal de sterkmaker veelal, maar niet steeds, in eigen naam en voor eigen rekening optreden zonder enige vertegenwoordigingsbevoegdheid als een onbevoegd vertegenwoordiger. De lasthebber daarentegen heeft wel de nodige vertegenwoordigingsbevoegdheid.¹⁰⁶

Daarnaast zal de lastgever de overeenkomst gesloten door de lasthebber niet dienen te bekrachtigen opdat hij erdoor gebonden wordt. Dit is wel vereist bij sterkmaking. De derde waarvoor de sterkmaker een belofte maakt, dient deze belofte wel degelijk te bekrachtigen opdat de hij erdoor gebonden wordt.¹⁰⁷

85. Het is ook mogelijk om verschillende situaties van elkaar te onderscheiden waarbinnen diverse gelijkenissen en verschillen tussen beide rechtsfiguren opgemerkt kunnen worden.

Eerst en vooral is er de situatie waarbij zowel de sterkmaker als de lasthebber handelen binnen de perken van hun mandaat. Het verschil dat hierbij aan bod komt, is de mogelijkheid om een derde te binden. De sterkmaker beschikt hierbij over de nodige bevoegdheid, maar de lasthebber niet.¹⁰⁸

Ook is er de mogelijkheid waarbij zowel de sterkmaker als de lasthebber handelen buiten de grenzen van hun mandaat. In dit geval hebben zowel de sterkmaker als de lasthebber niet de bevoegdheid om de derde te binden. Doch, deze gelijkenis vertoont ook verschillen met betrekking tot de aansprakelijkheid van de lasthebber en de sterkmaker. De sterkmaker zal contractueel aansprakelijk gesteld kunnen worden voor de betaling van een schadevergoeding wanneer de derde niet overgaat tot bekrachtiging van de beloofde verbintenis (cf. *supra*). De lasthebber daarentegen zal buitencontractueel aansprakelijk gesteld kunnen worden door de derde en contractueel door de lastgever. De buitencontractuele aansprakelijkheid zal niet ingeroepen kunnen

¹⁰⁴ H. DE PAGE, *Traité de droit civil belge*, X dln, Brussel, Bruylant, 709; I. SAMOY, *Middellijke vertegenwoordiging*, Antwerpen, Intersentia, 2005, 489-490; S. STIJNS, "Contractanten en derden: derde-medeplichtigheid en actio pauliana; sterkmaking en schijnvertegenwoordiging; derdenbeding en rechtstreekse vordering" in S. STIJNS (ed.), *Themis Verbintenissenrecht 2006-2007*, Brugge, Die Keure, 2007, 43; P. WÉRY, *Droit des contrats. Le mandat*, Brussel, Larcier, 2000, 253-254.

¹⁰⁵ H. DE PAGE, *Traité de droit civil belge*, X dln, Brussel, Bruylant, 709.

¹⁰⁶ I. SAMOY, *Middellijke vertegenwoordiging*, Antwerpen, Intersentia, 2005, 489-490; R. VANDEPUTTE, *De overeenkomst: haar ontstaan, haar uitvoering en verdwijning, haar bewijs*, Brussel, Larcier, 1977, 352-353.

¹⁰⁷ H. DE PAGE, *Traité de droit civil belge*, X dln, Brussel, Bruylant, 709.

¹⁰⁸ B. TILLEMANN, "Volmacht en sterkmaking bij oprichting van vennootschappen" in A. BENOIT-MOURY, O. CAPRASSE, N. THIRION en B. TILLEMANN (eds.), *De oprichting van vennootschappen en de opstartfase van ondernemingen*, Brugge, Die Keure, 2003, (317) 340-341; A. VERBEKE, N. CARETTE, N. HOEKX en K. VANHOVE, *Bijzondere overeenkomsten in kort bestek*, Antwerpen, Intersentia, 2007, 300.

Voor Frankrijk: CHOUBANI-SALAH, *La promesse de porte-fort, étude comparative en droit français et en droit tunisien*, s.l., s.n., 1998, 44-55.

worden wanneer de lasthebber op voldoende wijze kan aantonen dat de derde op de hoogte was van de overschrijding van de bevoegdheid door de lasthebber. Deze mogelijkheid om de aansprakelijkheid te kunnen ontlopen, bestaat niet voor de sterkmaker.¹⁰⁹

86. Wanneer reeds een lastgeving werd gesloten, is het niet meer mogelijk om ook nog een sterkmaking te bedingen. Art. 1120 B.W. zal niet meer toegepast kunnen worden wanneer een persoon als partij bij een overeenkomst optreedt in hoedanigheid van lasthebber en niet tevens optreedt in de hoedanigheid van sterkmaker ten aanzien van zijn/haar opdrachtgever. Het is wel mogelijk om meteen bij aanvang van het contracteren een combinatie van beide rechtsfiguren in de overeenkomst op te nemen.¹¹⁰

7.2 Zaakwaarneming

87. Zaakwaarneming is een rechtsfiguur waarbij een persoon vrijwillig zal handelen om de belangen van een andere persoon te behartigen, dit op een wijze waarbij geen winstoogmerk wordt nagestreefd en waarbij het handelen noodzakelijk is. Meer specifiek gaat het om situaties waarin een persoon, de zaakwaarnemer, vrijwillig en zonder enig belang na te streven materiële handelingen of rechtshandelingen zal stellen voor een ander, de meester van de zaak in kwestie, zonder dat deze persoon hiertoe opdracht heeft gegeven en zonder dat de zaakwaarnemer handelt uit vrijgevigheid. Het noodzakelijke karakter van het handelen wordt vereist op basis van de rechtstreekse inmenging in het vermogen van de andere persoon in wiens voordeel gehandeld wordt.¹¹¹

De wettelijke basis voor deze rechtsfiguur in de Belgische rechtsorde is terug te vinden in art. 1372 B.W. Voor de rechtsgrond in de Franse rechtsorde dient art. 2011 C.C. geraadpleegd te worden.

88. Zaakwaarneming is geen sterkmaking. Toch vertonen beide rechtsfiguren gelijkenissen met elkaar. Sterkmaking kan een zaakwaarneming *sensu lato* uitmaken, wanneer de sterkmaker optreedt zonder vertegenwoordigingsbevoegdheid. De gelijkenis kan dan teruggevonden worden in het feit dat zowel bij zaakwaarneming als bij sterkmaking een persoon optreedt ter behartiging van de belangen en het vermogen van een andere persoon. Doch, de verbintenis bevindt zich eigenlijk werkelijk in het feit dat de sterkmaker een verbintenis zal aangaan voor rekening van een derde.

¹⁰⁹ B. TILLEMANN, "Volmacht en sterkmaking bij oprichting van vennootschappen" in A. BENOIT-MOURY, O. CAPRASSE, N. THIRION en B. TILLEMANN (eds.), *De oprichting van vennootschappen en de opstartfase van ondernemingen*, Brugge, Die Keure, 2003, (317) 341; A. VERBEKE, N. CARETTE, N. HOEKX en K. VANHOVE, *Bijzondere overeenkomsten in kort bestek*, Antwerpen, Intersentia, 2007, 300-302.

Voor Frankrijk: CHOUBANI-SALAH, *La promesse de porte-fort, étude comparative en droit français et en droit tunisien*, s.l., s.n., 1998, 55-61.

¹¹⁰ Cass. 14 november 1912, *Pas.* 1912, I, 443; Rb. Dendermonde 3 april 1948, *Pas.* 1948, III, 67; B. TILLEMANN, "Sterkmaking" in *Ad amicissimum amici scripsimus. Vriendenboek Raf Verstegen*, Brugge, die Keure, 295-296; DE PAGE, *Traité*, II, Brussel, Bruylant, 1964, nr. 735.

Voor Frankrijk: Cass. fr. 25 januari 1994, *D.* 1994, noot PH. DELEBECQUE.

¹¹¹ E. BEYSEN, "Zaakwaarneming" in *Algemene Praktische Rechtsverzameling*, Mechelen, Kluwer, 2006, 3-5; S. STIJNS, *Verbintenissenrecht – boek 1bis*, Brugge, Die Keure, 2013, 3-12; W. VAN GERVEN m.m.v. S. COVEMAEKER, *Verbintenissenrecht*, Leuven, Acco, 2006, 275-277.

Voor Frankrijk: CHOUBANI-SALAH, *La promesse de porte-fort, étude comparative en droit français et en droit tunisien*, s.l., s.n., 1998, 72-77; P. DIDIER, *De la représentation en droit privé*, in *Bibliothèque de droit privé*, Parijs, L.G.D.J., 2000, 91.

Uitzonderlijk zal deze derde gebonden kunnen worden door de verbintenis wanneer de voorwaarden met betrekking tot zaakwaarneming vervuld zijn.¹¹²

89. Naast de voorgaande gelijkenissen bestaat er ook een groot verschil tussen beide rechtsfiguren. In geval van sterkmaking ontstaat er daadwerkelijk een contractuele verhouding, er ontstaat een contract tussen de sterkmaker en de medecontractant (de bedinger). De derde waarvoor de sterkmaker de belofte doet, behoudt de volledige vrijheid om de beloofde verbintenis al dan niet te bekrachtigen. Bij zaakwaarneming zal geen bekrachtiging vereist zijn van de verbintenissen die door de zaakwaarnemer aangegaan werden in eigen naam. Daar waar bekrachtiging door de derde vereist wordt in geval van sterkmaking, is dit niet vereist bij zaakwaarneming wanneer de voorwaarden voor zaakwaarneming vervuld zijn.¹¹³

90. Sterkmaking is een belangrijke rechtsfiguur in geval van onzekerheid omtrent het bestaan van zaakwaarneming. In de situatie waarbij men niet zeker is of alle voorwaarden voor een zaakwaarneming vervuld zijn, kan men beter overgaan tot sterkmaking. Sterkmaking leidt er namelijk toe dat een schadevergoeding geëist kan worden indien de derde/de eigenaar van de zaak niet overgaat tot bekrachtiging van de gesloten verbintenis.¹¹⁴

Daarnaast is ook de voorwaarde van noodzakelijkheid een belangrijke reden waarom er voor sterkmaking geopteerd kan worden boven zaakwaarneming. Sterkmaking is niet beperkt tot die gevallen waarin noodzakelijkheid voorhanden is, waardoor de rechtsfiguur in veel meer gevallen toegepast kan worden. Zaakwaarneming daarentegen vereist noodzakelijkheid en wordt hierdoor dan ook in toepassing beperkt.¹¹⁵

7.3 Naamlening

91. Naamlening is een vorm van middellijke vertegenwoordiging. Het is zelfs de meest voorkomende vorm waarin de middellijke vertegenwoordiging wordt toegepast. Bij middellijke vertegenwoordiging worden handelingen gesteld voor rekening van de vertegenwoordigde persoon, maar de vertegenwoordiger stelt deze handelingen in eigen naam, waardoor een overeenkomst zal ontstaan tussen de vertegenwoordiger en een derde medecontractant.¹¹⁶

92. Naamlening kan niet teruggevonden worden in het Belgische of Franse Burgerlijke Wetboek. Voor een grondslag moet teruggegrepen worden naar specifieke wetten aangaande de

¹¹² SAMOY, *Middellijke vertegenwoordiging*, 2005, 490-492; R. VANDEPUTTE, *De overeenkomst: haar ontstaan, haar uitvoering en verdwijning, haar bewijs*, Brussel, Larcier, 1997, 352-353.

¹¹³ E. BEYSEN, "Zaakwaarneming" in *Algemene Praktische Rechtsverzameling*, Mechelen, Kluwer, 2006, 28-30; B. TILLEMANN, "Volmacht en sterkmaking bij oprichting van venootschappen" in A. BENOIT-MOURY, O. CAPRASSE, N. THIRION en B. TILLEMANN (eds.), *De oprichting van venootschappen en de opstartfase van ondernemingen*, Brugge, Die Keure, 2003, (317) 342-344; H. DE PAGE, *Traité de droit civil belge*, X dln, Brussel, Bruylant, 709; I. SAMOY, *Middellijke vertegenwoordiging*, Antwerpen, Intersentia, 2005, 491; S. STIJNS en E. SWAENEPOEL, "De evolutie van de basisbeginselen in het contractenrecht, geïllustreerd aan de hand van het contractueel evenwicht" in I. SAMOY, *Evolutie van de basisbeginselen van het contractenrecht*, Morsel, Intersentia, 2010, 4-6.

Voor Frankrijk: CHOUBANI-SALAH, *La promesse de porte-fort, étude comparative en droit français et en droit tunisien*, s.l., s.n., 1998, 72 -77.

¹¹⁴ I. SAMOY, *Middellijke vertegenwoordiging*, Antwerpen, Intersentia, 2005, 491-492.

¹¹⁵ H. DE PAGE, *Traité de droit civil belge*, X dln, Brussel, Bruylant, 709; I. SAMOY, *Middellijke vertegenwoordiging*, Antwerpen, Intersentia, 2005, 490-492.

¹¹⁶ I. SAMOY, *Middellijke vertegenwoordiging*, Antwerpen, Intersentia, 2005, 83.

rechtsfiguur naamlening. In België bestaat er zo bijvoorbeeld de wet van 16 maart 1806 op het notarisambt, meer specifiek artikel 6, 3°.¹¹⁷

93. Wanneer de rechtsfiguur naamlening wordt toegepast, dan zal een overeenkomst gesloten worden tussen twee contractspartijen waarbij de naam van de ene partij aan de andere partij uitgeleend wordt, opdat de andere partij met die naam bepaalde handelingen kan stellen in het rechtsverkeer. Het komt er dus op neer dat een persoon zal handelen voor rekening van iemand anders, maar wel optreedt in eigen naam, zodat niet bekend wordt dat eigenlijk voor iemand anders opgetreden wordt. De identiteit van de opdrachtgever zal verborgen blijven.¹¹⁸

94. Uit de geheimhouding van de opdrachtgever bij een naamlening vloeit meteen een verschil voort met de rechtsfiguur sterkmaking. Bij sterkmaking is het namelijk niet de bedoeling om de derde waarvoor de sterkmaker een belofte doet geheim te houden.¹¹⁹

95. Een bijkomend verschil tussen naamlening en sterkmaking is de bekrachtiging. Bij naamlening is geen bekrachtiging van de gesloten overeenkomst vereist. Dit is wel het geval bij sterkmaking wat betreft de beloofde verbintenis. De derde dient deze beloofde verbintenis te bekrachtigen om de contractuele plicht van de sterkmaker op te heffen.¹²⁰

96. Sterkmaking kan niet gezien worden als vorm van middellijke vertegenwoordiging, of meer specifiek naamlening, maar toch is het niet overbodig om de rechtsfiguur te bespreken daar er verschillende gelijkenissen te vernoemen zijn met sterkmaking, meer specifiek wat betreft het optreden in de hoedanigheid van vertegenwoordiger. Enkel wanneer het sterkmaking in de meest zuivere vorm betreft, gaat dit niet op. Hierbij treedt de sterkmaker namelijk op in eigen naam en voor eigen rekening zonder enige vertegenwoordigingsbevoegdheid.¹²¹

97. Op basis van de hoedanigheid van de sterkmaker dient mijns inziens de keuze gemaakt te worden om gebruik te maken van de rechtsfiguur sterkmaking of eerder de voorkeur te geven aan de rechtsfiguur naamlening. Voornamelijk met betrekking tot de bescherming die de derde kan genieten dient een keuze gemaakt te worden. De derde zal namelijk grotere bescherming genieten in geval van sterkmaking, omdat de sterkmaker optreedt in eigen naam en voor eigen rekening. De bekrachtiging die naderhand van de derde zal moeten volgen met betrekking tot de beloofde verbintenis is dan wel weer de kanttekening bij de keuze voor sterkmaking. Dit kan een nadeel opleveren, een nadeel dat niet zal voorkomen bij de keuze voor naamlening.

¹¹⁷ I. SAMOY, *Middellijke vertegenwoordiging*, Antwerpen, Intersentia, 2005, 124.

¹¹⁸ Cass. 15 januari 1982, *R.W.* 1982-83, 2250, noot; TILLEMANS, B., "Lastgeving", in *Algemene Praktische Rechtsverzameling*, Deurne, E. Story-Scientia, 1997, 4-5; I. SAMOY, "De gevolgen van gesimuleerde rechtshandelingen, met bijzondere aandacht voor de overeenkomst van naamlening", 2005, 271-272.

Voor Frankrijk: P. DIDIER, *De la représentation en droit privé*, in *Bibliothèque de droit privé*, Parijs, L.G.D.J., 2000, 72-73.

¹¹⁹ I. SAMOY, *Middellijke vertegenwoordiging*, Antwerpen, Intersentia, 2005, 489-490.

¹²⁰ I. SAMOY, *Middellijke vertegenwoordiging*, Antwerpen, Intersentia, 2005, 489-490.

¹²¹ Vred. Westerlo 3 november 2000, *JDSC* 2003, 67, noot S. GILCART; M. STORCK, in *Juris-classeurs civil*, v^o art. 1120 C.C., Fasc. 7-2, 2003, 11-12.

Voor Frankrijk: GHESTIN, J., *Traité de droit civil, Les principaux contrats spéciaux*, door J. HUET, Parijs, L.G.D.J., 2001, 974-975.

7.4 Schijnvertegenwoordiging

98. De leer van de schijnvertegenwoordiging werd gecreëerd om een derde partij in bescherming te nemen wanneer deze een overeenkomst heeft gesloten met een persoon die de schijn had gewekt op te treden in de hoedanigheid van vertegenwoordiger. De bescherming van de derde leidt ertoe dat de overeenkomst van de derde voor bestaand en geldig gehouden dient te worden en dat deze niet nietig zal verklaard worden omwille van de schijnvertegenwoordiging. Opdat dit beschermingsmechanisme toegepast kan worden, dienen enkele voorwaarden vervuld te worden.¹²²

Allereerst is het noodzakelijk dat schijn van vertegenwoordiging werd gewekt door de schijnvertegenwoordiger. Met andere woorden, er dient een schijntoestand gecreëerd te worden door de schijnvertegenwoordiger.

Ook moet de schijnlasthebber een rechtmatig vertrouwen gewekt hebben bij de derde. De derde moet er rechtmatig in vertrouwen dat er sprake is van een vertegenwoordigingsbevoegdheid, zonder hierover enige twijfel te ondervinden.

Vervolgens moet de schijn die gewekt wordt over de vertegenwoordigingsbevoegdheid toegerekend kunnen worden aan de schijnvertegenwoordiger.

Als laatste en vierde voorwaarde dient de derde gehandeld te hebben op basis van het rechtmatig vertrouwen in de vertegenwoordigingsbevoegdheid. De derde moet hebben voortgebouwd op de schijn die gewekt werd, vanuit het uitgangspunt dat er wel degelijk sprake was van een geldige vertegenwoordigingsbevoegdheid. Er zal sprake zijn van een rechtmatig vertrouwen wanneer de derde niet wist en ook niet kon weten dat er slechts een schijn van vertegenwoordigingsbevoegdheid was¹²³. Deze vierde voorwaarde betreft eigenlijk de goede trouw vanwege de derde, ook wel de subjectieve voorwaarde voor schijnvertegenwoordiging genoemd.¹²⁴

99. Van schijnvertegenwoordiging zal geen sprake zijn in geval van een sterkmakingsbeding. De derde zal dus ook niet op deze leer kunnen steunen. Bij sterkmaking is het namelijk zo dat de sterkmaker duidelijk aangeeft een beloofde verbintenis op te nemen in de overeenkomst met de bedinger, in de hoop dat de derde deze beloofde verbintenis zal bekrachtigen. De sterkmaker geeft dus van bij de aanvang duidelijk aan wat de bedoeling is omtrent de overeenkomst met de bedinger, zonder enige bedrieglijke intentie of schijn. Bij schijnvertegenwoordiging is dit niet het

¹²² Cass. 20 juni 1988, *R.W.* 1989-1990, 1425, noot A. VAN OEVELEN; Cass. 20 januari 2000, *TBBR* 2001, 407 en *TBH* 2000, 483, noot A. FORIERS; TILLEMANS, B., "Lastgeving", in *Algemene Praktische Rechtsverzameling*, Deurne, E. Story-Scientia, 1997, 223-249; H. DE PAGE, *Traité de droit civil belge*, X dln, Brussel, Bruylant, 443; I. SAMOY, *Middellijke vertegenwoordiging*, Antwerpen, Intersentia, 2005, 87; S. STIJNS, "Contracten en derden: derdemedeplichtigheid en actio Pauliana, sterkmaking en schijnvertegenwoordiging, derdenbegunstiging" in S. STIJNS (ed.), *Themis School voor postacademische juridische vorming. Vormingsonderdeel Verbintenissenrecht 41*, Brugge, Die Keure, 2007, 43-44; S. STIJNS en P. CALLENS, "Over tijdelijke vennootschappen en (schijn-)vertegenwoordiging", (noot onder Kh. Kortrijk 19 januari 1988), *T.R.V.* 1989, 73.

Voor Frankrijk: A. BENABENT, *Droit civil: les obligations*, Parijs, Librairie Générale de Droit et de Jurisprudence, 2007, 357; C.-W. CHEN, *Apparence et représentation en droit positif français*, Parijs, L.G.D.J., 2000, 215-385; R. DEMOGUE, *Traité des obligations en général*, VII dln., Parijs, Librairie Arthur Rousseau, 192; J. GHESTIN, *Traité de droit civil, Les principaux contrats spéciaux*, door J. HUET, Parijs, L.G.D.J., 2001, 1151-1156; P. PETEL, *Le contrat de mandat*, Parijs, Dalloz, 1994, 82-84; M. PLANIOL en G. RIPERT, *Traité pratique de droit civil français*, XIV dln., Parijs, L.G.D.J., 949-951; P. LESCOT, "Le mandat apparent", *JCP* 1964, I, nr. 1826, nr. 8.

¹²³ Cass. 20 juni 1988, *R.W.* 1989-1990, 1425, noot A. VAN OEVELEN; W. VAN GERVEN, *Algemeen deel, in Beginselen van Belgisch Privaatrecht, I*, Antwerpen, Story-Scientia, 1987, 229.

Voor Frankrijk: P. LESCOT, "Le mandat apparent", *J.C.P.* 1964, I, nr. 1826, randnr. 8.

¹²⁴ I. SAMOY, *Middellijke vertegenwoordiging*, Antwerpen, Intersentia, 2005, 88.

Voor Frankrijk: A. BENABENT, *Droit civil: les obligations*, Parijs, Librairie Générale de Droit et de Jurisprudence, 2007, 357.

geval. De schijnvertegenwoordiger heeft geen eerlijke bedoelingen en dit wordt ook geuit door het feit dat de schijnvertegenwoordiger een hoedanigheid aanneemt die eigenlijk niet aan de persoon toebehoort.¹²⁵

7.5 Beding van commandverklaring

100. Het beding van commandverklaring is "een uitdrukkelijk beding dat in een koopovereenkomst kan worden ingelast, waarbij de koper (ogenschijnlijke koper, gecommandeerde, commandverklaarder, commandataris of declarant) zich het recht voorbehoudt om binnen een bepaalde termijn na het sluiten van de koopovereenkomst, een andere persoon aan te duiden (de werkelijke koper of de command) die hem zal vervangen als rechtstreekse contractpartij van de verkoper". Het komt er dus op neer dat in de koopovereenkomst een clausele wordt opgenomen waarbij het recht wordt voorbehouden voor de koper om bepaalde tijd na de sluiting van de overeenkomst een andere persoon aan te duiden. De commandverklaring is een recht van de gecommandeerde en geen plicht.¹²⁶

Zowel het Belgische als het Franse Burgerlijke Wetboek bevatten geen bepaling waarin het beding van commandverklaring wordt geregeld. De rechtsfiguur wordt daarentegen wel erkend in de rechtspraak en de rechtsleer.¹²⁷

101. Het doel van een beding van commandverklaring is dat de gecommandeerde de identiteit van de command niet mag of niet kan bekendmaken of, zoals reeds voorgaand al werd vermeld, dat hij zich het recht wil voorbehouden om een andere koper te zoeken met betrekking tot een koopovereenkomst die reeds gesloten werd. In geval van een sterkmakingsbeding zal hier geen sprake van zijn, de sterkmaker zal niet handelen met de bedoeling de identiteit van de derde geheim te houden. De essentie bij de sterkmaking bestaat eruit dat de sterkmaker de belofte aangaat ten aanzien van de bedinger dat een derde een bepaalde verbintenis zal aangaan.¹²⁸

102. Het doel van de commandverklaring zorgt ervoor dat de rechtsfiguur in geval van een koopovereenkomst vaak verkozen wordt boven een sterkmakingsbeding. Via een beding van commandverklaring is het namelijk mogelijk in een situatie waarbij geen duidelijke opdracht

¹²⁵ I. SAMOY, *Middellijke vertegenwoordiging*, Antwerpen, Intersentia, 2005, 490; S. STIJNS, "Contracten en derden: dervedeplichtigheid en actio Pauliana, sterkmaking en schijnvertegenwoordiging, derdenbegunstiging" in S. STIJNS (ed.), *Themis School voor postacademische juridische vorming. Vormingsonderdeel Verbintenissenrecht 41*, Brugge, Die Keure, 2007, 43-44.

¹²⁶ I. SAMOY, "De ware aard van een beding van commandverklaring in het contractenrecht", *Notarieel en fiscaal maandblad* 2006, 170-171; A. VERBEKE, N. CARETTE, N. HOEKX en K. VANHOVE, *Bijzondere overeenkomsten in kort bestek*, Antwerpen, Intersentia, 2007, 26-27.

Voor Frankrijk: P. DIDIER, *De la représentation en droit privé*, in *Bibliothèque de droit privé*, Parijs, L.G.D.J., 2000, 71-72.

¹²⁷ I. SAMOY, "De ware aard van een beding van commandverklaring in het contractenrecht", *Notarieel en fiscaal maandblad* 2006, 170.

¹²⁸ Rb. Antwerpen 2 juni 1961, *R.W.* 1964-64, 926; D. LEROY en I. SAMOY, "Sterkmaking: bemind en bevreesd" in A. DE BOECK, S. STIJNS en R. VAN RANSBEECK, *De positie van de derde in het privaatsvermogensrecht*, Brugge, Die Keure, 2012, 219; I. SAMOY, *Middellijke vertegenwoordiging*, Antwerpen, Intersentia, 2005, 462-465 en 494; P. VAN OMMESLAGHE, *Droit des obligations, volume 2*, Brussel, Presses universitaires de Bruxelles, 1989, 273.

Voor Frankrijk: Cass. Soc. 12 februari 1975, *Bull.Civ.* V, 64, nr. 67.

vaststaat, om de command geheim te houden zolang deze niet met zekerheid heeft besloten of hij de koop al dan niet zelf wil sluiten.¹²⁹

103. Naast de geheimhouding van de identiteit van de command dat als verschilpunt kan aangeduid worden tussen beide rechtsfiguren, zijn er nog enkele verschillen aan te merken. Daar waar een commandverklaring steeds deel dient uit te maken van een overeenkomst, is dit niet noodzakelijk voor sterkmaking. In geval van een commandverklaring zal deze opgenomen worden in een overeenkomst gesloten door de gecommandeerde. De gecommandeerde treedt in dit geval op in de hoedanigheid van vertegenwoordiger van de command, maar hij zal ook optreden voor eigen rekening. Dit heeft tot gevolg dat de overeenkomst onmiddellijk uitwerking zal verkrijgen, waarbij de gecommandeerde persoonlijk gebonden wordt door de overeenkomst in geval de commandverklaring geen uitwerking krijgt. Hierdoor wordt meteen ook duidelijk dat bij een commandverklaring geen bekrachtiging door de command vereist is, daar waar bekrachtiging bij sterkmaking wel vereist is door de derde van de beloofde verbintenis.

Sterkmaking is in tegenstelling tot een commandverklaring niet afhankelijk van een overeenkomst. De rechtsfiguur kan perfect zelfstandig bestaan, los van het bestaan van enige overeenkomst. Opdat sterkmaking rechtsgeldig kan bestaan, is het niet noodzakelijk dat de overeenkomst waarin de beloofde verbintenis wordt opgenomen, reeds tot stand gekomen is. De sterkmaker verbindt zich niet per se persoonlijk tot de overeenkomst. Dit is namelijk niet het geval wanneer de sterkmaker de overeenkomst meteen sluit in naam en voor rekening van de derde. De sterkmaker zal dan alleen gebonden zijn door de betaling van een schadevergoeding indien de derde de beloofde verbintenis niet bekrachtigt.¹³⁰

104. Een bijkomend verschilpunt tussen het beding van commandverklaring en sterkmaking is de termijn. Bij een beding van commandverklaring moet steeds een termijn worden aangeduid. Binnen deze termijn moet de command aangeduid worden. Bij sterkmaking is dergelijke termijn niet vereist. Wel werd eerder al aangehaald dat het meerwaarde zou bieden een termijn op te nemen waarbinnen de derde de beloofde verbintenis dient te bekrachtigen. Dit om de nodige rechtszekerheid te bieden voor de bedinger, zodat deze beter kan bepalen wanneer wel degelijk aanspraak gemaakt kan worden op de schadevergoeding vanwege de sterkmaker.¹³¹

105. Ondanks de verschilpunten die heersen tussen de verschillende rechtsfiguren, is het mogelijk om beide met elkaar te cumuleren. Bij cumul zal de gecommandeerde tevens optreden in de hoedanigheid van sterkmaker. Een persoon zal optreden in zowel de hoedanigheid van gecommandeerde als in de hoedanigheid van sterkmaker wanneer er geen sprake is van een lastgevingsverhouding tussen de gecommandeerde en de command. De derde kan bijgevolg van

¹²⁹ I. SAMOY, *Middellijke vertegenwoordiging*, Antwerpen, Intersentia, 2005, 406-408; A. BUTTGEBACH, *Les contrats par porte-fort et les déclarations de command en droit civil et en droit fiscal*, Brussel, Bruylant, 1935, 185; M. VAN GRIMBERGEN, "Fiscale gevolgen van de verkoop van een onroerend goed waarbij de koper verklaart te verwerven, hetzij voor zichzelf, hetzij voor een derde die hij zal aanwijzen", *Notarius* 1990, 173.

¹³⁰ A. BUTTGEBACH, *Les contrats par porte-fort et les déclarations de command en droit civil et en droit fiscal*, Brussel, Bruylant, 1935, 184; H. DE PAGE, *Traité de droit civil belge*, X dln, Brussel, Bruylant, 709; J. LIMPENS, *La vente en droit belge*, Brussel, Bruylant, 1960, 332-333; M. VAN GRIMBERGEN, "Fiscale gevolgen van de verkoop van een onroerend goed waarbij de koper verklaart te verwerven, hetzij voor zichzelf, hetzij voor een derde die hij zal aanwijzen", *Notarius* 1990, 173.

¹³¹ H. DE PAGE, *Traité de droit civil belge*, X dln, Brussel, Bruylant, 709-710.

de gecommandeerde vragen op te treden als sterkmaker en zich sterk te maken dat de command de rechtshandeling zal bekrachtigen, indien de derde toch overgaat tot contracteren met de gecommandeerde.¹³²

7.6 Conclusie

106. Zoals reeds eerder aangegeven werd, is de voorgaande vergelijking met aanverwante rechtsfiguren minder relevant ten aanzien van de uitvoeringssterkmaking. Er werd namelijk vooral toegespitst op een vergelijking met de toestemmingssterkmaking, de vorm van sterkmaking die niet de kern van dit onderzoek uitmaakt. Enkele aanverwante rechtsfiguren zullen van groot belang zijn in het volgende hoofdstuk, het hoofdstuk dat concreet ingaat op de uitvoeringssterkmaking. Sterkmaking zal namelijk de rol van persoonlijke zekerheid vervullen wanneer een sterkmakingsbeding betrekking heeft op de uitvoering van de beloofde verbintenis door een derde (cf. *infra*). Omwille van deze hoedanigheid van persoonlijke zekerheid is het niet aangewezen om iedere aanverwante rechtsfiguur reeds in dit hoofdstuk te bespreken. Zo zullen enkele rechtsfiguren die ook de hoedanigheid van persoonlijke zekerheid vervullen in het verdere onderzoek een belangrijke rol spelen: de rechtsfiguur borgtocht en de garantie. Deze rechtsfiguren zijn van groot belang om het nodige onderzoek te kunnen voeren in hoofdstuk drie aangaande de uitvoeringssterkmaking en het bijbehorende nieuwe regime dat mogelijks dient uitgewerkt te worden. De andere rechtsfiguren die besproken werden zijn met name relevant ten aanzien van de rol die de rechtsfiguur sterkmaking reeds werd toebedeeld, de toestemmingssterkmaking. Waarom de rechtsfiguren sterkmaking, garantie en borgtocht juist het karakter van een persoonlijke zekerheid hebben, zal eveneens duidelijk worden in het volgende hoofdstuk, wanneer een concrete vergelijking wordt gemaakt met de nieuwe rol van de rechtsfiguur sterkmaking.

HOOFDSTUK 2. De uitvoeringssterkmaking

107. Uit het vorige hoofdstuk aangaande de uiteenzetting van de rechtsfiguur sterkmaking is zeer duidelijk gebleken dat in België steeds enkel aanvaard werd dat sterkmaking betrekking heeft op het bekomen van de toestemming van een derde ten aanzien van de beloofde verbintenis, de toestemmingssterkmaking. De uitvoering van de beloofde verbintenis door een derde, de uitvoeringssterkmaking, kwam nooit aan de orde en werd volkomen uitgesloten onder het toepassingsgebied van de rechtsfiguur sterkmaking. Doch, het arrest van het Hof van Cassatie van 24 maart 2016 bracht hier verandering in. Het arrest werpt namelijk een ander licht op het toepassingsgebied van de rechtsfiguur sterkmaking en brengt een nieuw inzicht binnen de Belgische rechtsorde. Het arrest zal in dit hoofdstuk besproken worden. Daarnaast zal uitgebreid gekeken worden naar de nieuwe rol die sterkmaking kan vervullen en wat dit naar de toekomst toe zal brengen. Meer specifiek zal bestudeerd worden hoe de uitvoeringssterkmaking binnen de huidige rechtsorde ingepast kan worden en wat het effect is ten aanzien van aanverwante rechtsfiguren. Met betrekking tot de bestaande rechtsorde en de waarborg van de nodige

¹³² I. SAMOY, *Middellijke vertegenwoordiging*, Antwerpen, Intersentia, 2005, 494-495.

rechtszekerheid, zal onderzocht worden in welke mate een nieuw regime uitgewerkt zal moeten worden of welke wetswijzigingen dienen doorgevoerd te worden aangaande de nieuwe rol voor de rechtsfiguur sterkmaking. Dit nieuwe regime zal er voor kunnen zorgen dat het nieuwe toepassingsgebied van sterkmaking niet aan de bestaande rechtsbescherming zal raken en niet in het vaarwater dreigt te komen van aanverwante rechtsfiguren. Om de nieuwe rol van de uitvoeringssterkmaking zo optimaal mogelijk te kunnen bespreken, zal teruggerepen worden naar de Franse rechtsorde. In Frankrijk werd de kwestie namelijk een heel aantal jaren geleden reeds uitgeklaard.

1. Het cassatiearrest van 24 maart 2016

1.1 De feiten

108. Het geschil dat aanleiding gaf tot het cassatiearrest van 24 maart 2016 betreft drie partijen, waarvan twee eisers en één verweerder in de procedure voor het Hof van Cassatie. Een overeenkomst gesloten tussen X (zaakvoerder die handelt in naam en voor rekening van onderneming MOBIS) en Y gaf aanleiding tot het geschil dat voor de rechtbank kwam. In die overeenkomst had X zich sterk gemaakt voor onderneming MOBIS waarover hij zaakvoerder is en werd beloofd dat de onderneming de opgenomen verbintenis zou uitvoeren ten aanzien van Y. De vennootschap zou op basis van de overeenkomst 10.000 euro dienen te betalen aan Y.

Wanneer X werd aangesproken door Y om over te gaan tot betaling van de 10.000 euro, beweert X dat hij niet zelf dient over te gaan tot betaling van het bedrag, omdat hij optreedt als vertegenwoordigend orgaan van de onderneming en niet optreedt in de hoedanigheid van hoofdelijke borg. Deze argumentatie weet de rechters in eerste aanleg en in de beroepsprocedure niet te overtuigen. In de overeenkomst werd namelijk duidelijk opgenomen dat X zich sterk maakt voor de verbintenissen aangegaan door onderneming MOBIS en dat MOBIS deze verbintenissen zal uitvoeren. Daarnaast is er artikel 1120 B.W., het artikel aangaande de rechtsfiguur sterkmaking. Op basis van deze bepaling is het volgens de rechters duidelijk dat er geen sprake is van een borgstelling. Een partij kan op basis van dit artikel niet tegengehouden worden om zich sterk te maken voor de uitvoering van een verbintenis door een derde. Op basis van deze sterkmaking is het weliswaar niet mogelijk om X te veroordelen om zelf de verbintenissen uit te voeren, maar tot een schadevergoeding kan X wel veroordeeld worden. De bedinger, Y, dient namelijk schadeloos te worden gesteld door X, de sterkmaker, wanneer onderneming MOBIS niet overgaat tot de uitvoering van de desbetreffende verbintenis.

Tegen de uitspraak van het Hof van Beroep werd een cassatieberoep aangetekend door X. X was namelijk de overtuiging toegedaan dat een sterkmakingsbeding enkel betrekking kan hebben op het aangaan van een verbintenis en niet op de uitvoering van de verbintenis. Het Hof van Cassatie spreekt dit tegen en bevestigt dat sterkmaking wel degelijk ook betrekking kan hebben op de uitvoering van de beloofde verbintenis (cf. *infra*).¹³³

¹³³ Cass. 24 maart 2016, AR C.15.0324.N.; I. SAMOY, "Het Hof van Cassatie erkent een nieuwe persoonlijke zekerheid: de „uitvoeringssterkmaking“, RW 2016-17, afl. 31, 1220-1224.

1.2 Het Hof van Beroep

109. Het Hof van Beroep te Brussel heeft zijn beslissing (cf. *infra*) geformuleerd op basis van de volgende beoordeling aangaande de gegrondheid van de vordering¹³⁴:

Allereerst betwisten de eisers de beslissing van de rechter in eerste aanleg¹³⁵ door te stellen dat ze gehandeld hebben in de hoedanigheid van orgaan van de onderneming MOBIS bij het sluiten van een overeenkomst en niet als hoofdelijke borg. De bevoegde rechter is niet overtuigd door deze stelling. De overeenkomst bepaalt inderdaad dat de eisers optreden als orgaan van de onderneming MOBIS, maar in de overeenkomst werd meer bepaald dan dat. In de overeenkomst werd namelijk ook een sterkmakingsclausule opgenomen. Deze clausule bepaalt dat de eisers zich sterk hebben gemaakt voor de verbintenissen aangegaan door onderneming MOBIS en dat de onderneming zich zal verbinden op basis van de sterkmaking die door eisers bedongen werd. Dat eisers een sterkmakingsclausule hebben opgenomen in de overeenkomst heeft tot gevolg dat de eisers het risico lopen op contractuele aansprakelijkheid. Wanneer onderneming MOBIS de desbetreffende verbintenissen niet zal nakomen, zullen de eisers contractueel aansprakelijk zijn ten aanzien van de verweerder omwille van een contractuele fout.

Op basis van de voorgaande uiteenzetting aangaande de sterkmaking bedongen door de eisers volgt de conclusie dat de eisers niet optreden in de hoedanigheid van borg. Dat er geen sprake is van een borgstelling wordt beaamd door de bevoegde rechter en vindt bijkomend ondersteuning in artikel 1120 B.W. en de regelgeving omtrent de rechtsfiguur sterkmaking.¹³⁶

110. De sterkmaking kan *in casu* niet anders worden uitgelegd dan dat de eisers zich sterk hebben gemaakt voor een verbintenis die door de onderneming zal worden uitgevoerd. Uit de bewoordingen van de tekst van de overeenkomst kan niets anders worden afgeleid. De tekst stelt namelijk duidelijk dat de onderneming de aangegane verbintenis zal uitvoeren en beperkt zich niet louter tot het aangaan van de verbintenis door de onderneming. Eisers hadden de intentie om de uitvoering van de verbintenis te verzekeren ten aanzien van de verweerder, waardoor eisers zich dus sterk gemaakt hebben voor de uitvoering van de verbintenis door onderneming MOBIS.

111. Op basis van de bedongen sterkmakingsclausule door de eisers *in casu* is het Hof van Beroep te Brussel uiteindelijk tot de beslissing¹³⁷ gekomen dat sterkmaking niet kan bestaan uit de belofte dat een derde, in dit geval onderneming MOBIS, de verbintenis in kwestie zal uitvoeren. Het Hof is van oordeel dat de opstellers van het Burgerlijk Wetboek sterkmaking hebben ingevoerd met de bedoeling een hulpmiddel te creëren om de toestemming van een derde te bekomen. De overeenkomst gesloten door de eisers strekt ertoe dat de onderneming de verbintenissen opgenomen in de overeenkomst zou uitvoeren, wat dus strookt met de modaliteit van de rechtsfiguur sterkmaking naar oordeel van het appelgerecht.¹³⁸

¹³⁴ Cass. 24 maart 2016, AR C.15.0324.N.; HvB Brussel 18 juli 2014, 2013/AR/185, onuitgegeven.

¹³⁵ Sterkmaking kan bedongen worden met betrekking tot de uitvoering van de beloofde verbintenis door een derde. X heeft zich sterk gemaakt voor de uitvoering van de beloofde verbintenis door onderneming MOBIS. MOBIS moet hierdoor een bedrag van 10.000 euro betalen aan Y.

¹³⁶ Cass. 24 maart 2016, AR C.15.0324.N.; HvB Brussel 18 juli 2014, 2013/AR/185, onuitgegeven.

¹³⁷ Cass. 24 maart 2016, AR C.15.0324.N.; HvB Brussel 18 juli 2014, 2013/AR/185, onuitgegeven.

¹³⁸ Cass. 24 maart 2016, AR C.15.0324.N.; HvB Brussel 18 juli 2014, 2013/AR/185, onuitgegeven.

112. Met de voorgaande beslissing bevestigt het Hof van Beroep tevens de uitspraak die eerder werd geveld door de bevoegde rechtbank in eerste aanleg.

1.1 Het Hof van Cassatie

113. De eisers in de beroepsprocedure werden in het ongelijk gesteld, daar het appelgerecht tot de conclusie kwam dat de rechtsfiguur sterkmaking geen betrekking kan hebben op de uitvoering van de beloofde verbintenis en dat de eisers wel een sterkmaking hadden bedongen waarin bepaald werd dat onderneming MOBIS de verbintenis zou uitvoeren. Dit gaf de eisers reden om de cassatieprocedure te starten.

114. Het Hof van Cassatie startte de beoordeling van het probleem als volgt¹³⁹:

Het Hof van Cassatie start op basis van artikel 1120 B.W., de wettelijke bepaling waarin de rechtsfiguur sterkmaking vervat ligt. Sterkmaking leidt ertoe dat de sterkmaker aan de medecontractant zal beloven dat een derde verbintenissen zal aangaan. Dit resulteert in een resultaatsverbintenis ten laste van de sterkmaker, de eisers *in casu*. De derde heeft de gehele vrijheid de verbintenissen al dan niet na te komen, waardoor de sterkmaker contractuele aansprakelijkheid riskeert wanneer de derde de verbintenissen niet nakomt. In geval van contractuele aansprakelijkheid zal de sterkmaker een schadevergoeding verschuldigd zijn aan de medecontractant, de verweerder *in casu*.

Om te kunnen bepalen of er sprake is van een beding van sterkmaking, mag de belofte vanwege de sterkmaker enkel betrekking hebben op het aangaan van de verbintenis door de derde en niet de uitvoering van deze verbintenis. De plaats van de rechtsfiguur sterkmaking in het Burgerlijk Wetboek laat hierover geen twijfel bestaan. De rechtsfiguur is namelijk opgenomen in het hoofdstuk aangaande de voorwaarden die vervuld moeten worden om een geldige overeenkomst te kunnen sluiten, meer specifiek valt sterkmaking onder het hoofdstuk aangaande de toestemming. Dit is niet geheel onlogisch, omdat sterkmaking door de opstellers van het Burgerlijk Wetboek ingevoerd is als hulpmiddel om de nodige toestemming te krijgen voor een verbintenis (cf. *infra*)¹⁴⁰. De opstellers hadden niet tot doel de uitvoering van de verbintenis te bekomen via de rechtsfiguur sterkmaking. Het kan dus niet de bedoeling geweest zijn dat sterkmaking ingevoerd is om de uitvoering van een bestaande verbintenis te bekomen vanwege een derde.

115. Doch, op basis van het principe van de wilsautonomie is het naar oordeel van het Hof van Cassatie mogelijk dat sterkmaking ook betrekking heeft op de uitvoering van de beloofde verbintenis. Het moet dan wel duidelijk af te leiden zijn uit de wil van de partijen dat de bedongen sterkmaking betrekking heeft op de uitvoering van de beloofde verbintenis.

¹³⁹ Cass. 24 maart 2016, AR C.15.0324.N.

¹⁴⁰ Art. 1120 B.W.; D. LEROY en I. SAMOY, "Sterkmaking: bemind en bevreest" in A. DE BOECK, S. STIJNS en R. VAN RANSBEECK, *De positie van de derde in het privaatrechtsrecht*, Brugge, Die Keure, 2012, 209; H. DE PAGE, *Traité de droit civil belge*, X dln, Brussel, Bruylant, 706-707; I. SAMOY, *Middellijke vertegenwoordiging*, Antwerpen, Intersentia, 2005, 447-448.

Voor Frankrijk: A. JONVILLE, "Pratique de promesse de porte-fort", *Dr.Pat.* 1998, I, 29; CHOUBANI-SALAH, *La promesse de porte-fort, étude comparative en droit français et en droit tunisien*, s.l., s.n., 1998, 6; M. VERICEL, "Désuétude ou actualité de la promesse de porte-fort?", *D.* 1988, 123-126.

Het is dus niet mogelijk om te concluderen dat sterkmaking uitsluitend betrekking kan hebben op het aangaan van de beloofde verbintenis, dit kan niet als correcte rechtsopvatting aanvaard worden, aldus het Hof van Cassatie.¹⁴¹

116. Gezien het nieuwe inzicht dat gecreëerd wordt door de uitspraak van het Hof van Cassatie is het noodzakelijk te bestuderen wat het invloed van dit nieuwe inzicht teweeg brengt binnen de Belgische rechtsorde. Dit zal gedaan worden aan de hand van een vergelijking met de Franse rechtsorde, gezien de uitvoeringssterkmaking in Frankrijk al langere tijd geleden aanvaard werd. Daarnaast zal ook een vergelijking volgen met de rechtsfiguur borgtocht en de garantie. Beide rechtsfiguren vervullen de rol van persoonlijke zekerheid zoals de uitvoeringssterkmaking (cf. *infra*), waardoor het belangrijk is om de verhouding tussen beide rechtsfiguren en de uitvoeringssterkmaking te bestuderen, zodat de regelgeving omtrent de rechtsfiguren niet uitgehold of geschonden wordt en optimaal kan blijven bestaan.

2. De uitvoeringssterkmaking: definitie en kenmerken

2.1 Sterkmaking: het verleden

117. De uitvoeringssterkmaking werd reeds lange tijd geweerd onder het toepassingsgebied van de rechtsfiguur sterkmaking. De mogelijke vorm van sterkmaking kwam niet aan de orde binnen het Belgische rechtstelsel. Tot voor kort werd dan ook sterk vastgehouden aan de visie dat sterkmaking enkel en alleen betrekking kan hebben op het aangaan van de beloofde verbintenis door een derde, de toestemmingssterkmaking. Doch, een kleine minderheid heeft getracht om deze visie te doorbreken en te verruimen tot de uitvoeringssterkmaking door middel van enkele voorstellen¹⁴². Deze pogingen zijn tot nog toe zonder resultaat gebleven en belandden al snel in de vergeetput of werden onderuit gehaald door argumenten bijgetreden door rechtspraak¹⁴³ en rechtsleer¹⁴⁴. Het mag dan ook duidelijk zijn dat de uitvoeringssterkmaking een relatief nieuw gegeven is binnen de Belgische rechtsorde, een onderwerp waar door de grote meerderheid nog niet veel of zelfs niets over gekend is.

118. Gezien de enkele voorstellen die de revue hebben gepasseerd aangaande de uitvoeringssterkmaking, is het niet overbodig om summier één van deze voorstellen even toe te lichten.

Voornamelijk het voorstel waarin een alternatief geboden wordt voor de rechtsfiguur borgtocht valt op. In dit geval zal de sterkmaking toegepast worden als persoonlijke zekerheid (cf. *supra*). Volgens de visie van het voorstel kan sterkmaking in de hoedanigheid van persoonlijke zekerheid ook betrekking hebben op de uitvoering van de beloofde verbintenis en beperkt sterkmaking zich

¹⁴¹ Cass. 24 maart 2016, AR C.15.0324.N.; Cass. 24 maart 2016, *TBO* 2016, 550.

¹⁴² E. Dirix, R. De Corte, C. Pottier, A. Houet, J. Richelle, ...

¹⁴³ Kh. Brussel 2 maart 1908, *T.B.H.* 1908, 253.

Voor Frankrijk: Cass. fr. 27 februari 1990, *Juris-Data* nr. 000333; Cass. fr. 23 oktober 1990, *J.C.P.* 1991, II, p. 205, nr. 21684, noot C. LARROUMET.

¹⁴⁴ A. VERBEKE en D. BLOMMAERT, "De patronaatsverklaring. Een persoonlijke zekerheid met vele gezichten", *D.A.O.R.* 1994/31, 80-85.

Voor Frankrijk: J.-P. CHAZAL en Y. REINHARD, bespreking van Lyon 5 november 1999, *Rev. trim. dr. com.* 2001, 143; M. STORCK, in *Juris-classeurs civils*, v^o art. 1120 C.C., Fasc. 7-2, 2003, nr. 7.

dus niet enkel tot het aangaan van de beloofde verbintenis. Maar wat is het gevolg van deze visie? Het zorgt ervoor dat de sterkmaker ook een schadevergoeding verschuldigd zal zijn aan de bedinger wanneer de derde de verbintenis niet uitvoert. De aansprakelijkheid van de sterkmaker zal dus uitgebreid worden in geval de uitvoeringssterkmaking ook mogelijk wordt onder het toepassingsgebied van de rechtsfiguur sterkmaking. Doch, in geval van niet-uitvoering door de derde zal de sterkmaker niet zelf tot uitvoering van de beloofde verbintenis dienen over te gaan, enkel een schadevergoeding zal verschuldigd zijn ten aanzien van de bedinger (cf. supra)¹⁴⁵. Bij borgtocht daarentegen zou de uitvoering ten lasten van de borg komen. Bijkomend zal dit voorstel tot gevolg hebben dat de rechtsfiguur borgtocht omzeild wordt, meer bepaald de strenge reglementering die geldt in geval van het bedingen van een borgtocht, de regelgeving ter bescherming van de borg.¹⁴⁶

119. Echter, voornoemd voorstel werd met de nodige kritiek geconfronteerd. Deze kritiek luidt deels gelijkaardig met de argumentering die het Hof van Beroep te Brussel heeft aangevoerd in het arrest van 18 juli 2014 dat voorafging aan de uitspraak van het Hof van Cassatie van 24 maart 2016. De uitbreiding van het toepassingsgebied van de rechtsfiguur sterkmaking naar de uitvoeringssterkmaking werd niet aanvaard. Zo werd op basis van rechtsleer geargumenteed dat bij de uitvoeringssterkmaking problemen ontstaan wat betreft het aantal verbintenissen dat zal ontstaan. Het is niet per se het aantal verbintenissen dat ontstaat waardoor tegen de uitvoeringssterkmaking wordt betoogd, maar juist het tegelijkertijd bestaan van deze verbintenissen zorgt voor de moeilijkheid. In geval van een sterkmakingsbeding zal namelijk een verbintenis ontstaan ten laste van de sterkmaker, waarbij hij belooft dat een derde de beloofde verbintenis zal aangaan en hij hierdoor schuldenaar wordt ten aanzien van de bedinger. Wanneer de derde de verbintenis daadwerkelijk aangaat, dan verdwijnt de verbintenis ten laste van de sterkmaker en zal een verbintenis ontstaan ten laste van de derde waarin deze schuldenaar wordt ten aanzien van de bedinger. Hierdoor bestaat er dus steeds maar één verbintenis tegelijkertijd. Wanneer de sterkmaker daarentegen de belofte maakt dat een derde de beloofde verbintenis zal uitvoeren ten aanzien van de bedinger, zal men te maken krijgen met het bestaan van meerdere verbintenissen op hetzelfde moment, wanneer de derde daadwerkelijk overgaat tot uitvoering van de beloofde verbintenis. Er zal in dat geval een verbintenis bestaan ten laste van de derde die gehouden wordt tot uitvoering van de beloofde verbintenis. Tevens zal een verbintenis bestaan ten laste van de sterkmaker, daar deze dient in te staan voor de uitvoering van de beloofde verbintenis door de derde. Beide verbintenissen zullen dus tegelijkertijd heersen in relatie tot de bedinger. Het bestaan van meerdere verbintenissen en dus meerdere schuldenaren op hetzelfde moment bij een

¹⁴⁵ Art. 1120 B.W.; Vred. Antwerpen 7 november 1984, *R.W.* 1986-87, 2323, noot; Rb Brussel (16e k.) 8 juli 2013, *TBBR* 2014, afl. 2, 80; I. SAMOY, *Middellijke vertegenwoordiging*, Antwerpen, Intersentia, 2005, 469-471; S. STIJNS, *Verbintenissenrecht, boek 1*, Brugge, Die Keure, 2005, 238.

¹⁴⁶ Art. 2011 B.W.; I. SAMOY, *Middellijke vertegenwoordiging*, Antwerpen, Intersentia, 2005, 456; J. BOULANGER, *La promesse de porte-fort et les contrats pour autrui*, Parijs, Librairie Dalloz, 1933, 38.
Voor Frankrijk: Art. 2088 C.C.; A. JONVILLE, "Pratique de la promesse de porte-fort", *Dr. et patrim.* 1998, 32; G. TILLEMENT, "Promesse de porte-fort et droit des sociétés", *Rev. soc.* 1993, 52; M. STORCK, in *Juris-classeurs civils*, v^o art. 1120 C.C., Fasc. 7-2, 2003, nrs. 7 en 14.

sterkmakingsbeding wordt voor onmogelijk gehouden, waardoor een uitvoeringssterkmaking dus niet toegestaan kan worden naar mening van de rechtsleer.¹⁴⁷

Doch, deze argumentatie kan niet bijgetreden worden. Het is namelijk helemaal niet problematisch dat meerdere verbintenissen tegelijkertijd naast elkaar bestaan, dit is zelfs perfect mogelijk. Het gaat erom dat een overeenkomst, verbintenis op geldige wijze tot stand kan komen en verder op een geldige wijze kan bestaan. Dat een persoon op hetzelfde moment gebonden wordt door meerdere verschillende verbintenissen doet niets af aan de geldigheid van deze verbintenissen. Daarenboven is het ook mogelijk dat bij een verbintenis meerde schuldenaars of schuldeisers betrokken zijn.¹⁴⁸

120. Ook de opbouw van het Burgerlijk Wetboek kan bijdragen als argumentatie tegen de uitbreiding van het toepassingsgebied van de rechtsfiguur sterkmaking. Zo is de plaats waar de rechtsfiguur sterkmaking in het Burgerlijk Wetboek werd opgenomen van groot belang. De rechtsfiguur is immers terug te vinden in het hoofdstuk aangaande de voorwaarden, vereisten die vervuld moeten worden opdat een geldige overeenkomst gesloten kan worden. Meer specifiek werd de rechtsfiguur opgenomen in het hoofdstuk dat handelt over de toestemming. Dit is niet onlogisch, daar sterkmaking gecreëerd werd als hulpmiddel om de vereiste toestemming te verkrijgen vanwege de derde. De uitvoering van de beloofde verbintenis door een derde wordt hierbij ongemoeid gelaten. Omwille van de plaats gegeven aan de rechtsfiguur sterkmaking in het Burgerlijk Wetboek werd het lange tijd voor onmogelijk gehouden om het toepassingsgebied van de rechtsfiguur sterkmaking uit te breiden tot een uitvoeringssterkmaking.¹⁴⁹ Verder in dit hoofdstuk zal blijken dat ook deze argumentatie genuanceerd dient te worden.

121. Als laatste werd steun gehaald uit de rechtspraak. Een goed voorbeeld van deze rechtspraak is een arrest dat geveld werd door de Rechtbank van Koophandel te Brussel. In dit arrest ging het om een overeenkomst waarin de partijen een sterkmakingsbeding hadden opgenomen. De rechtbank achtte het niet correct dat partijen een sterkmakingsbeding hadden opgenomen in de overeenkomst. Het beding had namelijk betrekking op een schuld die reeds bestond, waardoor partijen eigenlijk een borgtocht hadden moeten bedingen in de overeenkomst. Dit leidde er dan ook toe dat de rechtbank het sterkmakingsbeding herkwalficeerde in een borgtocht.¹⁵⁰

Ook binnen de Franse rechtspraak kan een dergelijk voorbeeld gevonden worden waarbij de sterkmaking geherkwalficeerd wordt tot een borgtocht door de rechter. In de betreffende zaak ging het om een overeenkomst gesloten tussen de betrokken partijen. Een overeenkomst waarin een sterkmakingsbeding werd opgenomen met betrekking tot het terugbetalen van een schuld aan de schuldeiser, indien de oorspronkelijke schuldenaar hiertoe in gebreke bleef. De bevoegde rechter was thans van oordeel dat sterkmaking niet de geschikte rechtsfiguur was in de situatie

¹⁴⁷ A. VERBEKE en D. BLOMMAERT, "De patronaatsverklaring. Een persoonlijke zekerheid met vele gezichten", *D.A.O.R.* 1994/31, 85; I. SAMOY, *Middellijke vertegenwoordiging*, Antwerpen, Intersentia, 2005, 458.

¹⁴⁸ Voor Frankrijk: M. STORCK, in *Juris-classeurs civils*, v° art. 1120 C.C., Fasc. 7-2, 2003, nr. 7; P. SIMLER, "Les solutions de substitution au cautionnement", *J.C.P.* 1990, 1, nr. 3427, randnrs. 17-19; *Rép. civ. Dalloz*, v° *Porte-fort*, nr. 10.

¹⁴⁹ Art. 1101 B.W.; S. STIJNS, *Leerboek verbintenissenrecht – Boek 2*, Brugge, Die Keure, 2009, 29-32.

¹⁴⁹ Art. 1120 B.W.; Cass. 24 maart 2016, AR C.15.0324.N.; I. SAMOY, *Middellijke vertegenwoordiging*, Antwerpen, Intersentia, 2005, 458.

¹⁵⁰ Kh. Brussel 2 maart 1908, *T.B.H.* 1908, 253.

voorhanden. Door middel van het sterkmakingsbeding konden de bedingers namelijk niet persoonlijk gebonden worden tot de nakoming van de openstaande schuld. Partijen hadden daarentegen wel de persoonlijke gebondenheid tot de schuld voor ogen, waardoor de bevoegde rechter het sterkmakingsbeding in de overeenkomst herkwalficeerde tot een borgtocht.¹⁵¹

2.2 Grensoverschrijding: Frankrijk

122. Bij de beschrijving van het onderzoeksplan en doorheen dit onderzoek is reeds duidelijk gebleken dat de Franse rechtsorde een zeer belangrijke rol speelt met betrekking tot het nieuwe toepassingsgebied van de rechtsfiguur sterkmaking binnen de Belgische rechtsorde. Dit dient niet te verbazen daar de Franse rechtsorde grote gelijkenissen vertoont met de Belgische rechtsorde¹⁵² en gezien de kwestie omtrent de uitvoeringssterkmaking reeds geruime tijd geleden werd opgehelderd binnen het Franse rechtssysteem. Frankrijk is dus een zeer goede inspiratiebron om de uitvoeringssterkmaking een goede plaats te kunnen bieden binnen de Belgische rechtsorde.

123. In Frankrijk heerst er sinds langere tijd al duidelijkheid omtrent het toepassingsgebied van de rechtsfiguur sterkmaking en is de uitvoeringssterkmaking reeds bekend terrein. De uitvoering van de beloofde verbintenis door de derde werd in Frankrijk al veel vroeger aanvaard onder het toepassingsgebied van de rechtsfiguur sterkmaking. Zo werd de uitvoeringssterkmaking aanvaard door het Franse Hof van Cassatie via een arrest van 13 december 2005. De Franse rechtsorde kan dus met zekerheid dienen in het onderzoek naar de uitvoeringssterkmaking binnen de Belgische rechtsorde en het bijbehorende regime dat hieromtrent bekeken/uitgewerkt dient te worden. Omtrent de uitvoeringssterkmaking kan voldoende rechtspraak en rechtsleer geraadpleegd worden in de Franse rechtsorde, rechtspraak en rechtsleer die kan bijdragen tot het op poten zetten van een geschikt regime voor de uitvoeringssterkmaking binnen de Belgische rechtsorde (cf. infra).¹⁵³

124. In Frankrijk wordt de toestemmingssterkmaking erkend als de klassieke vorm van de rechtsfiguur sterkmaking, 'le porte-fort classique' genoemd. Dit zou geen verbazing mogen wekken gezien deze vorm van sterkmaking lange tijd als enige mogelijke vorm onder het toepassingsgebied van de rechtsfiguur sterkmaking mogelijk was. Ondertussen werd het toepassingsgebied van sterkmaking uitgebreid tot de uitvoeringssterkmaking. De Franse rechtspraak en rechtsleer hebben namelijk enige tijd geleden de uitvoeringssterkmaking eenduidig aanvaard als vorm van sterkmaking.¹⁵⁴

¹⁵¹ Cass. fr. 27 februari 1990, *Juris-Data* nr. 000333.

¹⁵² De reden hiervoor is wellicht terug te vinden in het feit dat Frankrijk en België een gemeenschappelijke basis voor het burgerlijke recht gekend hebben: de Code Napoleon van 1804.

¹⁵³ Cass. fr. 25 januari 2005, *Defrénois* 2005, nr. 10/05, 908, noot J. Honorat; Cass. fr. 1 april 2014, nr. 13/10.629; P. Simler, *Cautionnement, Garanties autonomes, Garanties indemnitaires*, Parijs, LexisNexis, 2015, 1113-1125; P. CROCOQ, "Droit des sûretés", *D.* 2006, 2855.

¹⁵⁴ Cass. fr. 13 december 2005, nr.03/17.217; P. SIMLER, *Cautionnement: garanties autonomes, garanties indemnitaires*, Paris, LexisNexis, 2015, 1113-1115; D. ARLIE, "Pour un juste conception du porte-fort d'exécution", *D.* 2006, 2244; A. RIÉRA, "Le porte-fort et le droit des sûretés", *AJ Contrat* 2017, 262; N. KILGUS, "Autonomie de la promesse de porte-fort vis-à-vis de l'engagement du tiers", 2015, <http://www.dalloz.fr.ezproxy.ub.unimaas.nl/documentation/Document?id=REFERENCE/AFFAIRES/2010/PLAN/T07C72->

Bij de klassieke vorm van de rechtsfiguur sterkmaking, de toestemmingssterkmaking, gaat het om een hulpmiddel om de toestemming van een partij te verkrijgen. De sterkmaker wordt dan ook bevrijdt van zijn/haar contractuele plicht wanneer de toestemming verkregen wordt: "la conclusion d'un acte juridique par une personne n'en ayant pas le pouvoir mais se portant fort que celle qui le détient ratifiera"¹⁵⁵.¹⁵⁶ Bij de uitvoeringssterkmaking daarentegen wordt niet alleen het bekrachtigen van de belofde verbintenis door een derde gegarandeerd, maar ook de uitvoering van de belofde verbintenis.¹⁵⁷

Een arrest van de Franse Rechtbank van Koophandel van 13 december 2005, een arrest dat zeer veel vernoemd wordt aangaande de kwestie omtrent de uitvoeringssterkmaking, omschrijft het onderscheid tussen de toestemmingssterkmaking en de uitvoeringssterkmaking als volgt: " que celui qui se porte fort pour un tiers en promettant la ratification par ce dernier d'un engagement est tenu d'une obligation autonome dont il se trouve déchargé des la ratification par le tiers, tandis que celui qui se porte fort de l'exécution d'un engagement par un tiers s'engage accessoirement à l'engagement principal souscrit par le tiers à y satisfaire si le tiers ne l'exécute pas lui-même".¹⁵⁸

125. Ondertussen werd het artikel aangaande de rechtsfiguur sterkmaking in het Franse Burgerlijke Wetboek helemaal herschreven en vernieuwd op 10 februari 2016¹⁵⁹. Artikel 1204 C.C. sluit de uitvoeringssterkmaking niet meer uit, maar heeft de uitvoeringssterkmaking duidelijk in haar bewoordingen opgenomen. Doch, voordien was de bepaling reeds voor ruime interpretatie vatbaar, waardoor de uitvoeringssterkmaking al onder het toepassingsgebied van de rechtsfiguur sterkmaking in de tekst gelezen kon worden. Het artikel spreekt namelijk over een derde die 'iets' zal doen. Vooreerst werd steeds aangenomen dat hierbij enkel de bekrachtiging van of de toestemming voor de belofde verbintenis door de derde bedoeld werd. Bij een ruimere interpretatie van 'iets', wordt al snel duidelijk dat ook de uitvoering van de belofde verbintenis door een derde hieronder verstaan kan worden. Dit leidt er dus toe dat de uitvoeringssterkmaking puur op basis van de 'oude' wettelijke bepaling aangaande de rechtsfiguur sterkmaking reeds onder het toepassingsgebied van de rechtsfiguur toegelaten dient te worden.¹⁶⁰

126. Wanneer de functie, de bedoeling van de uitvoeringssterkmaking goed bestudeerd wordt, valt op dat deze zeer veel weg heeft van een garantie. Dit karakter van een garantie komt erop

0003&ctxt=0_YSR0MT1wb3J0ZS1mb3J0IGQnZXJdQWN1dGlvbsKneCRzJ1wYWdlLXJlY2hlcmNoZQ==&ctxtl=0_cyRwYWdlITnVtPTHCp3MkdHJpZGF0ZT1GYWxzZcKncyRzb3J0PcKncyRzBE5iUGFnPTIwwqdzJGlzYWJvPVRydWXCp3MkcGFnaW5nPVRYdWXCp3Mkb25nbGV0PcKncyRmcmVlc2NvcGU9RmFsc2XCp3Mkd29JUz1GYWxzZQ==&nrf=0_TGlzdGU=.

¹⁵⁵ A. RIÉRA, "Le porte-fort et le droit des sûretés", *AJ Contrat* 2017, 262.

¹⁵⁶ P. SIMLER, *Cautionnement: garanties autonomes, garanties indemnitaires*, Paris, LexisNexis, 2015, 1113; F. X. TESTU, "Promesses de porte-fort", 2010,

[http://www.dalloz.fr.ezproxy.ub.unimaas.nl/documentation/Document?id=REFERENCE/AFFAIRES/2010/PLAN/T07C72-0003&ctxt=0_YSR0MT1wb3J0ZS1mb3J0IGQnZXJdQWN1dGlvbsKneCRzJ1wYWdlLXJlY2hlcmNoZQ==&ctxtl=0_cyRwYWdlITnVtPTHCp3MkdHJpZGF0ZT1GYWxzZcKncyRzb3J0PcKncyRzBE5iUGFnPTIwwqdzJGlzYWJvPVRydWXCp3MkcGFnaW5nPVRYdWXCp3Mkb25nbGV0PcKncyRmcmVlc2NvcGU9RmFsc2XCp3Mkd29JUz1GYWxzZQ==&nrf=0_TGlzdGU=.](http://www.dalloz.fr.ezproxy.ub.unimaas.nl/documentation/Document?id=REFERENCE/AFFAIRES/2010/PLAN/T07C72-0003&ctxt=0_YSR0MT1wb3J0ZS1mb3J0IGQnZXJdQWN1dGlvbsKneCRzJ1wYWdlLXJlY2hlcmNoZQ==&ctxtl=0_cyRwYWdlITnVtPTHCp3MkdHJpZGF0ZT1GYWxzZcKncyRzb3J0PcKncyRzBE5iUGFnPTIwwqdzJGlzYWJvPVRydWXCp3MkcGFnaW5nPVRYdWXCp3Mkb25nbGV0PcKncyRmcmVlc2NvcGU9RmFsc2XCp3Mkd29JUz1GYWxzZQ==&nrf=0_TGlzdGU=)

¹⁵⁷ B. DONDERO, "L'obligation de porte-fort", *D.* 2014, 1185.

¹⁵⁸ B. DONDERO, "L'obligation de porte-fort", *D.* 2014, 1185.

¹⁵⁹ A. RIÉRA, "Le porte-fort et le droit des sûretés", *AJ Contrat* 2017, 262.

¹⁶⁰ B. DONDERO, "L'obligation de porte-fort", *D.* 2014, 1185; P. SIMLER, *Cautionnement: garanties autonomes, garanties indemnitaires*, Paris, LexisNexis, 2015, 1114; A. RIÉRA, "Le porte-fort et le droit des sûretés", *AJ Contrat* 2017, 262; F. X. TESTU, "Promesses de porte-fort", 2010,

[http://www.dalloz.fr.ezproxy.ub.unimaas.nl/documentation/Document?id=REFERENCE/AFFAIRES/2010/PLAN/T07C72-0003&ctxt=0_YSR0MT1wb3J0ZS1mb3J0IGQnZXJdQWN1dGlvbsKneCRzJ1wYWdlLXJlY2hlcmNoZQ==&ctxtl=0_cyRwYWdlITnVtPTHCp3MkdHJpZGF0ZT1GYWxzZcKncyRzb3J0PcKncyRzBE5iUGFnPTIwwqdzJGlzYWJvPVRydWXCp3MkcGFnaW5nPVRYdWXCp3Mkb25nbGV0PcKncyRmcmVlc2NvcGU9RmFsc2XCp3Mkd29JUz1GYWxzZQ==&nrf=0_TGlzdGU=.](http://www.dalloz.fr.ezproxy.ub.unimaas.nl/documentation/Document?id=REFERENCE/AFFAIRES/2010/PLAN/T07C72-0003&ctxt=0_YSR0MT1wb3J0ZS1mb3J0IGQnZXJdQWN1dGlvbsKneCRzJ1wYWdlLXJlY2hlcmNoZQ==&ctxtl=0_cyRwYWdlITnVtPTHCp3MkdHJpZGF0ZT1GYWxzZcKncyRzb3J0PcKncyRzBE5iUGFnPTIwwqdzJGlzYWJvPVRydWXCp3MkcGFnaW5nPVRYdWXCp3Mkb25nbGV0PcKncyRmcmVlc2NvcGU9RmFsc2XCp3Mkd29JUz1GYWxzZQ==&nrf=0_TGlzdGU=)

tiers à y satisfaire si le tiers ne l'exécute pas lui-même". De uitvoeringssterkmaking valt niet te kwalificeren als een autonome garantie. Als accessoire garantie kan de uitvoeringssterkmaking ook niet gekwalificeerd worden. Dit leidt er toe dat een kwalificatie als 'garantie indemnitaire' voorligt voor de uitvoeringssterkmaking. Reden hiervoor kan teruggevonden worden in het feit dat de sterkmaker een schadevergoeding zal dienen te betalen aan de bedinger wanneer de betrokken derde de beloofde verbintenis niet uitvoert of niet naar behoren uitvoert, dus de plicht ten laste van de sterkmaker om de bedinger te compenseren. Meer algemeen is de uitvoeringssterkmaking een 'garantie indemnitaire' omwille van de plicht van de sterkmaker om iets te moeten doen.¹⁶³

128. Uit het garantie-karakter vloeit voort dat de uitvoeringssterkmaking fungeert als een persoonlijke zekerheid, een functie die niet toegeschreven kan worden aan de toestemmingssterkmaking. Weer een indicatie dat beide vormen van de sterkmaking zeer verschillend zijn.¹⁶⁴

De functie als persoonlijke zekerheid komt er in wezen op neer dat de bedinger twee schuldenaars tegenover zich zal krijgen bij een uitvoeringssterkmaking. Eerst en vooral is er de derde. Deze zal over dienen te gaan tot de uitvoering van de beloofde verbintenis. Daarnaast is er de sterkmaker. Hij of zij zal een schadevergoeding dienen te betalen aan de bedinger wanneer de derde niet overgaat tot uitvoering van de beloofde verbintenis of wanneer de derde de beloofde verbintenis niet naar behoren uitvoert.¹⁶⁵

129. Als zijnde een persoonlijke zekerheid wordt de uitvoeringssterkmaking binnen de Franse rechtsorde geregeld verward met de rechtsfiguur borgtocht (ook een persoonlijke zekerheid¹⁶⁶), hoewel beide rechtsfiguren de nodige verschillen met elkaar vertonen. In geval van een uitvoeringssterkmaking zal een verplichting ontstaan om iets te doen ten aanzien van de betrokken derde. Deze verplichting geldt niet voor de sterkmaker. Deze zal enkel een schadevergoeding moeten betalen aan de bedinger als de derde zijn/haar verplichting niet nakomt. Dit is reeds een groot punt van verschil met betrekking tot de rechtsfiguur borgtocht. De borg dient wel over te gaan tot het vervullen van de plicht van de hoofdschuldenaar wanneer deze daar zelf niet toe in staat blijkt te zijn. De verwarring die daadwerkelijk kan ontstaan heeft betrekking op het feit dat ook ten aanzien van de sterkmaker een verplichting zal ontstaan, namelijk de betaling van de schadevergoeding bij niet-uitvoering door de derde. Onrechtstreeks dient de sterkmaker op deze

¹⁶³ P. SIMLER, *Cautionnement: garanties autonomes, garanties indemnitaires*, Paris, LexisNexis, 2015, 1119-1122; A. RIÉRA, "Le porte-fort et le droit des sûretés", *AJ Contrat* 2017, 262; D. ARLIE, "Pour un juste conception du porte-fort d'exécution", *D.* 2006, 2244; T. MASSART, "Confirmation: la promesse de porte-fort n'est pas soumise à l'article 1326 du Code Civil", *Rev Sociétés* 2015, 89; S. PRIGENT, "La réforme du droit des sûretés: une avancée sur la voie de la modernization", *AJDI* 2006, 346; D. LEGEAIS, "Sûretés", 2016, http://www.dalloz.fr.ezproxy.ub.unimaas.nl/documentation/Document?id=ENCY/CIV/RUB000277/PLAN005/2016-01&ctxt=0_YSR0MT1zw7tyZXTDqSBwZXJzb25uZWxsZSBwb3J0ZS1mb3J0wqd4JHNmPXNpbXBsZS1zZWYy2g=&ctxtl=0_cyRwYWdITnVtPTHCP3MkdHJpZGF0ZT1GYWxzZcKncyRzb3J0PcKncyRzbE5iUGFnPTIwwqdzJGlzYWJvPVRYdWXCp3MkcGFnaW5nPVRYdWXCp3Mkb25nbGV0PcKncyRmcmVlc2NvcGU9RmFsc2XCp3Mkd29Juz1GYWxzZQ==&nrf=0_TGldzGU=.

¹⁶⁴ P. SIMLER, *Cautionnement: garanties autonomes, garanties indemnitaires*, Paris, LexisNexis, 2015, 1113-1125; D. ARLIE, "Pour un juste conception du porte-fort d'exécution", *D.* 2006, 2244; A. RIÉRA, "Le porte-fort et le droit des sûretés", *AJ Contrat* 2017, 262; J.-D. PELLIER, "L'obligation du porte-fort de l'exécution", *D.* 2013, 2561; X. DELPECH, "La promesse de porte-fort, une sûreté à part entière", *D.* 2006, 298; F. X. TESTU, "Promesses de porte-fort", 2010, http://www.dalloz.fr.ezproxy.ub.unimaas.nl/documentation/Document?id=REFERENCE/AFFAIRES/2010/PLAN/T07C72-0003&ctxt=0_YSR0MT1wb3J0ZS1mb3J0IGQnZXJdQWN1dGlvb3RzZj1wYWdILXJlY2hlcmluZQ==&ctxtl=0_cyRwYWdITnVtPTHCP3MkdHJpZGF0ZT1GYWxzZcKncyRzb3J0PcKncyRzbE5iUGFnPTIwwqdzJGlzYWJvPVRYdWXCp3MkcGFnaW5nPVRYdWXCp3Mkb25nbGV0PcKncyRmcmVlc2NvcGU9RmFsc2XCp3Mkd29Juz1GYWxzZQ==&nrf=0_TGldzGU=.

¹⁶⁵ P. SIMLER, *Cautionnement: garanties autonomes, garanties indemnitaires*, Paris, LexisNexis, 2015, 1115.

¹⁶⁶ M. DAMBRE, *Bijzondere overeenkomsten*, Brugge, Die Keure, 2014, 511.

manier dus toch te voldoen aan de plicht van de derde, al wordt deze plicht niet op geheel dezelfde wijze ingevuld als de plicht van de derde. Omdat de borg gehouden is tot het vervullen van de plicht van de hoofdschuldenaar als deze de plicht niet voldoet¹⁶⁷, kan het dus zijn dat verwarring ontstaat met de uitvoeringssterkmaking en de beide rechtsfiguren als gelijken worden voorgehouden.¹⁶⁸

Omwille van de gelijkenis die veelal wordt gezien tussen de borgtocht en de uitvoeringssterkmaking, wordt geregeld de conclusie getrokken dat de uitvoeringssterkmaking onder het toepassingsgebied van art. 1376 C.C. geplaatst dient te worden, de bepaling die de "vormvereisten van 'volledig handgeschreven of goed voor' oplegt voor eenzijdige verbintenissen en overeenkomsten"¹⁶⁹. De toepassing van dit artikel is duidelijk zeer betwistbaar en zelfs uit te sluiten ten aanzien van de uitvoeringssterkmaking, gezien het bij de uitvoeringssterkmaking niet draait om de som geld die betaald moet worden door de sterkmaker, maar om de beloofde verbintenis die de derde dient uit te voeren. De som geld zal pas betaald moeten worden wanneer de derde verzaakt aan zijn/haar verplichting om de beloofde verbintenis uit te voeren, waardoor de essentie van de uitvoeringssterkmaking nogmaals niet de betaling van de som geld is, zoals dit wel het geval is bij een borgtocht. Ook ten aanzien van de beloofde verbintenis die de derde moet uitvoeren, kan art. 1376 C.C. niet toegepast worden, daar het gaat om de uitvoering van een verplichting en niet om de specifieke verplichting waarbij een som geld betaald moet worden. Bij de borgtocht gaat het daarentegen wel uitdrukkelijk om de betaling van een som geld door de borg wanneer de hoofdschuldenaar dit niet doet, waardoor art. 1376 C.C. toegepast moet worden.¹⁷⁰

Er dient dus met aandrang op gewezen te worden dat de uitvoeringssterkmaking niet verward mag worden met de borgtocht, omdat uiteindelijk met zekerheid gesteld kan worden dat het gaat om zeer onderscheiden rechtsfiguren. Het is vervolgens zeer belangrijk dat steeds opnieuw goed nagegaan wordt wat de bedoeling is van de betrokken partijen en de overeenkomst die wordt gesloten, om zo te bepalen welke rechtsfiguur het meest toepasselijk is op de voorliggende situatie en welke rechtsfiguur dus bedongen dient te worden.¹⁷¹

¹⁶⁷ Art. 2088 C.C.; Cass. fr. 19 februari 1908, *Pas.* 1909, IV, 117; AUBRY en RAU, *Droit civil français*, IV, 1950, 448; J. BOULANGER, *La promesse de porte-fort et les contrats pour autrui*, Parijs, Dalloz, 1933, 38-39; MARTY en RAYNAUD, *Les obligations*, I, 1988, 293; M. PLANIOL, *Traité élémentaire de droit civil*, II dln., Parijs, L.G.D.J., 368; M. PLANIOL en G. RIPERT, *Traité pratique de droit civil français*, XIV dln., Parijs, 54-55; M. STORCK, in *Juris-classeurs civils*, v° art. 1120 C.C., Fasc. 7-2, 2003, nr. 9; M. VERICEL, "Déshérence ou actualité de la promesse de porte-fort?", *D.* 1988, 129.

¹⁶⁸ A. RIÉRA, "Le porte-fort et le droit des sûretés", *AJ Contrat* 2017, 262; P. SIMLER, *Cautionnement: garanties autonomes, garanties indemnitaires*, Paris, LexisNexis, 2015, 1119-1122; X. DELPECH, "La promesse de porte-fort, une sûreté à part entière", *D.* 2006, 298; P. CROCQ, "Un revirement de jurisprudence: l'article 1326 de Code Civil ne s'applique plus au porte-fort d'exécution", *RTD civ.* 2013, 653.

¹⁶⁹ I. SAMOY, "Het Hof van Cassatie erkent een nieuwe persoonlijke zekerheid: de 'uitvoeringssterkmaking'", *RW* 2016-17, afl. 31, 1220-1224.

¹⁷⁰ Cass. fr. 18 juni 2013, *D.* 2013, 2561, noot X. DELPECH; P. SIMLER, *Cautionnement: garanties autonomes, garanties indemnitaires*, Paris, LexisNexis, 2015, 1117, 1120-1121; P. CROCQ, "Un revirement de jurisprudence: l'article 1326 de Code Civil ne s'applique plus au porte-fort d'exécution", *RTD civ.* 2013, 653; C. AUBERT DE VINCELLES, "Porte-fort", 2017, http://www.dalloz.fr.ezproxy.ub.unimaas.nl/documentation/Document?id=ENCY/CIV/RUB000209/PLAN003/201704&ctxt=0_YSR0MT1wb3J0ZS1mb3J0IGFydC4gMTM3NiDCp3gkc2Y9cGFnZS1yZWNoZXJjaGU=&ctxtl=0_cyRwYWdlTnVtPTHCP3MkdHJpZGF0ZT1GYWxzZcKncyRzb3J0PcKncyRzbE5iUGFnPTIwwqdzJGlzYWJvPVRYdWXCp3MkcGFnaW5nPVRYdWXCp3Mkb25nbGV0PcKncyRmcmVlc2NvcGU9RmFsc2XCp3Mkd29JUZ1GYWxzZQ==&nrf=0_UmVjaGVyY2hlfExp3RI.

¹⁷¹ A. RIÉRA, "Le porte-fort et le droit des sûretés", *AJ Contrat* 2017, 262; P. SIMLER, *Cautionnement: garanties autonomes, garanties indemnitaires*, Paris, LexisNexis, 2015, 1119-1122; X. DELPECH, "La promesse de porte-fort, une sûreté à part entière", *D.* 2006, 298; P. CROCQ, "Un revirement de jurisprudence: l'article 1326 de Code Civil ne s'applique plus au porte-fort d'exécution", *RTD civ.* 2013, 653; C. AUBERT DE VINCELLES, "Porte-fort", 2017, http://www.dalloz.fr.ezproxy.ub.unimaas.nl/documentation/Document?id=ENCY/CIV/RUB000209/PLAN003/2017-04&ctxt=0_YSR0MT1wb3J0ZS1mb3J0IGFydC4gMTM3NiDCp3gkc2Y9cGFnZS1yZWNoZXJjaGU=&ctxtl=0_cyRwYWdlTnVtPTHCP3MkdHJpZGF0ZT1GYWxzZcKncyRzb3J0PcKncyRzbE5iUGFnPTIwwqdzJGlzYWJvPVRYdWXCp3MkcGFnaW5nPVRYdWXCp3Mkb25nbGV0PcKncyRmcmVlc2NvcGU9RmFsc2XCp3Mkd29JUZ1GYWxzZQ==&nrf=0_UmVjaGVyY2hlfExp3RI.

2.3 Aanverwante rechtsfiguren

130. De keuze voor de rechtsfiguren borgtocht en garantie voor de vergelijking met de uitvoeringssterkmaking spreekt voor zich. Daar de rechtsfiguur sterkmaking in de hoedanigheid van uitvoeringssterkmaking zal fungeren als een persoonlijke zekerheid (cf. *infra/supra*) en de rechtsfiguren borgtocht en garantie beiden een persoonlijke zekerheid uitmaken, dienen de drie rechtsfiguren met betrekking tot elkaar besproken te worden. Op deze manier wordt het mogelijk om een regime voor de uitvoeringssterkmaking uit te werken zonder dat aan de rechtsfiguren borgtocht en garantie wordt geraakt of zonder dat de uitvoeringssterkmaking in het vaarwater van de regelgeving van deze rechtsfiguren dreigt te komen. Tevens kan hierbij beoordeeld worden wat de daadwerkelijke meerwaarde is die de uitvoeringssterkmaking kan bieden naast de reeds bestaande persoonlijke zekerheden borgtocht en garantie.

a. De borgtocht

131. De rechtsfiguur borgtocht ligt verankerd in art. 2011 B.W. In deze wettelijke grondslag voor de borgtocht wordt bepaald dat de borg zich tegenover een schuldeiser zal verbinden om een verbintenis te voldoen, indien de schuldenaar de betreffende verbintenis niet zelf voldoet of kan voldoen.¹⁷² De overeenkomst/borgtocht heeft dus tot gevolg dat de derde een schuld op zich neemt die niet eigen is aan hem/haar, maar die de schuld uitmaakt van de hoofdschuldenaar.¹⁷³ Of nog specifieker, de borg zal instaan voor de solvabiliteit van de hoofdschuldenaar en het voldoen van de schuld door de hoofdschuldenaar.¹⁷⁴

132. De wet legt geen bijzondere vereisten op om een borgtochtbeding op te kunnen nemen in een overeenkomst. Het is enkel vereist dat de borgtocht uitdrukkelijk wordt bedongen. Op basis van de wilsuiting van partijen zal de borgtocht tot stand kunnen komen. Hoe deze wilsuiting juist ingevuld moet worden is niet bekend. Wel staat vast dat de wilsuiting zeker moet zijn, borgtocht wordt niet vermoed. Het moet dus zeer duidelijk en ondubbelzinnig zijn dat partijen daadwerkelijk een borgtochtbeding wilden opnemen in de gesloten overeenkomst.¹⁷⁵

¹⁷² Art. 2011 B.W.; M.E. Storme, *Persoonlijke zekerheden en aanverwante rechtsfiguren*, uitgave september 2016, 76 <https://www.law.kuleuven.be/personal/mstorme/PersoonlijkeZekerheden.pdf>; D. SONCK, "De sterkmaking als persoonlijke zekerheid", *TBBR* 2017, afl. 5, 314-318.

¹⁷³ M.E. Storme, *Persoonlijke zekerheden en aanverwante rechtsfiguren*, uitgave september 2016, 76 <https://www.law.kuleuven.be/personal/mstorme/PersoonlijkeZekerheden.pdf>; M. DAMBRE, *Bijzondere overeenkomsten*, Brugge, Die Keure, 2014, 512.

¹⁷⁴ Brussel 23 februari 1973, *R.W.* 1973-74, 1054; Cass. 7 januari 1972, *J.T.* 1972, 518; HvB Luik (12e k.) 22 december 2015, *T.Agr.R.* 2016, afl. 2, 83; Vred. Etterbeek 29 december 1987, *T. Vred.* 1988, 120; A. BUTTGENBACH, *Les contrats par porte-fort et les déclarations de command en droit civil et en droit fiscal*, Brussel, Bruylant, 1935, 18; H. DE PAGE, *Traité de droit civil belge*, X dln., Brussel, Bruylant, 709; R. VANDEPUTTE, *De overeenkomst: haar ontstaan haar uitvoering en verdwijning, haar bewijs*, Brussel, Larcier, 1997, 352; P. VAN OMMESLAGHE, *Droit des obligations*, Brussel, Presses universitaires de Bruxelles, 1989, 272.

Voor Frankrijk: Cass. fr. 19 februari 1908, *Pas.* 1909, IV, 117; AUBRY en RAU, *Droit civil français*, XII dln., Parijs, Librairies techniques, 448; J. BOULANGER, *La promesse de porte-fort et les contrats pour autrui*, Parijs, Dalloz, 1933, 38-39; G. MARTY en P. RAYNAUD, *Droit civil: Les obligations, I, Les Sources*, Parijs, Sirey, 1988, 293; M. PLANIOL, *Traité élémentaire de droit civil*, II dln., Parijs, L.G.D.J., 368; M. PLANIOL en G. RIPERT, *Traité pratique de droit civil français*, XIV dln., Parijs, 54-55; M. STORCK, in *Juris-classeurs civils*, v^o art. 1120 C.C., Fasc. 7-2, 2003, nr. 9; M. VERICEL, "Désuétude ou actualité de la promesse de porte-fort?", *D.* 1988, 129.

¹⁷⁵ Art. 2015 B.W.; E. DIRIX e.a., *Borgtocht & garantie. Persoonlijke zekerheden – Actualia*, Antwerpen, Kluwer, 1997, 3; E. DIRIX en R. DE CORTE, *Zekerheidsrechten*, Mechelen, Wolters Kluwer, 2006, 307; M.E. Storme, *Persoonlijke zekerheden en aanverwante rechtsfiguren*, uitgave september 2016, 77-78 <https://www.law.kuleuven.be/personal/mstorme/PersoonlijkeZekerheden.pdf>.

Ook met betrekking tot de uitvoeringssterkmaking dient de wil van de partijen zeer duidelijk en ondubbelzinnig te zijn. De betrokken partijen moeten duidelijk te kennen geven dat ze willens en wetens een uitvoeringssterkmaking wilden opnemen in de overeenkomst die ze sluiten.¹⁷⁶

133. Door het bedingen van een borgtocht komen twee overeenkomsten tot stand: een hoofdovereenkomst en een bijkomende overeenkomst. De borg wordt partij in de bijkomende overeenkomst. Hij zal instaan voor de uitvoering van de hoofdovereenkomst door de schuldenaar. Met andere woorden, de borg staat in voor het waarborgen van de solvabiliteit van de schuldenaar en de uitvoering van de hoofdovereenkomst door de schuldenaar. Sterkmaking daarentegen bestaat enkel uit een hoofdovereenkomst waarin de resultaatsverbintenis¹⁷⁷ ten laste van de sterkmaker en de beloofde verbintenis¹⁷⁸ onderscheiden kunnen worden (cf. *supra*). Tot voor kort stond de sterkmaker enkel in voor het aangaan van de beloofde verbintenis door een derde en niet voor de solvabiliteit van en de uitvoering door deze derde van de beloofde verbintenis.¹⁷⁹ Doch, tot deze gevolgtrekking mag niet meer besloten worden. Het cassatiearrest van 24 maart 2016 heeft hier verandering in gebracht door te beslissen dat sterkmaking ook betrekking kan hebben op de uitvoering van de beloofde verbintenis op basis van het principe van de wilsautonomie (cf. *supra*).¹⁸⁰

134. Een borg kan zich in een overeenkomst beroepen op het voorrecht van uitwinning ten aanzien van de schuldeiser. Op basis van dit voorrecht kan de borg de schuldeiser de verplichting opleggen eerst alle rechtsmiddelen uit te putten ten aanzien van de hoofdschuldenaar, voor de schuldeiser stappen onderneemt ten aanzien van de borg. Komt de initiële schuldenaar de hoofdverbintenis niet na en moet de borg de schuldeiser betalen, dan zal de borg het betaalde bedrag kunnen verhalen op de schuldenaar en terugbetaling kunnen vragen.

Voor de sterkmaker bestaat dergelijk voorrecht van uitwinning niet. Dit is ook zeer logisch gezien de derde in eerste instantie niets verschuldigd is ten aanzien van de bedinger. Er is geen sprake van een contractuele verhouding tussen de sterkmaker en de bedinger. De sterkmaker zal ook geen verhaalsrecht hebben op de derde indien de derde de beloofde verbintenis niet aangaat. De

¹⁷⁶ Cass. 24 maart 2016, AR C.15.0324.N.

¹⁷⁷ Vred. Antwerpen 7 november 1984, *R.W.* 1986-87, 2325; A. VAN OEVELEN, *Algemeen Verbintenissenrecht*, Antwerpen, Cursusdienst Universitas, 1993, 519; D. LEROY en I. SAMOY, "Sterkmaking: bemind en bevreesd" in A. DE BOECK, S. STIJNS en R. VAN RANSBEECK, *De positie van de derde in het privaatrechtsrecht*, Brugge, Die Keure, 2012, 204; I. SAMOY, *Middellijke vertegenwoordiging*, Antwerpen, Intersentia, 2005, 444.

Voor Frankrijk: A. JONVILLE, "Pratique de promesse de porte-fort", *Dr.Pat.* 1998, I, 28; CHOUBANI-SALAH, *La promesse de porte-fort, étude comparative en droit français et en droit tunisien*, s.l., s.n., 1998, 2-5; G. TILLEMENT, "Promesse de porte-fort et droit des sociétés", *Rev.soc.* 1993, 51-52; OSSIPOW, *Promesse de porte-fort et contrat de garantie: étude de droit positive et de droit comparé*, s.l.n.d., 1947, 44-45.

¹⁷⁸ Art. 1120 B.W.

¹⁷⁹ Brussel 23 februari 1973, *R.W.* 1973-74, 1054; Cass. 7 januari 1972, *J.T.* 1972, 518; HvB Luik (12e k.) 22 december 2015, *T.Agr.R.* 2016, afl. 2, 83; Vred. Etterbeek 29 december 1987, *T. Vred.* 1988, 120; A. BUTTGENBACH, *Les contrats par porte-fort et les déclarations de command en droit civil et en droit fiscal*, Brussel, Bruylant, 1935, 18; H. DE PAGE, *Traité de droit civil belge*, X dln, Brussel, Bruylant, 709; R. VANDEPUTTE, *De overeenkomst: haar ontstaan, haar uitvoering en verdwijning, haar bewijs*, Brussel, Larcier, 1997, 352; P. VAN OMMESLAGHE, *Droit des obligations*, Brussel, Presses universitaires de Bruxelles, 1989, 272.

Voor Frankrijk: Cass. fr. 19 februari 1908, *Pas.* 1909, IV, 117; AUBRY en RAU, *Droit civil français*, IV, 1950, 448; J. BOULANGER, *La promesse de porte-fort et les contrats pour autrui*, Parijs, Dalloz, 1933, 38-39; MARTY en RAYNAUD, *Les obligations*, I, 1988, 293; M. PLANIOL, *Traité élémentaire de droit civil*, II dln., Parijs, L.G.D.J., 368; M. PLANIOL en G. RIPERT, *Traité pratique de droit civil français*, XIV dln., Parijs, 54-55; M. STORCK, in *Juris-classeurs civils*, v° art. 1120 C.C., Fasc. 7-2, 2003, nr. 9; M. VERICEL, "Désuétude ou actualité de la promesse de porte-fort?", *D.* 1988, 129.

¹⁸⁰ Cass. 24 maart 2016, AR C.15.0324.N.

derde is namelijk niet gebonden door de beloofde verbintenis zolang hij/zij hiertoe geen toestemming verleend.¹⁸¹

135. Tot voor kort werd steeds geacht dat het mogelijk was om de rechtsfiguren borgtocht en sterkmaking met elkaar te combineren. Dat klopt ook. Een persoon kan zowel de hoedanigheid van borg als de hoedanigheid van sterkmaker op zich nemen. Eerst zal hij/zij hierbij optreden als sterkmaker om een derde ertoe te overhalen de beloofde verbintenis aan te gaan, vervolgens zal de persoon optreden als borg om de solvabiliteit en de uitvoering van de beloofde verbintenis door de hoofdschuldenaar te waarborgen.¹⁸²

De vraag stelt zich alleen of het nog wel noodzakelijk is om beide rechtsfiguren met elkaar te combineren. Omdat sterkmaking door het cassatiearrest (cf. *supra*) ook betrekking kan hebben op de uitvoering van de beloofde verbintenis, dient een combinatie van de beide rechtsfiguren niet meer gemaakt te worden. Sterkmaking kan nu namelijk ook de uitvoering van de beloofde verbintenis vrijwaren. Wordt de rechtsfiguur borgtocht hierdoor zonder enig belang in de toekomst (cf. *infra*)?¹⁸³

136. Als eerste gelijkenis tussen de borgtocht en sterkmaking kan opgemerkt worden dat zowel de borg als de sterkmaker zich verbinden voor een andere persoon, een verbintenis van een andere persoon. Bij de borgtocht vertaalt dit zich in de belofte dat een derde een bestaande verbintenis goed zal uitvoeren. Bij sterkmaking leidt dit ertoe dat de bedinger belooft dat een derde de beloofde verbintenis zal aangaan (toestemmingssterkmaking) en eventueel ook zal uitvoeren (uitvoeringssterkmaking).¹⁸⁴

Daar waar zowel de borg als de sterkmaker kunnen instaan voor de vrijwaring van de uitvoering van de beloofde verbintenis, dient goed voor ogen gehouden te worden dat dit niet dezelfde gevolgen heeft. Daar waar de borg daadwerkelijk dient over te gaan tot het voldoen van de schuld wanneer de hoofdschuldenaar hier niet toe in staat is, dient de sterkmaker de beloofde verbintenis niet zelf uit te voeren wanneer de derde de verbintenis niet uitvoert. De sterkmaker zal alleen een schadevergoeding dienen te betalen aan de bedinger omwille van een contractuele fout¹⁸⁵. De sterkmaker zal dus niet zoals de borg gehouden zijn tot het vervullen van de plicht van de derde wanneer deze de plicht niet voldoet.¹⁸⁶ Dit staat er niet aan in de weg dat de sterkmaker toch zelf

¹⁸¹ Vred. Etterbeek 29 december 1987, *T. Vred.* 1988, 121; A. BUTTGEBACH, *Les contrats par porte-fort et les déclarations de command en droit civil et en droit fiscal*, Brussel, Bruylant, 1935, 18; M.E. Storme, *Persoonlijke zekerheden en aanverwante rechtsfiguren*, uitgave september 2016, 95 <https://www.law.kuleuven.be/personal/mstorme/PersoonlijkeZekerheden.pdf>.

¹⁸² *Voor Frankrijk*: J. BOULANGER, *La promesse de porte-fort et les contrats pour autrui*, Parijs, Dalloz, 1933, 38-39. Luik 21 maart 1929, *Pas.* 1929, II, 168; A. BUTTGEBACH, *Les contrats par porte-fort et les déclarations de command en droit civil et en droit fiscal*, Brussel, Bruylant, 1935, 18; H. DE PAGE, *Traité de droit civil belge*, X dln., Brussel, Bruylant, 709; I. SAMOY, *Middellijke vertegenwoordiging*, Antwerpen, Intersentia, 2005, 468.

¹⁸³ *Voor Frankrijk*: M. PLANIOL, *Traité élémentaire de droit civil*, II dln., Parijs, L.G.D.J., 368; M. PLANIOL en G. RIPERT, *Traité pratique de droit civil français*, XIV dln., Parijs, 54-55; G. RIPERT en J. BOULANGER, *Traité de droit civil d'après le traité de Planiol*, III dln., Parijs, L.G.D.J., 234.

¹⁸⁴ Cass. 24 maart 2016, AR C.15.0324.N.

¹⁸⁵ I. SAMOY, *Middellijke vertegenwoordiging*, Antwerpen, Intersentia, 2005, 492-493.

¹⁸⁶ *Voor Frankrijk*: J. BOULANGER, *La promesse de porte-fort et les contrats pour autrui*, Parijs, Librairie Dalloz, 1933, 38.

¹⁸⁷ Luik (12e k.) 22 december 2015, nr. 2010/RG/1283, 2014/RG/1047, T.Agr.R. 2016, afl. 2, 83; D. LEROY en I. SAMOY, "Sterkmaking: bemind en bevreest" in A. DE BOECK, S. STIJNS en R. VAN RANSBEECK, *De positie van de derde in het privaatrechtsrecht*, Brugge, Die Keure, 2012, 223-224; I. SAMOY, *Middellijke vertegenwoordiging*, Antwerpen, Intersentia, 2005, 469-470.

¹⁸⁸ I. SAMOY, *Middellijke vertegenwoordiging*, Antwerpen, Intersentia, 2005, 473-477.

¹⁸⁹ *Voor Frankrijk*: Cass. fr. 18 april 2000, *Bull.Civ.* 2000, I, 77, nr. 115; C. AUBERT DE VICELLES, "Porte-fort" in F.J. LAEDERICH, *Encyclopédie juridique Dalloz: table alphabétique générale d'orientation*, Parijs, Dalloz, September 2005, (1) 8-9.

overgaat tot het uitvoeren van de beloofde verbintenis. Ook wanneer de sterkmaker zelf overgaat tot de uitvoering van de beloofde verbintenis, zal de schade die de bedinger lijdt, vergoed worden (cf. schadevergoeding *in natura*). De sterkmaker is hiertoe evenwel niet verplicht en in bepaalde gevallen is het evenwel zelfs helemaal niet mogelijk voor de sterkmaker om over te gaan tot het herstel van de schade *in natura*.¹⁸⁷ (cf. *supra*)

Dat zowel de borgtocht als de uitvoeringssterkmaking betrekking hebben op de vrijwaring van de uitvoering van de beloofde verbintenis mag niet leiden tot willekeur in de keuze bij het bedingen van een rechtsfiguur. In de regelgeving omtrent de borgtocht werden de nodige regels opgenomen ter bescherming van de borg, regels die niet terug te vinden zijn bij de uitvoeringssterkmaking ten aanzien van de sterkmaker. Dit mag er bijgevolg niet toe leiden dat op een bepaalde situatie een minder geschikte rechtsfiguur wordt toegepast, enkel en alleen om de regelgeving van de meer toepasselijke rechtsfiguur te omzeilen. Dit zou tot een schending van het gelijkheidsbeginsel leiden. De toepasselijke regelgeving dient ten alle tijden gerespecteerd te worden, zodat het gelijkheidsbeginsel niet in het gedrang komt.¹⁸⁸

137. Vaak wordt ook de geldsom die zowel bij de borgtocht als bij sterkmaking aan bod komt als gelijkenis gezien tussen beide rechtsfiguren. De verwarring situeert zich in de geldsom die zowel de borg als de sterkmaker dienen te betalen indien de schuldenaar zijn/haar plichten niet nakomt of de derde de beloofde verbintenis niet uitvoert. Doch, deze geldsom heeft niet hetzelfde karakter bij beide rechtsfiguren. Bij borgtocht gaat het namelijk om de betaling door de borg van de schuld die de schuldenaar niet zelf kan voldoen, waardoor de borg de verbintenis van de schuldenaar in feite zal overnemen en voldoen. Bij sterkmaking daarentegen gaat het om de betaling van een schadevergoeding door de sterkmaker wegens de schade die de bedinger heeft geleden omwille van het niet-aangaan door de derde van de beloofde verbintenis of de niet-uitvoering van de beloofde verbintenis door de betrokken derde. Bijgevolg kan opgemerkt worden dat de borgtocht steeds betrekking heeft op de betaling van een geldsom, in tegenstelling tot de sterkmaking waarbij de beloofde verbintenis niet per se betrekking dient te hebben op een geldsom, maar eerder welk rechtsfeit kan omvatten.¹⁸⁹ Ook hier mag de verwarring er niet toe leiden dat willekeurig een rechtsfiguur bedongen wordt of een rechtsfiguur bedongen wordt die minder geschikt is voor de voorliggende situatie om zo de regelgeving van een andere en beter passende rechtsfiguur te kunnen omzeilen.¹⁹⁰

138. In de rechtsvergelijking tussen de borgtocht en de uitvoeringssterkmaking in het bijzonder mag art. 1326 B.W. niet vergeten worden. Veelal wordt geopperd dat de uitvoeringssterkmaking

¹⁸⁷ I. SAMOY, *Middellijke vertegenwoordiging*, Antwerpen, Intersentia, 2005, 473-477; ¹⁸⁷ M. DAMBRE, *Bijzondere overeenkomsten*, Brugge, Die Keure, 2014, 520 en 524.

Voor Frankrijk: Cass. fr. 18 april 2000, *Bull.Civ.* 2000, I, 77, nr. 115; C. AUBERT DE VICELLES, "Porte-fort" in F.J. LAEDERICH, *Encyclopédie juridique Dalloz: table alphabétique générale d'orientation*, Parijs, Dalloz, September 2005, (1) 8-9.

¹⁸⁸ I. SAMOY, "Het Hof van Cassatie erkent een nieuwe persoonlijke zekerheid: de 'uitvoeringssterkmaking'", *RW* 2016-17, afl. 31, 1220-1224; D. SONCK, "De sterkmaking als persoonlijke zekerheid", *TBBR* 2017, afl. 5, 314-318.

¹⁸⁹ Art. 2011 B.W.; I. SAMOY, "Het Hof van Cassatie erkent een nieuwe persoonlijke zekerheid: de 'uitvoeringssterkmaking'", *RW* 2016-17, afl. 31, 1220-1224; D. SONCK, "De sterkmaking als persoonlijke zekerheid", *TBBR* 2017, afl. 5, 314-318.

Voor Frankrijk: Cass. fr. 1 april 2014, nr. 13/10.629; P. SIMLER, *Cautionnement: garanties autonomes, garanties indemnitaires*, Paris, LexisNexis, 2015, 1117, 1120-1121; J.-D. PELLIER, "L'obligation du porte-fort de l'exécution", *D.* 2013, 2561.

¹⁹⁰ I. SAMOY, "Het Hof van Cassatie erkent een nieuwe persoonlijke zekerheid: de 'uitvoeringssterkmaking'", *RW* 2016-17, afl. 31, 1220-1224; D. SONCK, "De sterkmaking als persoonlijke zekerheid", *TBBR* 2017, afl. 5, 314-318.

net zoals de borgtocht onder het toepassingsgebied van art. 1326 B.W. geplaatst kan worden. Onterecht. Dit artikel dat de "vormvereiste van 'volledig handgeschreven of goed voor' oplegt voor eenzijdige verbintenissen en overeenkomsten" is niet van toepassing op de uitvoeringssterkmaking, maar enkel op de borgtocht. De reden hiervoor is terug te vinden in de verplichting die ontstaat ten lasten van de sterkmaker. Het gaat hierbij om de verplichting om iets te doen en niet specifiek om de verplichting tot betaling van een geldsom. Art. 1326 B.W. is enkel van toepassing op de betaling van een geldsom. Gezien dit de kern uitmaakt van een borgtocht, is de bepaling hierop wel van toepassing.¹⁹¹

139. Het is belangrijk dat er op gewezen wordt dat de borgtocht een persoonlijke zekerheid uitmaakt. Dit karakter wordt aan de borgtocht toegewezen omdat de borg instaat voor de vrijwaring van de uitvoering van een verbintenis ten aanzien van de schuldeiser.¹⁹² Niet alleen de borgtocht is een persoonlijke zekerheid, ook de uitvoeringssterkmaking dient het karakter van een persoonlijke zekerheid toegewezen te worden. De reden hiervoor is terug te vinden in het feit dat de bedinger twee schuldenaars tegenover zich zal krijgen. Eerst en vooral is er de derde die de beloofde verbintenis dient uit te voeren. Daarnaast is er de sterkmaker die instaat voor de vrijwaring van de uitvoering door de derde en een schadevergoeding zal moeten betalen aan de bedinger wanneer de derde niet overgaat tot uitvoering van de beloofde verbintenis.¹⁹³

140. Zoals reeds aangehaald werd mag de verwarring die tussen de borgtocht en de uitvoeringssterkmaking kan ontstaan er niet toe leiden dat willekeurig een rechtsfiguur bedongen wordt of dat de keuze geleid wordt door verkeerde motieven. Het doel van de overeenkomst en de wil van de partijen moet steeds goed voor ogen gehouden worden. De keuze voor een rechtsfiguur mag er niet op gebaseerd zijn de regelgeving van een andere rechtsfiguur te omzeilen. Daarenboven wordt de uitvoeringssterkmaking niet vermoed, gezien het arrest van het Hof van Cassatie van 24 maart 2016 bepaalt dat partijen duidelijk de wil te kennen moeten geven dat ze een uitvoeringssterkmaking willen bedingen. Zelfs indien de wil van de betrokken partijen zeer duidelijk is, dan nog zal het een kwestie van uitlegging zijn. De rechter blijft de mogelijkheid behouden om de bedongen rechtsfiguur te herkwalificeren in een andere rechtsfiguur die meer toepasselijk blijkt te zijn op de voorliggende situatie en ten aanzien van de wil van de partijen.¹⁹⁴ Dat een bepaalde rechtsfiguur op de voorliggende situatie wordt toegepast, hoeft niet te betekenen dat enkel de regelgeving van die rechtsfiguur toepassing vindt. Regelgeving aangaande een andere rechtsfiguur die een zeer ruim toepassingsgebied heeft, kan naar analogie toegepast worden op de bedongen rechtsfiguur. Zo is het dus perfect mogelijk dat een uitvoeringssterkmaking bedongen

¹⁹¹ Art. 2011 B.W.; Cass. 1 april 2014, nr. 13-10.629, *JurisData* nr. 2014-006497; I. SAMOY, "Het Hof van Cassatie erkent een nieuwe persoonlijke zekerheid: de 'uitvoeringssterkmaking'", *RW* 2016-17, afl. 31, 1220-1224.

Voor Frankrijk: Cass. fr. 1 april 2014, nr. 13/10.629; P. SIMLER, *Cautionnement: garanties autonomes, garanties indemnitaires*, Paris, LexisNexis, 2015, 1123; J.-D. PELLIER, "L'obligation du porte-fort de l'exécution", *D.* 2013, 2561.

¹⁹² D. SONCK, "De sterkmaking als persoonlijke zekerheid", *TBBR* 2017, afl. 5, 314-318.

¹⁹³ I. SAMOY, "Het Hof van Cassatie erkent een nieuwe persoonlijke zekerheid: de 'uitvoeringssterkmaking'", *RW* 2016-17, afl. 31, 1220-1224; D. SONCK, "De sterkmaking als persoonlijke zekerheid", *TBBR* 2017, afl. 5, 314-318.

Voor Frankrijk: P. SIMLER, *Cautionnement: garanties autonomes, garanties indemnitaires*, Paris, LexisNexis, 2015, 1115.

¹⁹⁴ Kh. Brussel 2 maart 1908, *T.B.H.* 1908, 253; I. SAMOY, "Het Hof van Cassatie erkent een nieuwe persoonlijke zekerheid: de 'uitvoeringssterkmaking'", *RW* 2016-17, afl. 31, 1220-1224.

Voor Frankrijk: Cass. fr. 27 februari 1990, *Juris-Data* nr. 000333.

werd, maar dat enkele regels met betrekking tot de borgtocht naar analogie worden toegepast, als gevolg van het ruime toepassingsgebied van deze regels.¹⁹⁵

b. De garantie

141. Wanneer partijen besluiten om een garantieovereenkomst met elkaar te sluiten, dan wordt er een overeenkomst gesloten tussen een schuldeiser en een derde, de garant. De garant maakt in deze overeenkomst de belofte om in te staan voor de nakoming door de schuldenaar van zijn/haar plichten ten aanzien van de schuldeiser. Concreet betekent dit dat de garant zich verbindt tot het betalen van een schadevergoeding aan de schuldeiser indien de schuldenaar zijn/haar verplichtingen ten aanzien van de schuldeiser niet volbrengt. Dit maakt vervolgens duidelijk dat de garant op basis van de garantieovereenkomst niet gehouden zal zijn tot nakoming van de verplichtingen van de schuldenaar ten aanzien van de betrokken schuldeiser. De garant verbindt zich in de overeenkomst niet tot het volbrengen van de primaire verbintenissen van de schuldenaar, maar zal enkel instaan voor een bepaald feit (vb. niet-nakoming door de schuldenaar van de primaire verbintenissen) ten aanzien van de begunstigde van de garantie, de schuldeiser, ook wel de secundaire verbintenis genoemd.¹⁹⁶

Dat de garant enkel gehouden is tot het volbrengen van een secundaire verbintenis heeft tot gevolg dat de garantieovereenkomst op zichzelf, op zelfstandige wijze kan bestaan en niet accessoir is aan enige andere overeenkomst.¹⁹⁷ De garantie heeft met andere woorden een autonoom karakter, waardoor het vereist is dat partijen bij een garantieovereenkomst duidelijk de wil getoond hebben om dergelijke overeenkomst te sluiten en hierdoor vervolgens ook gebonden willen worden.¹⁹⁸

142. De garantie kan op een autonome wijze bestaan. Dit dient als gelijkenis aangemerkt te worden met de rechtsfiguur sterkmaking. Sterkmaking kan namelijk ook op zelfstandige en autonome wijze bestaan, zonder accessoir te hoeven zijn aan enige andere bestaande verbintenis of overeenkomst.¹⁹⁹ Ook dienen de partijen bij een uitvoeringssterkmaking duidelijk de wil te kennen te geven dat ze een uitvoeringssterkmaking willen bedingen en erdoor gebonden willen worden.²⁰⁰

¹⁹⁵ Kh. Brussel 2 maart 1908, T.B.H. 1908, 253; I. SAMOY, "Het Hof van Cassatie erkent een nieuwe persoonlijke zekerheid: de „uitvoeringssterkmaking“, *RW* 2016-17, afl. 31, 1220-1224.

¹⁹⁶ E. DIRIX en R. DE CORTE, *Zekerheidsrechten*, Antwerpen, E. Story-Scientia, 1999, 282-283; R. DEKKERS, E. DIRIX en G. BAETEMAN, "Persoonlijke zekerheden" in R. DEKKERS, G. BAETEMAN en E. DIRIX, *Handboek Burgerlijk Recht – deel II*, Antwerpen, Intersentia, 2005, 359; N. DE GROOTE, *Letter of comfort*, masterproef Rechten UGent, 2009-2010, http://lib.ugent.be/fulltxt/RUG01/001/458/208/RUG01-001458208_2011_0001_AC.pdf, 8; M.E. Storme, *Persoonlijke zekerheden en aanverwante rechtsfiguren*, uitgave september 2016, 207 <https://www.law.kuleuven.be/personal/mstorme/PersoonlijkeZekerheden.pdf>.

¹⁹⁷ Voor Frankrijk: Y. PICOD, *Droit des sûretés*, Paris, PUF, 2008, 234-235.

¹⁹⁸ E. DIRIX en R. DE CORTE, *Zekerheidsrechten*, Antwerpen, E. Story-Scientia, 1999, 282-283.

¹⁹⁹ A. VERBEKE en I. PEETERS, *Vijf jaar voorrechten, hypotheek en andere zekerheden 1991-1995*, Gent, MYS en Breesch, 1997, 76; D. SONCK, "De sterkmaking als persoonlijke zekerheid", *TBBR* 2017, afl. 5, 314-318.

²⁰⁰ A. BUTTGEBACH, *Les contrats par porte-fort et les déclarations de command en droit fiscal*, Brussel, Bruylant, 1935, 184; D. SONCK, "De sterkmaking als persoonlijke zekerheid", *TBBR* 2017, afl. 5, 314-318; H. DE PAGE, *Traité de droit civil belge*, X dln, Brussel, Bruylant, 709; J. LIMPENS, *La vente en droit belge*, Brussel, Bruylant, 1960, 332-333; M. VAN GRIMBERGEN, "Fiscale gevolgen van de verkoop van een onroerend goed waarbij de koper verklaart te verwerven, hetzij voor zichzelf, hetzij voor een derde die hij zal aanwijzen", *Notarius* 1990, 173.

²⁰⁰ Cass. 24 maart 2016, AR C.15.0324.N.

143. Dat de garant bij niet-nakoming door de initiële schuldenaar gehouden is tot het volbrengen van een secundaire verbintenis heeft tot gevolg dat de garant aan de schuldeiser een schadevergoeding dient te betalen. Deze schadevergoeding dient betaald te worden ter compensatie van de schade die de schuldeiser heeft geleden, omdat de schuldenaar zijn/haar plicht niet heeft voldaan. Op deze manier staat de garant dus in voor de vrijwaring van de uitvoering door de schuldenaar van zijn/haar plichten. Deze vrijwaring van de uitvoering is ook het doel van de uitvoeringssterkmaking. Ook hier dient de sterkmaker aan de bedinger een schadevergoeding te betalen wanneer de derde niet overgaat tot uitvoering van de beloofde verbintenis. De schadevergoeding dient betaald te worden, omdat de sterkmaker zijn/haar contractuele plicht niet is nagekomen en om de schade die de bedinger heeft geleden wegens niet-uitvoering van de beloofde verbintenis door de derde te compenseren.²⁰¹

144. Het valt op dat bij een garantieovereenkomst de garant instaat voor een specifiek bepaald feit. Wanneer dit feit zich voordoet, zal de garant een schadevergoeding moeten betalen aan de schuldeiser. Dit feit beperkt zich niet per se uitsluitend tot de niet-nakoming van zijn/haar verplichtingen door de schuldenaar. In dit aspect valt een verschilpunt op te merken met de uitvoeringssterkmaking, daar de sterkmaker een schadevergoeding zal moeten betalen aan de bedinger wanneer de derde niet overgaat tot de uitvoering van de beloofde verbintenis. Een ander feit waardoor de sterkmaker een schadevergoeding moet betalen, wordt niet vernoemd, waardoor duidelijk enkel en alleen de niet-uitvoering door een derde zal leiden tot de verplichting voor de sterkmaker om een schadevergoeding te betalen.²⁰²

145. Het onderscheid tussen de primaire en subsidiaire verbintenis bij een garantie, kan duidelijk niet als overeenkomst aangemerkt worden met de rechtsfiguur sterkmaking, maar is een tweede verschilpunt tussen beide rechtsfiguren. Bij sterkmaking ontstaat namelijk geen primaire en geen subsidiaire verbintenis, maar zal enkel een hoofdovereenkomst tot stand komen waarbinnen een resultaatsverbintenis²⁰³ en een beloofde verbintenis²⁰⁴ onderscheiden kunnen worden (cf. *supra*).

²⁰¹ Art. 1120 B.W.; Vred. Antwerpen 7 november 1984, R.W. 1986-87, 2323, noot; Rb Brussel (16e k.) 8 juli 2013, *TBBR* 2014, afl. 2, 80; I. SAMOY, *Middellijke vertegenwoordiging*, Antwerpen, Intersentia, 2005, 469-471; S. STIJNS, *Verbintenissenrecht, boek 1*, Brugge, Die Keure, 2005, 238.

Voor Frankrijk: AUBERT DE VICELLES, "Porte-fort", in *Encyclopédie juridique Dalloz: table alphabétique générale d'orientation*, 2005, (1) 8.

²⁰² M.E. Storme, *Persoonlijke zekerheden en aanverwante rechtsfiguren*, uitgave september 2016, 207 <https://www.law.kuleuven.be/personal/mstorme/PersoonlijkeZekerheden.pdf>; E. DIRIX en R. DE CORTE, *Zekerheidsrechten*, Antwerpen, E. Story-Scientia, 1999, 282-283; R. DEKKERS, E. DIRIX en G. BAETEMAN, "Persoonlijke zekerheden" in R. DEKKERS, G. BAETEMAN en E. DIRIX, *Handboek Burgerlijk Recht – deel II*, Antwerpen, Intersentia, 2005, 359; N. DE GROOTE, *Letter of comfort*, masterproef Rechten UGent, 2009-2010, http://lib.ugent.be/fulltxt/RUG01/001/458/208/RUG01-001458208_2011_0001_AC.pdf, 8.

²⁰³ Vred. Antwerpen 7 november 1984, R.W. 1986-87, 2325; A. VAN OEVELEN, *Algemeen Verbintenissenrecht*, Antwerpen, Cursusdienst Universitas, 1993, 519; D. LEROY en I. SAMOY, "Sterkmaking: bemind en bevreesd" in A. DE BOECK, S. STIJNS en R. VAN RANSBEECK, *De positie van de derde in het privaatrechtsrecht*, Brugge, Die Keure, 2012, 204; I. SAMOY, *Middellijke vertegenwoordiging*, Antwerpen, Intersentia, 2005, 444.

Voor Frankrijk: A. JONVILLE, "Pratique de promesse de porte-fort", *Dr.Pat.* 1998, I, 28; CHOUBANI-SALAH, *La promesse de porte-fort, étude comparative en droit français et en droit tunisien*, s.l., s.n., 1998, 2-5; G. TILLEMENT, "Promesse de porte-fort et droit des sociétés", *Rev.soc.* 1993, 51-52; OSSIPOW, *Promesse de porte-fort et contrat de garantie: étude de droit positive et de droit comparé*, s.l.n.d., 1947, 44-45.

²⁰⁴ Art. 1120 B.W.

146. Het principe van de wilsautonomie speelt een cruciale rol met betrekking tot de rechtsfiguur garantie. Op basis van dit principe is het voor de rechtsfiguur mogelijk om op een rechtsgeldige en wettelijke manier te bestaan en dus een garantieovereenkomst te sluiten.²⁰⁵ Niet alleen voor de rechtsfiguur garantie is het principe van zeer groot belang. Ook met betrekking tot de uitvoeringssterkmaking is het principe van de wilsautonomie zeer belangrijk. Het Hof van Cassatie heeft namelijk bepaald dat de uitvoeringssterkmaking erkend en aanvaard dient te worden daar dergelijke vorm van sterkmaking op rechtsgeldige wijze kan bestaan op basis van het principe van de wilsautonomie.²⁰⁶ Beide rechtsfiguren kunnen dus een wettelijk bestaan genieten op basis van hetzelfde principe, wat wederom een gelijkennis oplevert tussen beide rechtsfiguren.

147. In de praktijk zal men voornamelijk garantieovereenkomsten tegenkomen in het internationale handelsverkeer. Het gaat hierbij dan om een bankgarantie of ook wel een garantie op eerste verzoek genoemd. In geval van een dergelijke bankgarantie zal "de verkoper (opdrachtgever) aan zijn bank (garant) de opdracht geven zich te verbinden jegens de koper (begunstigde)". De garantieovereenkomst wordt gesloten om ervoor te zorgen dat de nodige zekerheid gecreëerd wordt ten voordelen van de koper dat de verkoper zijn/haar leveringsplicht zal nakomen ten aanzien van de koper. De bank/garant zal door de verkoper aangesproken worden om een bedrag te betalen aan de koper wanneer de verkoper er niet in zal slagen om de leveringsverplichting na te komen en zo een contractuele wanprestatie begaat ten aanzien van de koper. De bank zal dus moeten waarborgen dat de overeenkomst tussen koper en verkoper op correcte wijze zal uitgevoerd worden door de verkoper. Hierdoor kan de bankgarantie ook wel als een uitvoeringsgarantie gekwalificeerd worden.²⁰⁷

Opnieuw kan met betrekking tot voorgaande vorm van de garantie, de uitvoeringsgarantie, een gelijkennis vernoemd worden met de uitvoeringssterkmaking. Bij deze vorm van sterkmaking zal de sterkmaker schadevergoeding verschuldigd zijn aan de bedinger wanneer de betrokken derde de beloofde verbintenis niet uitvoert zoals bedongen werd tussen de sterkmaker en de bedinger. Net zoals het bedrag dat betaald wordt door de garant bij de uitvoeringsgarantie zal de schadevergoeding die betaald wordt door de sterkmaker de niet-uitvoering door de derde moeten opvangen.²⁰⁸

148. Ondanks de enkele verschillen die opgemerkt kunnen worden tussen de uitvoeringssterkmaking en de garantie, dient erop gewezen te worden dat de uitvoeringssterkmaking eigenlijk een vorm is van garantie. Naast het karakter van een persoonlijke zekerheid (cf. *supra*) heeft de uitvoeringssterkmaking ook het karakter van een garantie. De

²⁰⁵ R. DEKKERS, E. DIRIX en G. BAETEMAN, "Persoonlijke zekerheden" in R. DEKKERS, G. BAETEMAN en E. DIRIX, *Handboek Burgerlijk Recht – deel II*, Antwerpen, Intersentia, 2005, 359.

²⁰⁶ Cass. 24 maart 2016, AR C.15.0324.N.

²⁰⁷ E. DIRIX en R. DE CORTE, *Zekerheidsrechten*, Antwerpen, E. Story-Scientia, 1999, 284-285; R. DEKKERS, E. DIRIX en G. BAETEMAN, "Persoonlijke zekerheden" in R. DEKKERS, G. BAETEMAN en E. DIRIX, *Handboek Burgerlijk Recht – deel II*, Antwerpen, Intersentia, 2005, 359.

Voor Frankrijk: P. MALAURIE en L. AYNÈS, *Droit des obligations*, Issy-les-Moulineaux, LGDJ-lextenso éditions, 2016, 181-184; Y. PICOD, *Droit des sûretés*, Paris, PUF, 2008, 236-237.

²⁰⁸ Art. 1120 B.W.; Vred. Antwerpen 7 november 1984, *R.W.* 1986-87, 2323, noot; Rb Brussel (16e k.) 8 juli 2013, *TBBR* 2014, afl. 2, 80; I. SAMOY, *Middellijke vertegenwoordiging*, Antwerpen, Intersentia, 2005, 469-471; S. STIJNS, *Verbintenissenrecht, boek 1*, Brugge, Die Keure, 2005, 238.

Voor Frankrijk: C. AUBERT DE VICELLES, "Porte-fort" in LAEDERICH, F.J., *Encyclopédie juridique Dalloz: table alphabétique générale d'orientation*, Parijs, Dalloz, September 2005, (1) 8.

uitvoeringssterkmaking heeft het karakter van een garantie, omdat de sterkmaker niet zelf overgaat tot uitvoering van de beloofde verbintenis wanneer de derde deze niet uitvoert. Net zoals de garant neemt de sterkmaker een eigen verbintenis op zich en maakt hij/zij de verbintenis van de derde niet tot de zijne/hare. Met andere woorden, de sterkmaker garandeert de bedinger dat deze hoe dan ook iets zal verkrijgen: ofwel de uitvoering van de beloofde verbintenis door de derde, ofwel een schadevergoeding ter compensatie van de schade geleden door de niet-uitvoering van de beloofde verbintenis door de derde. De sterkmaker treedt dus op in de hoedanigheid van sterkmaker en in de hoedanigheid van garant.²⁰⁹

2.4 Definitie en kenmerken

149. Een echte definitie kan momenteel nog niet gegeven worden voor de uitvoeringssterkmaking. De enige wettelijke definitie voor de rechtsfiguur sterkmaking die momenteel in het Burgerlijk Wetboek is opgenomen, artikel 1022 B.W., omvat enkel de toestemmingssterkmaking. Daarnaast is het inzicht dat het Hof van Cassatie heeft opgeworpen nog zo recent waardoor er nog zeer weinig tot niets geschreven werd over de uitvoeringssterkmaking, laat staan dat er al een nieuwe passende definitie werd geformuleerd om zowel de uitvoeringssterkmaking als de toestemmingssterkmaking op te nemen in de definitie voor de rechtsfiguur sterkmaking. Tot nog toe werd enkel een voorstel gedaan tot wijziging van de definitie van de rechtsfiguur sterkmaking door professor Ilse Samoy in haar noot onder het arrest van het Hof van Cassatie: "sterkmaking is een resultaatsverbintenis die een persoon (de sterkmaker) aangaat tegenover een andere persoon (de bedinger) om een derde te overhalen iets te doen, namelijk een verbintenis aan te gaan of een bestaande verbintenis uit te voeren".²¹⁰

150. Dat er nog geen definitie werd geformuleerd voor de uitvoeringssterkmaking wil niet zeggen dat de kenmerken van een uitvoeringssterkmaking niet uiteen gezet kunnen worden. Algemeen komt de uitvoeringssterkmaking in grote lijnen overeen met de regelgeving omtrent de toestemmingssterkmaking. Slechts enkele specifieke kenmerken zorgen ervoor dat de uitvoeringssterkmaking zich duidelijk onderscheidt van de toestemmingssterkmaking.

²⁰⁹ Brussel 23 februari 1973, R.W. 1973-74, 1054; Cass. 7 januari 1972, J.T. 1972, 518; Hvb Luik (12e k.) 22 december 2015, T.Agr.R. 2016, afl. 2, 83; Vred. Etterbeek 29 december 1987, T. Vred. 1988, 120; I. SAMOY, "Het Hof van Cassatie erkent een nieuwe persoonlijke zekerheid: de „uitvoeringssterkmaking“", RW 2016-17, afl. 31, 1220-1224; A. BUTTGENBACH, *Les contrats par porte-fort et les déclarations de command en droit civil et en droit fiscal*, Brussel, Bruylant, 1935, 18; H. DE PAGE, *Traité de droit civil belge*, X dln, Brussel, Bruylant, 709; R. VANDEPUTTE, *De overeenkomst: haar ontstaan, haar uitvoering en verdwijning, haar bewijs*, Brussel, Larcier, 1997, 352; P. VAN OMMESLAGHE, *Droit des obligations*, I, Brussel, Presses universitaires de Bruxelles, 1989, 272.

Voor Frankrijk: Cass. fr. 19 februari 1908, *Pas.* 1909, IV, 117; P. SIMLER, *Cautionnement: garanties autonomes, garanties indemnitaires*, Paris, LexisNexis, 2015, 1117, 1120-1121; C. AUBERT DE VINCELLES, "Porte-fort", 2017, http://www.dalloz.fr.ezproxy.ub.unimaas.nl/documentation/Document?id=ENCY/CIV/RUB000209/PLAN003/201704&ctxxt=0_YSR0MT1wb3J0ZS1mb3J0IGFydC4gMTM3NiDCp3gkC2Y9cGFnZS1yZWNoZXJjaGU=&ctxxtl=0_cyRwYWdITnVtPTHCP3MkdHJpZGF0ZT1GYWxzZcKncyRzb3J0PcKncyRzBE5iUGFnPTIwwqdzJGIZyYwJvPVRYdWXCp3MkcGFnaW5nPVRYdWXCp3Mkb25nbGV0PcKncyRVlc2NvcGU9RmFsc2XCp3Mkd29JUz1GYWxzZQ==&nrf=0_UmVjaGVyY2hlfExpc3RI; C. AUBRY en C. RAU, *Droit civil français*, XII dln., Parijs, 448; J. BOULANGER, *La promesse de porte-fort et les contrats pour autrui*, Parijs, Dalloz, 1933, 38-39; G. MARTY en P. RAYNAUD, *Droit civil: Les obligations, I, Les Sources*, Parijs, Sirey, 293; M. PLANIOL, *Traité élémentaire de droit civil*, II dln., Parijs, L.G.D.J., 368; M. PLANIOL en G. RIPERT, *Traité pratique de droit civil français*, XIV dln., Parijs, 54-55; M. STORCK, in *Juris-classeurs civils*, v° art. 1120 C.C., Fasc. 7-2, 2003, nr. 9; M. VERICEL, "Désuétude ou actualité de la promesse de porte-fort?", *D.* 1988, 129.

²¹⁰ I. SAMOY, *Middelijke vertegenwoordiging*, Antwerpen, Intersentia, 2005, 469-471; I. SAMOY, "Het Hof van Cassatie erkent een nieuwe persoonlijke zekerheid: de „uitvoeringssterkmaking“", RW 2016-17, afl. 31, 1220-1224.

151. Als eerste kenmerk is er de uitvoering. Bij de uitvoeringssterkmaking maakt de sterkmaker de belofte ten aanzien van de bedinger dat een derde de beloofde verbintenis zal uitvoeren. Daar waar het bij de toestemmingssterkmaking beperkt bleef tot de belofte dat een derde de beloofde verbintenis zou aangaan, gaat de uitvoeringssterkmaking een stapje verder. De derde dient de beloofde verbintenis ook uit te voeren.²¹¹

152. Wanneer de derde niet overgaat tot uitvoering van de beloofde verbintenis, ontstaat een contractuele fout in hoofde van de sterkmaker. De sterkmaker heeft namelijk ten aanzien van de bedinger de belofte gemaakt dat de derde de beloofde verbintenis zou uitvoeren, wat een resultaatsverbintenis uitmaakt ten aanzien van de bedinger (cf. *supra*)²¹². Gezien deze contractuele plicht, de resultaatsverbintenis niet voldaan wordt bij niet-uitvoering door de derde, ontstaat een contractuele fout. Deze contractuele fout leidt ertoe dat de sterkmaker een schadevergoeding dient te betalen aan de bedinger om de schade die de bedinger heeft geleden te kunnen vergoeden.²¹³

De sterkmaker kan er ook voor opteren om de schade *in natura* te herstellen. Daar waar herstel *in natura* heel moeilijk tot niet mogelijk bleek te zijn bij de toestemmingssterkmaking²¹⁴, is dit doorgaans wel mogelijk bij de uitvoeringssterkmaking. Het is zelfs mogelijk om de vorm van herstel onmiddellijk op te nemen bij contracteren in de overeenkomst als voorkeur boven de schadevergoeding bij niet-uitvoering van de beloofde verbintenis door de derde. De bedinger kan de sterkmaker er niet toe verplichten de schade *in natura* te herstellen, dergelijke herstelmogelijkheid is niet afdwingbaar. Ook zal een herstel *in natura* niet mogelijk zijn wanneer de beloofde verbintenis enkel uitgevoerd kon worden door een specifieke derde (*intuitu personae*-karakter).²¹⁵

153. De uitvoeringssterkmaking maakt in tegenstelling tot de toestemmingssterkmaking een persoonlijke zekerheid uit. Hiertoe dient besloten te worden omdat de bedinger twee schuldenaars tegenover zich zal krijgen. Zo is er eerst de derde die de beloofde verbintenis dient uit te voeren. Ten tweede is er de sterkmaker. Deze zal instaan voor de vrijwaring van de uitvoering door de derde en een schadevergoeding betalen bij niet-uitvoering door de derde (cf. *supra*).²¹⁶

²¹¹ Art. 1120 B.W.; I. SAMOY, "Het Hof van Cassatie erkent een nieuwe persoonlijke zekerheid: de „uitvoeringssterkmaking“, *RW* 2016-17, afl. 31, 1220-1224; SONCK, D., "De sterkmaking als persoonlijke zekerheid", *TBBR* 2017, afl. 5, 314-318.

²¹² Vred. Antwerpen 7 november 1984, *R.W.* 1986-87, 2325; A. VAN OEVELEN, *Algemeen Verbintenissenrecht*, Antwerpen, Cursusdienst Universitas, 1993, 519; D. LEROY en I. SAMOY, "Sterkmaking: bemind en bevreesd" in A. DE BOECK, S. STIJNS en R. VAN RANSBEECK, *De positie van de derde in het privaatsvermogensrecht*, Brugge, Die Keure, 2012, 204; I. SAMOY, *Middellijke vertegenwoordiging*, Antwerpen, Intersentia, 2005, 444.

Voor Frankrijk: A. JONVILLE, "Pratique de promesse de porte-fort", *Dr.Pat.* 1998, I, 28; CHOUBANI-SALAH, *La promesse de porte-fort, étude comparative en droit français et en droit tunisien*, s.l., s.n., 1998, 2-5; G. TILLEMENT, "Promesse de porte-fort et droit des sociétés", *Rev.soc.* 1993, 51-52; OSSIPOW, *Promesse de porte-fort et contrat de garantie: étude de droit positive et de droit comparé*, s.l.n.d., 1947, 44-45.

²¹³ Art. 1120 B.W.; Vred. Antwerpen 7 november 1984, *R.W.* 1986-87, 2323, noot; Rb Brussel (16e k.) 8 juli 2013, *TBBR* 2014, afl. 2, 80; Luik (12e k.) 22 december 2015, nr. 2010/RG/1283, 2014/RG/1047, *T.Agr.R.* 2016, afl. 2, 83; D. LEROY en I. SAMOY, "Sterkmaking: bemind en bevreesd" in A. DE BOECK, S. STIJNS en R. VAN RANSBEECK, *De positie van de derde in het privaatsvermogensrecht*, Brugge, Die Keure, 2012, 223-224; I. SAMOY, *Middellijke vertegenwoordiging*, Antwerpen, Intersentia, 2005, 469-471; S. STIJNS, *Verbintenissenrecht, boek 1*, Brugge, Die Keure, 2005, 238.

Voor Frankrijk: C. AUBERT DE VICELLES, "Porte-fort" in F.J. LAEDERICH, *Encyclopédie juridique Dalloz: table alphabétique générale d'orientation*, Parijs, Dalloz, September 2005, (1) 8.

²¹⁴ I. SAMOY, *Middellijke vertegenwoordiging*, Antwerpen, Intersentia, 2005, 472-473.

²¹⁵ I. SAMOY, *Middellijke vertegenwoordiging*, Antwerpen, Intersentia, 2005, 473-475; L. CORNELIS, *Algemene theorie van de verbintenis*, Antwerpen, Intersentia, 2000, 372-374.

Voor Frankrijk: Cass. fr. 18 april 2000, *Bull.Civ.* 2000, I, 77, nr. 115; C. AUBERT DE VICELLES, "Porte-fort" in F.J. LAEDERICH, *Encyclopédie juridique Dalloz: table alphabétique générale d'orientation*, Parijs, Dalloz, September 2005, (1) 8-9.

²¹⁶ I. SAMOY, "Het Hof van Cassatie erkent een nieuwe persoonlijke zekerheid: de „uitvoeringssterkmaking“, *RW* 2016-17, afl. 31, 1220-1224; D. SONCK, "De sterkmaking als persoonlijke zekerheid", *TBBR* 2017, afl. 5, 314-318.

154. Als persoonlijke zekerheid dient de uitvoeringssterkmaking verder onderverdeeld te worden onder de categorie van de garanties. De uitvoeringssterkmaking heeft namelijk het karakter van een garantie. Het garantie-karakter komt tot uiting door het feit dat de sterkmaker in principe niet zelf overgaat tot uitvoering van de beloofde verbintenis wanneer de derde dit niet doet. Zoals de garant zal de sterkmaker een eigen verbintenis op zich nemen en niet de verbintenis van de derde tot de zijne/hare maken. Het komt er dus op neer dat de sterkmaker aan de bedinger zal garanderen dat deze hoe dan ook iets zal verkrijgen. Ofwel zal de derde de beloofde verbintenis uitvoeren, ofwel zal een schadevergoeding betaald worden door de sterkmaker. Hieruit blijkt dat de sterkmaker in twee hoedanigheden zal optreden bij de uitvoeringssterkmaking. Het gaat zowel om de hoedanigheid van sterkmaker als om de hoedanigheid van garant.²¹⁷

155. Na uiteenzetting van de voorgaande kenmerken van de uitvoeringssterkmaking kan de vraag gesteld worden of de nieuwe vorm van de rechtsfiguur sterkmaking een meerwaarde biedt of niet. De uitvoeringssterkmaking biedt met zekerheid meerwaarde als bijkomende vorm van de rechtsfiguur sterkmaking. Daar waar de toestemmingssterkmaking enkel diende als hulpmiddel om de toestemming van een partij te bekomen bij een verbintenis, kan de uitvoeringssterkmaking bijkomend de uitvoering van een verbintenis behartigen. De uitvoeringssterkmaking zal namelijk een waarborg bieden voor de uitvoering van een verbintenis die de verplichting bevat om iets te doen of om iets niet te doen, wat dus een variëteit aan handelingen kan omvatten. Gezien de uitvoeringssterkmaking zich niet specifiek beperkt tot de betaling van een geldsom, zoals wel het geval is bij de borgtocht, biedt deze vorm wel degelijk een meerwaarde, daar waar voordien geen rechtsfiguur bestond die meer dan alleen de verplichting tot betaling van een geldsom waarborgde. De borgtocht biedt in dit opzicht slechts een beperktere meerwaarde. Doch, enige voorzichtigheid is geboden. Het is namelijk goed mogelijk dat de uitvoeringssterkmaking betrekking heeft op de betaling van een geldsom. In dit geval zal goed moeten worden nagegaan of de uitvoeringssterkmaking de meest geschikte rechtsfiguur is die toegepast wordt op de overeenkomst in kwestie. Daar de grens met de rechtsfiguur borgtocht in het gedrang kan komen, moet goed nagegaan worden of de borgtocht niet beter toegepast dient te worden. Zoals reeds voorgaand toegelicht, kan het aangewezen zijn dat de toegepaste rechtsfiguur geherkwalificeerd wordt in een geschiktere rechtsfiguur. Tevens moet goed gekeken worden of er geen regels zijn

Voor Frankrijk: P. SIMLER, *Cautionnement: garanties autonomes, garanties indemnitaires*, Paris, LexisNexis, 2015, 1115.

²¹⁷ Brussel 23 februari 1973, *R.W.* 1973-74, 1054; Cass. 7 januari 1972, *J.T.* 1972, 518; HvB Luik (12e k.) 22 december 2015, *T.Agr.R.* 2016, afl. 2, 83; Vred. Etterbeek 29 december 1987, *T. Vred.* 1988, 120; I. SAMOY, "Het Hof van Cassatie erkent een nieuwe persoonlijke zekerheid: de „uitvoeringssterkmaking“, *RW* 2016-17, afl. 31, 1220-1224; A. BUTTGENBACH, *Les contrats par porte-fort et les déclarations de command en droit civil et en droit fiscal*, Brussel, Bruylant, 1935, 18; H. DE PAGE, *Traité de droit civil belge*, X dln, Brussel, Bruylant, 709; R. VANDEPUTTE, *De overeenkomst: haar ontstaan, haar uitvoering en verdwijning, haar bewijs*, Brussel, Larcier, 1997, 352; P. VAN OMMESLAGHE, *Droit des obligations*, I, Brussel, Presses universitaires de Bruxelles, 1989, 272.

Voor Frankrijk: Cass. fr. 19 februari 1908, *Pas.* 1909, IV, 117; P. SIMLER, *Cautionnement: garanties autonomes, garanties indemnitaires*, Paris, LexisNexis, 2015, 1117, 1120-1121; C. AUBERT DE VINCELLES, "Porte-fort", 2017, http://www.dalloz.fr.ezproxy.ub.unimaas.nl/documentation/Document?id=ENCY/CIV/RUB000209/PLAN003/201704&ctxt=0_YSR0MT1wb3J0ZS1mb3J0IGFydC4gMTM3NiDCp3gkc2Y9cGFnZS1yZWNoZXJjaGU=&ctxtl=0_cyRwYWdlTnVtPTHCP3MkdHJpZGF0ZT1GYWxzZcKncyRzb3J0PcKncyRzbE5iUGFnPTIwwqdzJGIZYWJvPVRYdWXCp3MkcGFnaW5nPVRydWXCp3Mkb25nbGV0PcKncyRVlc2NvcGU9RmFsc2XCp3Mkd29JUz1GYWxzZQ==&nrf=0_UmVjaGVyY2hlfExp3RI; C. AUBRY en C. RAU, *Droit civil français*, XII dln., Parijs, 448; J. BOULANGER, *La promesse de porte-fort et les contrats pour autrui*, Parijs, Dalloz, 1933, 38-39; G. MARTY en P. RAYNAUD, *Droit civil: Les obligations*, I, *Les Sources*, Parijs, Sirey, 293; M. PLANIOL, *Traité élémentaire de droit civil*, II dln., Parijs, L.G.D.J., 368; M. PLANIOL en G. RIPERT, *Traité pratique de droit civil français*, XIV dln., Parijs, 54-55; M. STORCK, in *Juris-classeurs civils*, v° art. 1120 C.C., Fasc. 7-2, 2003, nr. 9; M. VERICEL, "Désuétude ou actualité de la promesse de porte-fort?", *D.* 1988, 129.

van een andere rechtsfiguur die naar analogie toegepast kunnen worden wegens een ruim toepassingskader.²¹⁸

3. Wetswijziging voor de uitvoeringssterkmaking

156. Eerst en vooral dient er op gewezen te worden dat met het arrest van het Hof van Cassatie van 24 maart 2016 niet geraakt wordt aan de toestemmingssterkmaking. Zoals dit ook het geval is binnen de Franse rechtsorde, maakt de toestemmingssterkmaking in België de klassieke vorm van sterkmaking uit (cf. *supra*). Tot aan de uitspraak van het Hof van Cassatie was enkel deze vorm gekend binnen het toepassingsgebied van de rechtsfiguur sterkmaking. Het dient dan ook gezegd te zijn dat niet geraakt mag worden aan de toestemmingssterkmaking. De uitvoeringssterkmaking maakt slechts een uitbreiding uit van het toepassingsgebied van sterkmaking. Dit mag niet gepaard gaan met een aantasting van de klassiek gekende toestemmingssterkmaking. Beide vormen van sterkmaking dienen naast elkaar te kunnen bestaan, zonder in elkaars vaarwater te verzeilen. Dit mag niet verwonderen, omdat beide vormen een andere functie vervullen. Daar waar de toestemmingssterkmaking een hulpmiddel biedt om een verbintenis tot stand te brengen, de toestemming van een partij te bekomen, richt de uitvoeringssterkmaking zich op het waarborgen van de uitvoering van de beloofde verbintenis door een derde. Het is de bedoeling dat een regime voor de uitvoeringssterkmaking wordt uitgewerkt waarbij de nodige samenhang gecreëerd wordt met de reeds bestaande toestemmingssterkmaking.²¹⁹

157. Wat de plaats van de rechtsfiguur sterkmaking in het Burgerlijk Wetboek betreft, art. 1120 B.W., kan met zekerheid gesteld worden dat de toestemmingssterkmaking mogelijk is onder het toepassingsgebied van sterkmaking^{220, 221}.

Op basis van de formulering van art. 1120 B.W. lijkt de uitvoeringssterkmaking niet onder het toepassingsgebied van de rechtsfiguur sterkmaking te passen. Doch, de bepaling is voor zeer ruime interpretatie vatbaar, waardoor de uitvoeringssterkmaking wel degelijk in de bewoordingen

²¹⁸ Kh. Brussel 2 maart 1908, *T.B.H.* 1908, 253; I. SAMOY, "Het Hof van Cassatie erkent een nieuwe persoonlijke zekerheid: de 'uitvoeringssterkmaking'", *RW* 2016-17, afl. 31, 1220-1224; I. SAMOY, *Middellijke vertegenwoordiging*, Antwerpen, Intersentia, 2005, 455-456.

Voor Frankrijk: Cass. fr. 18 juni 2013, *D.* 2013, 2561, noot X. DELPECH; P. SIMLER, *Cautionnement: garanties autonomes, garanties indemnitaires*, Paris, LexisNexis, 2015, 1117, 1120-1121; C. AUBERT DE VINCELLES, "Porte-fort", 2017, http://www.dalloz.fr.ezproxy.ub.unimaas.nl/documentation/Document?id=ENCY/CIV/RUB000209/PLAN003/201704&ctxt=0_YSR0MT1wb3J0ZS1mb3J0IGFydC4gMTM3NiDCp3gkc2Y9cGFnZS1yZWNoZXJjaGU=&ctxtl=0_cyRwYWdlTnVtPTHCP3MkdHJpZGF0ZT1GYWxzZcKncyRzb3J0PcKncyRzbE5iUGFnPTIwwqdzJGlzYWJvPVRYdWXCp3MkcGFnaW5nPVRYdWXCp3Mkb25nbGV0PcKncyRmcmVlc2NvcGU9RmFsc2XCp3Mkd29JUz1GYWxzZQ==&nrf=0_UmVjaGVyY2hlfExp3RI.

²¹⁹ Cass. 24 maart 2016, AR C.15.0324.N.; I. SAMOY, "Het Hof van Cassatie erkent een nieuwe persoonlijke zekerheid: de 'uitvoeringssterkmaking'", *RW* 2016-17, afl. 31, 1220-1224.

Voor Frankrijk: Cass. fr. 13 december 2005, nr.03/17.217; P. SIMLER, *Cautionnement: garanties autonomes, garanties indemnitaires*, Paris, LexisNexis, 2015, 1113-1115; D. ARLIE, "Pour un juste conception du porte-fort d'exécution", *D.* 2006, 2244; A. RIÉRA, "Le porte-fort et le droit des sûretés", *AJ Contrat* 2017, 262; N. KILGUS, "Autonomie de la promesse de porte-fort vis-à-vis de l'engagement du tiers", 2015, http://www.dalloz.fr.ezproxy.ub.unimaas.nl/documentation/Document?id=ACTU0172401&ctxt=0_YSR0MT1wb3J0ZS1mb3J0IGFydC4gMTM3NiDCp3gkc2Y9cGFnZS1yZWNoZXJjaGU=&ctxtl=0_cyRwYWdlTnVtPTHCP3MkdHJpZGF0ZT1GYWxzZcKncyRzb3J0PcKncyRzbE5iUGFnPTIwwqdzJGlzYWJvPVRYdWXCp3MkcGFnaW5nPVRYdWXCp3Mkb25nbGV0PcKncyRmcmVlc2NvcGU9RmFsc2XCp3Mkd29JUz1GYWxzZQ==&nrf=0_UmVjaGVyY2hlfExp3RI, 2010, http://www.dalloz.fr.ezproxy.ub.unimaas.nl/documentation/Document?id=REFERENCE/AFFAIRES/2010/PLAN/T07C72-0003&ctxt=0_YSR0MT1wb3J0ZS1mb3J0IGFydC4gMTM3NiDCp3gkc2Y9cGFnZS1yZWNoZXJjaGU=&ctxtl=0_cyRwYWdlTnVtPTHCP3MkdHJpZGF0ZT1GYWxzZcKncyRzb3J0PcKncyRzbE5iUGFnPTIwwqdzJGlzYWJvPVRYdWXCp3MkcGFnaW5nPVRYdWXCp3Mkb25nbGV0PcKncyRmcmVlc2NvcGU9RmFsc2XCp3Mkd29JUz1GYWxzZQ==&nrf=0_TGlzdGU=.

²²⁰ De toestemmingssterkmaking werd geplaatst onder het hoofdstuk toestemming, één van de noodzakelijke voorwaarden om een geldige overeenkomst te kunnen sluiten.

²²¹ I. SAMOY, "Het Hof van Cassatie erkent een nieuwe persoonlijke zekerheid: de 'uitvoeringssterkmaking'", *RW* 2016-17, afl. 31, 1220-1224.

gelezen kan worden. Er wordt gesproken over een derde die 'iets' zal doen. Eerst en vooral heeft dit betrekking op het geven van toestemming tot de beloofde verbintenis. Daarnaast kan dit ook perfect betrekking hebben op de uitvoering van de beloofde verbintenis door een derde. Zeker aan het einde van het artikel lijkt de uitvoeringssterkmaking in de bepaling gelezen te kunnen worden: 'indien de derde ze weigert na te komen'. Dit zinsonderdeel lijkt eerder naar de uitvoeringssterkmaking te refereren dan naar de toestemmingssterkmaking.²²²

Ondanks de ruime interpretatie die mogelijk is ten aanzien van art. 1120 B.W., is het toch aangewezen om de bepaling aan te passen zodat de uitvoeringssterkmaking ook duidelijk in het artikel gelezen kan worden. Zo wordt er geopteerd voor een daadwerkelijke aanpassing van de definitie in het Burgerlijk Wetboek, opdat beide vormen van de rechtsfiguur sterkmaking zo goed als letterlijk in de bewoordingen te lezen vallen. Zo stelt professor Ilse Samoy in haar noot onder het vermeende arrest van het Hof van Cassatie van 24 maart 2016 voor de volgende aangepaste definitie in de toekomst te hanteren: "sterkmaking is een resultaatsverbintenis die een persoon (de sterkmaker) aangaat tegenover een andere persoon (de bedinger) om een derde te overhalen iets te doen, namelijk een verbintenis aan te gaan of een bestaande verbintenis uit te voeren".²²³

Naar mijn mening kan de voorgestelde definitie daadwerkelijk dienen als nieuwe definitie voor de rechtsfiguur sterkmaking die zowel de toestemmingssterkmaking als de uitvoeringssterkmaking duidelijk omvat. Doch, een loutere aanvulling van de huidige definitie lijkt me eveneens te volstaan. De nieuwe slechts aangevulde definitie zou als volgt luiden: "Niettemin kan men zich sterk maken voor een derde, door te beloven dat deze iets doen zal; behoudens schadevergoeding ten laste van hem die zich heeft sterk gemaakt of die beloofd heeft de verbintenis te zullen doen bekrachtigen of te zullen doen uitvoeren, indien de derde weigert ze na te komen.". Op deze manier wordt ook duidelijk de uitvoeringssterkmaking opgenomen door enkel de definitie aan te vullen en niet geheel te wijzigen.²²⁴

169. Ook kan mijns inziens de vraag gesteld worden of het niet aangewezen is een geheel nieuwe bepaling op te nemen in het Burgerlijk Wetboek naast de huidige bepaling. Het zou hierbij gaan om een nieuwe bepaling die enkel de uitvoeringssterkmaking omvat en zal bestaan naast de huidige bepaling die reeds de toestemmingssterkmaking bevat. Deze bepaling zou niet opgenomen worden onder het hoofdstuk aangaande de toestemming nodig voor het sluiten van een overeenkomst zoals de huidige bepaling, maar het dient aanbeveling om de nieuwe bepaling op te nemen in het hoofdstuk aangaande de verbintenissen om iets te doen of iets niet te doen²²⁵. De

²²² Art. 1120 B.W.; I. SAMOY, "Het Hof van Cassatie erkent een nieuwe persoonlijke zekerheid: de 'uitvoeringssterkmaking'", *RW* 2016-17, afl. 31, 1220-1224; I. SAMOY, *Middellijke vertegenwoordiging*, Antwerpen, Intersentia, 2005, 458.

Voor Frankrijk: B. DONDERO, "L'obligation de porte-fort", *D.* 2014, 1185; P. SIMLER, *Cautionnement: garanties autonomes, garanties indemnitaires*, Paris, LexisNexis, 2015, 1114; F. X. TESTU, "Promesses de porte-fort", 2010, http://www.dalloz.fr.ezproxy.ub.unimaas.nl/documentation/Document?id=REFERENCE/AFFAIRES/2010/PLAN/T07C72-0003&ctxt=0_YSR0MT1wb3J0ZS1mb3J0IGQnZXjDqWN1dGlvb3KneCRzZj1wYWdlLXJlY2hlcmluZQ==&ctxtl=0_cyRwYWdlITnVtPTHCp3MkdHJpZGF0ZT1GYWxzZcKncyRzb3J0PcKncyRzbE5iUGFnPTIwYwQzJGlzYWJvPVRydWXCp3MkcGFnaW5nPVRYdWXCp3Mkb25nbGV0PcKncyRcmVlc2NvcGU9RmFsc2XCp3Mkd29JUz1GYWxzZQ==&nrf=0_TGlzdGU=.

²²³ Art. 1120 B.W.; I. SAMOY, "Het Hof van Cassatie erkent een nieuwe persoonlijke zekerheid: de 'uitvoeringssterkmaking'", *RW* 2016-17, afl. 31, 1220-1224.

Voor Frankrijk: P. SIMLER, *Cautionnement: garanties autonomes, garanties indemnitaires*, Paris, LexisNexis, 2015, 1114; DONDERO, B., "L'obligation de porte-fort", *D.* 2014, 1185; F. X. TESTU, "Promesses de porte-fort", 2010, http://www.dalloz.fr.ezproxy.ub.unimaas.nl/documentation/Document?id=REFERENCE/AFFAIRES/2010/PLAN/T07C720003&ctxt=0_YSR0MT1wb3J0ZS1mb3J0IGQnZXjDqWN1dGlvb3KneCRzZj1wYWdlLXJlY2hlcmluZQ==&ctxtl=0_cyRwYWdlITnVtPTHCp3MkdHJpZGF0ZT1GYWxzZcKncyRzb3J0PcKncyRzbE5iUGFnPTIwYwQzJGlzYWJvPVRydWXCp3MkcGFnaW5nPVRYdWXCp3Mkb25nbGV0PcKncyRcmVlc2NvcGU9RmFsc2XCp3Mkd29JUz1GYWxzZQ==&nrf=0_TGlzdGU=.

²²⁴ Art. 1120 B.W.

²²⁵ Art. 1142 – 1145 B.W.

uitvoeringssterkmaking heeft namelijk betrekking op de uitvoering van een verbintenis met als voorwerp de verplichting om iets te doen of iets niet te doen (cf. *supra*)²²⁶. De definitie exclusief voor de uitvoeringssterkmaking zou als volgt kunnen luiden: "Niettemin kan men zich sterk maken voor en derde en beloven deze derde te overhalen iets te doen, namelijk de bestaande verbintenis uitvoeren; behoudens schadevergoeding ten laste van hem die zich sterk heeft gemaakt en beloofd te verbintenis te doen uitvoeren, indien de derde weigert de bestaande verbintenis uit te voeren."²²⁷

158. Vervolgens dient de lijst van persoonlijke zekerheden aangepast te worden. Voorgaand werd namelijk reeds duidelijk dat de uitvoeringssterkmaking een persoonlijke zekerheid uitmaakt, omdat de bedinger zowel de derde (de uitvoering van de beloofde verbintenis) als de sterkmaker (een schadevergoeding betalen wanneer de derde de beloofde verbintenis niet uitvoert) als schuldenaar tegenover zich zal krijgen. Het is dan ook aangewezen dat de uitvoeringssterkmaking wordt opgenomen in de lijst van de persoonlijke zekerheden.²²⁸

Niet enkel de lijst van persoonlijke zekerheden dient aangevuld te worden, ook dient de uitvoeringssterkmaking hierbij specifiek onder de categorie van de garanties geplaatst te worden, om de nodige duidelijkheid onder de persoonlijke zekerheden te kunnen creëren. Waarom? De sterkmaker garandeert aan de bedinger dat deze hoe dan ook iets zal verkrijgen: de uitvoering van de beloofde verbintenis of een schadevergoeding. Hierdoor vervult de uitvoeringssterkmaking duidelijk het karakter van een garantie en dient deze aanvaard te worden als vorm van de garantie.²²⁹

159. Niet alleen dient de uitvoeringssterkmaking ingeschreven te worden in de lijst van persoonlijke zekerheden onder de categorie van de garanties, ook dient het aanbeveling dat de onderscheiden vormen van de garantie binnen de Franse rechtsorde worden overgenomen in de Belgische rechtsorde. Op basis van deze onderscheiden vormen ('garantie accessoire', 'garantie autonome' en 'garantie indemnitare') zal het garantiekaracter van de uitvoeringssterkmaking alleen maar duidelijker weergegeven kunnen worden. Momenteel is enkel de autonome garantie of

²²⁶ I. SAMOY, *Middellijke vertegenwoordiging*, Antwerpen, Intersentia, 2005, 455-456.

²²⁷ Art. 1120 B.W.; I. SAMOY, "Het Hof van Cassatie erkent een nieuwe persoonlijke zekerheid: de 'uitvoeringssterkmaking'", *RW* 2016-17, afl. 31, 1220-1224.

²²⁸ I. SAMOY, "Het Hof van Cassatie erkent een nieuwe persoonlijke zekerheid: de 'uitvoeringssterkmaking'", *RW* 2016-17, afl. 31, 1220-1224.

Voor Frankrijk: P. SIMLER, *Cautionnement: garanties autonomes, garanties indemnitaires*, Paris, LexisNexis, 2015, 1115.

²²⁹ Brussel 23 februari 1973, *R.W.* 1973-74, 1054; Cass. 7 januari 1972, *J.T.* 1972, 518; HvB Luik (12e k.) 22 december 2015, *T.Agr.R.* 2016, afl. 2, 83; Vred. Etterbeek 29 december 1987, *T. Vred.* 1988, 120; I. SAMOY, "Het Hof van Cassatie erkent een nieuwe persoonlijke zekerheid: de 'uitvoeringssterkmaking'", *RW* 2016-17, afl. 31, 1220-1224; A. BUTTGEBACH, *Les contrats par porte-fort et les déclarations de command en droit civil et en droit fiscal*, Brussel, Bruylant, 1935, 18; H. DE PAGE, *Traité de droit civil belge*, X dln., Brussel, Bruylant, 709; R. VANDEPUTTE, *De overeenkomst: haar ontstaan, haar uitvoering en verdwijning, haar bewijs*, Brussel, Larcier, 1997, 352; P. VAN OMMESLAGHE, *Droit des obligations*, I, Brussel, Presses universitaires de Bruxelles, 1989, 272.

Voor Frankrijk: Cass. fr. 19 februari 1908, *Pas.* 1909, IV, 117; P. SIMLER, *Cautionnement: garanties autonomes, garanties indemnitaires*, Paris, LexisNexis, 2015, 1117, 1120-1121; F. X. TESTU, "Promesses de porte-fort", 2010, http://www.dalloz.fr.ezproxy.ub.unimaas.nl/documentation/Document?id=REFERENCE/AFFAIRES/2010/PLAN/T07C72-0003&ctxt=0_YSR0MT1wb3J0ZS1mb3J0IGQnZXJdQWN1dGlvbsKneCRzZj1wYWdlXJlY2hlcmluZQ==&ctxtl=0_cyRwYWdlITnVtPTHCp3MkdHJpZGF0ZT1GYWxzZcKncyRzb3J0PcKncyRzbe5iUGFnPTIwwqdzJGlzYWJvPVRydWXCp3MkcGFnaW5nPVRYdWXCp3Mkb25nbGV0PcKncyRmcmVlc2NvcGU9RmFsc2XCp3Mkd29JUz1GYWxzZQ==&nrf=0_TGlzdGU; C. AUBRY en C. RAU, *Droit civil français*, XII dln., Parijs, 448; J. BOULANGER, *La promesse de porte-fort et les contrats pour autrui*, Parijs, Dalloz, 1933, 38-39; G. MARTY en P. RAYNAUD, *Droit civil: Les obligations*, I, *Les Sources*, Parijs, Sirey, 293; M. PLANIOL, *Traité élémentaire de droit civil*, II dln., Parijs, L.G.D.J., 368; M. PLANIOL en G. RIPERT, *Traité pratique de droit civil français*, XIV dln., Parijs, 54-55; M. STORCK, in *Juris-classeurs civils*, v° art. 1120 C.C., Fasc. 7-2, 2003, nr. 9; M. VERICEL, "Désuétude ou actualité de la promesse de porte-fort?", *D.* 1988, 129.

de niet-accessoire garantie gekend binnen de Belgische rechtsorde²³⁰. De accessoire garantie en de 'garantie indemnitare' zijn momenteel nog onbekend terrein. Voor deze beide vormen van de garantie dient dan ook teruggerepen te worden naar de Franse rechtsorde.²³¹

De uitvoeringssterkmaking kan niet gekwalificeerd worden als een autonome garantie. De sterkmakingsverbintenis ondervindt namelijk geen gevolgen van de beloofde verbintenis die uitgevoerd moet worden door een derde. De leer van de contractuele aansprakelijkheid zal toegepast moeten worden wanneer een derde de beloofde verbintenis niet uitvoert. Reden hiervoor is de wanprestatie die ontstaat in hoofde van de sterkmaker en de schade die bijkomend geleden wordt door de bedinger. Op basis van de contractuele aansprakelijkheid zal de sterkmaker een schadevergoeding verschuldigd zijn aan de bedinger.²³²

Ook zal de uitvoeringssterkmaking niet gekwalificeerd kunnen worden als een accessoire garantie. In tegenstelling tot de borgtocht die wel een accessoire garantie is, kan de sterkmaker geen beroep doen op het recht tot uitwinning. De sterkmaker zal niet in de rechten van de schuldeiser geplaatst kunnen worden en zal bijgevolg geen regres kunnen uitoefenen ten aanzien van de betrokken derde.²³³

Het blijkt dus dat de uitvoeringssterkmaking een 'garantie indemnitare' is. De reden voor deze kwalificatie is terug te vinden in de schadevergoeding die door de sterkmaker betaald moet worden aan de bedinger wanneer de derde niet overgaat tot uitvoering van de beloofde verbintenis, met andere woorden de plicht van de sterkmaker om de bedinger te compenseren.²³⁴ Hieruit blijkt dus wel degelijk dat het een meerwaarde zal bieden om de 'garantie indemnitare' op te nemen binnen de Belgische rechtsorde, opdat het risico zich niet zal voordoen dat men de uitvoeringssterkmaking onder een verkeerde vorm van de garantie zal plaatsen bij gebrek aan een geschiktere vorm van de garantie. Waarschijnlijk is het wel aangewezen een Nederlandstalige term aan de vorm van de garantie mee te geven, een term die meteen ook duidelijk maakt om wat voor garantie het gaat en waarom de uitvoeringssterkmaking hieronder geplaatst moet worden. Over een geschikte

²³⁰ A. VERBEKE en I. PEETERS, *Vijf jaar voorrechten, hypotheek en andere zekerheden 1991-1995*, Gent, MYS en Breesch, 1997, 76; M.E. Storme, *Persoonlijke zekerheden en aanverwante rechtsfiguren*, uitgave september 2016, 207-209 <https://www.law.kuleuven.be/personal/mstorme/PersoonlijkeZekerheden.pdf>.

²³¹ Brussel 23 februari 1973, *R.W.* 1973-74, 1054; Cass. 7 januari 1972, *J.T.* 1972, 518; HvB Luik (12e k.) 22 december 2015, *T.Agr.R.* 2016, afl. 2, 83; Vred. Etterbeek 29 december 1987, *T. Vred.* 1988, 120; I. SAMOY, "Het Hof van Cassatie erkent een nieuwe persoonlijke zekerheid: de 'uitvoeringssterkmaking'", *RW* 2016-17, afl. 31, 1220-1224; A. BUTTGENBACH, *Les contrats par porte-fort et les déclarations de command en droit civil et en droit fiscal*, Brussel, Bruylant, 1935, 18; H. DE PAGE, *Traité de droit civil belge*, X dln, Brussel, Bruylant, 709; R. VANDEPUTTE, *De overeenkomst: haar ontstaan, haar uitvoering en verdwijning, haar bewijs*, Brussel, Larcier, 1997, 352; P. VAN OMMESLAGHE, *Droit des obligations*, I, Brussel, Presses universitaires de Bruxelles, 1989, 272.

Voor Frankrijk: Cass. fr. 19 februari 1908, *Pas.* 1909, IV, 117; P. SIMLER, *Cautionnement: garanties autonomes, garanties indemnitaires*, Paris, LexisNexis, 2015, 1117, 1120-1121; AUBRY en RAU, *Droit civil français*, IV, 1950, 448; J. BOULANGER, *La promesse de porte-fort et les contrats pour autrui*, Parijs, Dalloz, 1933, 38-39; MARTY en RAYNAUD, *Les obligations*, I, 1988, 293; M. PLANIOL, *Traité élémentaire de droit civil*, II dln., Parijs, L.G.D.J., 368; M. PLANIOL en G. RIPERT, *Traité pratique de droit civil français*, XIV dln., Parijs, 54-55; M. STORCK, in *Juris-classeurs civils*, v° art. 1120 C.C., Fasc. 7-2, 2003, nr. 9; M. VERICEL, "Désuétude ou actualité de la promesse de porte-fort?", *D.* 1988, 129.

²³² I. SAMOY, "Het Hof van Cassatie erkent een nieuwe persoonlijke zekerheid: de 'uitvoeringssterkmaking'", *RW* 2016-17, afl. 31, 1220-1224.

Voor Frankrijk: P. SIMLER, *Cautionnement: garanties autonomes, garanties indemnitaires*, Paris, LexisNexis, 2015, 1119-1122.

²³³ I. SAMOY, "Het Hof van Cassatie erkent een nieuwe persoonlijke zekerheid: de 'uitvoeringssterkmaking'", *RW* 2016-17, afl. 31, 1220-1224.

²³⁴ P. SIMLER, *Cautionnement: garanties autonomes, garanties indemnitaires*, Paris, LexisNexis, 2015, 1119-1122; A. RIÉRA, "Le porte-fort et le droit des sûretés", *AJ Contrat* 2017, 262; D. ARLIE, "Pour une juste conception du porte-fort d'exécution", *D.* 2006, 2244; T. MASSART, "Confirmation: la promesse de porte-fort n'est pas soumise à l'article 1326 du Code Civil", *Rev Sociétés* 2015, 89; S. PRIGENT, "La réforme du droit des sûretés: une avancée sur la voie de la modernization", *AJDI* 2006, 346; D. LEGEAIS, "Sûretés", 2016, http://www.dalloz.fr.ezproxy.ub.unimaas.nl/documentation/Document?id=ENCY/CIV/RUB000277/PLAN005/2016-01&ctxt=0_YSR0MT1zw7yZXTDqSBwZXJzb25uZWxsZSBwb3J0ZS1mb3J0wqd4JHNmPXNpbXBsZS1zZWFFy2g=&ctxtl=0_cyRwYVdITnVtPTHCP3MkdHjPZGF0ZT1GYWxzZCkncyRzb3J0PcKncyRzbE5iUGFnPTIwwqdZGlzYWJvPVVydWVXCP3Mkb25nGV0PcKncyRmcmVlc2NvcGU9RmFsc2XCp3Mkd29JUz1GYWxzZQ==&nrf=0_TGlzdGU=.

Nederlandse term kan nog de nodige discussie gevoerd worden, maar het dient in ieder geval de nodige aanbeveling om de onderscheiden vormen van de garantie uit de Franse rechtsorde over te nemen in België.

160. Tot slot dient nog gewezen te worden op het belang van de rechtspraak en de rechtsleer. Beide rechtsbronnen zullen een zeer voorname rol spelen ten aanzien van de uitvoeringssterkmaking. Ze zullen namelijk de uitvoeringssterkmaking zeer goed moeten duiden en bijdragen aan het kenbaar maken van het nieuwe regime voor de uitvoeringssterkmaking. Het is uitermate belangrijk dat de nieuwe rol van sterkmaking erkend wordt in zowel de rechtspraak als de rechtsleer, gezien deze voorname bronnen van recht kunnen bijdragen aan het op punt zetten en verduidelijken van het geschikte regime voor de uitvoeringssterkmaking.

Conclusie

161. De rechtsfiguur sterkmaking bestaat reeds zeer lange tijd binnen de Belgische rechtsorde. Doch, hierbij ging het geruime tijd enkel om de klassieke vorm van sterkmaking (de toestemmingssterkmaking), de sterkmaking waarbij de sterkmaker belooft dat een derde een verbintenis zal aangaan. Dit leidt ertoe dat het huidige recht omtrent de rechtsfiguur sterkmaking momenteel enkel afgestemd is op de toestemmingssterkmaking en dus eigenlijk enkel een hulpmiddel biedt om de toestemming te bekomen bij een contract van een partij die op het moment van contracteren niet in staat is om deze toestemming te geven wegens onbekwaamheid of afwezigheid. Dat de algemene regelgeving omtrent de rechtsfiguur sterkmaking enkel betrekking heeft op de toestemmingssterkmaking is duidelijk gebleken uit de algemene uiteenzetting van de theorie/regelgeving omtrent de rechtsfiguur sterkmaking.

162. Doorheen de jaren heeft slechts een enkele auteur de uitvoeringssterkmaking reeds in de mond genomen en hieromtrent een voorstel uitgewerkt. Dit kleine aantal auteurs was reeds het oordeel toegedaan dat sterkmaking ook betrekking kan hebben op de uitvoering van een beloofde verbintenis door een derde en sterkmaking dus niet enkel de toestemming vanwege een derde aangaande de beloofde verbintenis betreft, maar zonder succes. De uitvoeringssterkmaking sloeg er nog niet in om een plaats onder het toepassingsgebied van de rechtsfiguur sterkmaking te bemachtigen en de nodige bekendheid te vergaren binnen de Belgische rechtsorde.

163. Ondertussen heeft het Hof van Cassatie de nodige duidelijkheid gebracht binnen het toepassingsgebied van de rechtsfiguur sterkmaking, door te bepalen dat de uitvoeringssterkmaking erkend dient te worden als vorm van sterkmaking. In het arrest van 24 maart 2016 heeft het Hof van Cassatie namelijk bepaald dat het mogelijk is voor partijen om een uitvoeringssterkmaking te bedingen op basis van het principe van de wilsautonomie en mits de betrokken partijen duidelijk de wil te kennen geven dat ze de bedoeling hadden om een uitvoeringssterkmaking te bedingen.

164. Doch, de loutere erkenning van de uitvoeringssterkmaking binnen de Belgische rechtsorde volstaat niet opdat de vorm van sterkmaking probleemloos toegepast kan worden. Een gepast

regime of een gepaste wetswijziging dient uitgewerkt te worden, waarbij de regelgeving omtrent de rechtsfiguur sterkmaking wordt onderzocht zodat de regels voortaan ook duidelijk de uitvoeringssterkmaking onder haar toepassingsgebied ressorteert. Tevens dient de ontwikkeling van dit regime ervoor te zorgen dat de uitvoeringssterkmaking niet in het vaarwater van andere bestaande rechtsfiguren komt, de borgtocht en de garantie. Om dit regime te kunnen uitwerken, werd inspiratie gezocht in de Franse rechtsorde, omdat Frankrijk en België dezelfde basis voor het burgerlijke recht kennen, de Code Napoleon van 1804.²³⁵ Bijkomend werd voor Frankrijk gekozen, omdat de uitvoeringssterkmaking in de Franse rechtsorde al lange tijd geleden erkend werd.

165. De uitwerking van een regime voor de uitvoeringssterkmaking is geen verloren tijd. De uitvoeringssterkmaking biedt namelijk een grote meerwaarde. Voortaan kan sterkmaking niet alleen betrekking hebben op het aangaan van een verbintenis, ook kan de sterkmaker de uitvoering ervan vrijwaren. Daar waar de borgtocht enkel van toepassing is met betrekking tot de betaling van een geldsom, dient het voorwerp van de beloofde verbintenis bij sterkmaking niet beperkt te worden tot de betaling van een geldsom. De beloofde verbintenis kan een grote variëteit omvatten van verplichtingen om iets te doen of iets niet te doen.

166. Vervolgens werd aangegeven dat het noodzakelijk is om de lijst van persoonlijke zekerheden aan te vullen, daar blijkt dat de uitvoeringssterkmaking het karakter heeft van een persoonlijke zekerheid. Nog specifieker heeft de uitvoeringssterkmaking het karakter van een garantie, waardoor de vorm van sterkmaking dus een zeer specifieke plaats dient te krijgen in de lijst van persoonlijke zekerheden.

167. Daaropvolgend werd geopperd om de onderscheiden vormen aangaande de rechtsfiguur garantie zoals deze gehandhaafd worden binnen de Franse rechtsorde over te nemen in het Belgische rechtsstelsel. In België is momenteel enkel de autonome garantie bekend. Gezien naar Frans recht de uitvoeringssterkmaking een 'garantie indemnitare' uitmaakt, dient het aanbeveling om deze vorm van de garantie (en de accessoire garantie) over te nemen zodat het risico vermeden kan worden dat de uitvoeringssterkmaking onder de verkeerde vorm van de garantie geplaatst wordt. Bijkomend dient voor de nieuwe vorm van garantie nog een werkbare Nederlandstalige term geformuleerd te worden, zodat duidelijk blijkt om wat voor garantie het gaat en dat de uitvoeringssterkmaking hieronder geplaatst moet worden.

168. Ook werd aangegeven dat de rechtspraak en de rechtsleer een zeer belangrijke rol dienen te spelen bij de ontwikkeling van een regime voor de uitvoeringssterkmaking, omdat beide een zeer voorname bron van recht vormen. Het is voornamelijk belangrijk dat de rechtspraak en rechtsleer de uitvoeringssterkmaking erkennen. Daarnaast kunnen ze bijdragen tot de ontwikkeling van een goed passend regime voor de nieuwe vorm van sterkmaking.

²³⁵ S. STIJNS en E. SWAENEPOEL, "De evolutie van de basisbeginselen in het contractenrecht, geïllustreerd aan de hand van het contractueel evenwicht" in I. SAMOY, *Evolutie van de basisbeginselen van het contractenrecht*, Mortsel, Intersentia, 2010, 1; B. DE GROOTE en R. DE CORTE, "Inleiding - Burgerlijk Wetboek" in B. DE GROOTE en R. DE CORTE, *Privaatrecht in hoofdlijnen*, Mortsel, Intersentia, 2012, 399-402.

169. Er is ook op gewezen dat de ontwikkeling van een regime voor de uitvoeringssterkmaking niet aan de bestaande, klassieke vorm van sterkmaking mag raken. Het Hof van Cassatie heeft duidelijk aangegeven dat met de erkenning van de uitvoeringssterkmaking niets wordt afgedaan aan het bestaan van de toestemmingssterkmaking. Beide vormen van de rechtsfiguur sterkmaking dienen zonder problemen naast elkaar te kunnen bestaan.

170. Het mag in ieder geval zeer duidelijk blijken dat de erkenning door het Hof van Cassatie niet volstaat voor de toepassing van de vorm van sterkmaking, dat dit slechts een startpunt is en dat een aangepast regime voor de uitvoeringssterkmaking noodzakelijk is. In dit werk werd reeds een voorstel gedaan om tot een dergelijk regime te komen, zonder te raken aan andere reeds bestaande rechtsfiguren.

Bibliografie

België

Wetgeving

- Art. 1119 B.W.
- Art. 1120 B.W.
- Art. 1131-1133 B.W.
- Art. 1147 B.W.
- Art. 1165 B.W.
- Art. 1372-1374 B.W.
- Art. 1997 B.W.
- Art. 1998 B.W.
- Art. 2015 B.W.

Rechtspraak

- Cass. 25 maart 1909, *Pas.* 1909, I, 188.
- Cass. 7 januari 1972, *J.T.* 1972, 518.
- Cass. 5 november 1979, *JT* 1980, 75.
- Cass. 15 januari 1982, *RW* 1982-83, 2250, noot.
- Cass. 21 september 1987, *Arr.Cass.* 1987-88, 84.
- Cass. 20 juni 1988, *RW* 1989-1990, 1425, noot A. VAN OEVELEN.
- Cass. 20 januari 2000, *TBBR* 2001, 407 en *TBH* 2000, 483, noot A. FORIERS.
- Cass. 27 oktober 2000, *Arr.Cass.* 2000, 1678, *RW* 2001-02, 24, noot.
- Cass. 18 juni 2013, *D.* 2013, 2561, noot X. DELPECH.
- Cass. 24 maart 2016, AR C.15.0324.N.
- Cass. 24 maart 2016, *TBO* 2016, 550.
- Cass. 24 maart 2016, *RW* 2016-2017 (80), 1219, noot I. Samoy.
- HvB Brussel (1e k.) 11 september 2012, *RW* 2013-14, 29.
- HvB Brussel 18 juli 2014, 2013/AR/185, onuitgegeven.
- HvB Luik (12e k.) 22 december 2015, *T.Agr.R.* 2016, afl. 2, 83.
- Arb. Rb. Mechelen 23 mei 1989, *RW* 1989-1990, 268.
- Kh. Brussel 2 maart 1908, *T.B.H.* 1908, 253.
- Burg. Rb. Dendermonde 3 april 1948, *Pas.* 1948, III, 67.
- Vred. Antwerpen 7 november 1984, *RW* 1986-87, 2325.
- Vred. Antwerpen 7 november 1984, *Rec.gén.enr.not.* 1988, 414, noot en *RW* 1986-87, 2323, noot.
- Vred. Etterbeek 29 december 1987, *T. Vred.* 1988, 120.
- Vred. Westerlo 3 november 2000, *JDSC* 2003, 67, noot S. GILCART.
- Brussel 23 februari 1973, *R.W.* 1973-74, 1054.
- Brussel 24 maart 2006, *Res Jur.Imm.* 2006, afl. 3, 193.
- Rb. Brussel (16e k.) 8 juli 2013, *TBBR* 2014, afl. 2, 80.
- Rb. Antwerpen 2 juni 1961, *R.W.* 1964-64, 926.
- Luik 21 maart 1929, *Pas.* 1929, II, 168.

- Luik (12e k.) 22 december 2015, nr. 2010/RG/1283, 2014/RG/1047, *T.Agr.R.* 2016, afl. 2, 83.
- Bergen 6 juni 1986, *JT* 1987, 344.

Rechtsleer

Boeken

- BRANDSMA, F., CARETTE, N., DE BOECK, A., LEROY, D., SAMOY, I., STIJNS, S., VAN RANSBEECK, R. en VERJANS, E., *Positie van de derde in het privaats vermogensrecht*, Brugge, Die Keure, 2012, 237 p.
- BUTTGENBACH, A., *Les contrats par porte-fort et les déclarations de command en droit civil et en droit fiscal*, Brussel, Bruylant, 1935, 280 p.
- DAMBRE, M., *Bijzondere overeenkomsten*, Brugge, Die Keure, 2014, 568 p.
- CORNELIS, L., *Algemene theorie van de verbintenissen*, Antwerpen, Intersentia, 2000, 997 p.
- DE PAGE, H., *Traité de droit civil belge*, X dln, Brussel, Bruylant, 1949-1975.
- DIRIX, E. e.a., *Borgtocht & garantie. Persoonlijke zekerheden – Actualia*, Antwerpen, Kluwer, 1997, 269 p.
- DIRIX, E. en DE CORTE, R., *Zekerheidsrechten*, Antwerpen, E. Story-Scientia, 1999, 486 p.
- DIRIX, E. en DE CORTE, R., *Zekerheidsrechten*, Mechelen, Wolters Kluwer, 2006, 519 p.
- LAURENT, F., *Principes de droit civil*, Brussel, XXXI dln., Bruylant, 1878 p.
- LIMPENS, J., *La vente en droit belge*, Brussel, Bruylant, 1960, 828 p.
- MICHEL, J., *Instituten van het Romeins recht. 7. Kontracten*, Brussel, V.U.B., 1989, 153 p.
- SAMOY, I., *Middellijke vertegenwoordiging*, Antwerpen, Intersentia, 2005, 762 p.
- STIJNS, S., *Verbintenissenrecht, boek 1*, Brugge, Die Keure, 2005, 268 p.
- STIJNS, S., *Verbintenissenrecht, boek 1bis*, Brugge, Die Keure, 2013, 323 p.
- STIJNS, S., *Verbintenissenrecht – Boek 2*, Brugge, Die Keure, 2009, 29-32.
- STORME, M. E., *Persoonlijke zekerheden en aanverwante rechtsfiguren*, uitgave september 2016, 28-29 <https://www.law.kuleuven.be/personal/mstorme/PersoonlijkeZekerheden.pdf>.
- VANDEPUTTE, R., *De overeenkomst: haar ontstaan, haar uitvoering en verdwijning, haar bewijs*, Brussel, Larcier, 1997, 462 p.
- VAN GERVEN, W., *Algemeen deel*, in *Beginselen van Belgisch Privaatrecht*, I, Antwerpen, Story-Scientia, 1987, 519 p.
- VAN GERVEN, W. m.m.v. COVEMAEKER, S., *Verbintenissenrecht*, Leuven, Acco, 2006, 719 p.
- VAN OEVELEN, A., *Algemeen Verbintenissenrecht*, Antwerpen, Cursusdienst Universitas, 1993, 710 p.
- VAN OMMESLAGHE, P., *Droit des obligations*, I, Brussel, Presses universitaires de Bruxelles, 1989, 352 p.
- VERBEKE, A. en PEETERS, I., *Vijf jaar voorrechten, hypotheek en andere zekerheden 1991-1995*, Gent, MYS en Breesch, 1997, 406 p.
- VERBEKE, A., CARETTE, N., HOEKX, N. en VANHOVE, K., *Bijzondere overeenkomsten in kort bestek*, Antwerpen, Intersentia, 2007, 312 p.
- WERY, P., *Droit des contrats. Le mandat*, Brussel, Larcier, 2000, 341 p.

- WERY, P., *L'exécution forcée en nature des obligations contractuelles non pécuniaires (essai): une relecture des articles 1142 à 1144 du Code civil*, Brussel, Kluwer, 1993, 421 p.

Verzamelwerken

- BEYSEN, E., "Zaakwaarneming" in *Algemene Praktische Rechtsverzameling*, Mechelen, Kluwer, 2006, 181 p.
- DEKKERS, R., DIRIX, E. en BAETEMAN, G., "Persoonlijke zekerheden" in R. DEKKERS, G. BAETEMAN en E. DIRIX, *Handboek Burgerlijk Recht – deel II*, Antwerpen, Intersentia, 2005, 589 p.
- DE GROOTE, B. en DE CORTE, R., "Rechtsfeiten en rechtshandelingen" in DE GROOTE, B. en DE CORTE, R., *Privaatrecht in hoofdlijnen*, Mortsel, Intersentia, 2012, 860 p.
- DE GROOTE, B. en DE CORTE, R., "Inleiding – Burgerlijk Wetboek" in DE GROOTE, B. en DE CORTE, R., *Privaatrecht in hoofdlijnen*, Mortsel, Intersentia, 2012, 860 p.
- LEROY, D. en SAMOY, I., "Sterkmaking: gevreesd en bemind" in DE BEOCK, A., STIJNS, S. en VAN RANSBEECK, R., *Positie van de derde in het privaat vermogensrecht*, Brugge, Die Keure, 2012, 237 p.
- PEERAER, F., "Actuele ontwikkelingen inzake de totstandkoming en nietigheid van contracten en contractuele bedingen" in Stijns, S., De Boeck, A., Jansen, S., Peeraer, F., Sagaert, V. en Vermander, F., *Verbintenissenrecht*, Brugge, Die Keure, 2015, 185 p.
- SAMOY, I., "De gevolgen van gesimuleerde rechtshandelingen, met bijzondere aandacht voor de overeenkomst van naamgeving", in SMITS, J. en STIJNS, S., *Inhoud en werking van de overeenkomst naar Belgisch en Nederlands recht*, Antwerpen, Intersentia, 2005, 249-280.
- STIJNS, S. en SWAENEPOEL, E., "De evolutie van de basisbeginselen in het contractenrecht, geïllustreerd aan de hand van het contractueel evenwicht" in SAMOY, I., *Evolutie van de basisbeginselen van het contractenrecht*, Mortsel, Intersentia, 2010, 269 p.
- STIJNS, S., "Contracten en derden: derdemedeplichtigheid en actio Pauliana, sterkmaking en schijnvertegenwoordiging, derdenbegunstiging" in STIJNS (ed.), S., *Themis School voor postacademische juridische vorming. Vormingsonderdeel Verbintenissenrecht 41*, Brugge, Die Keure, 2007, 25-50.
- TILLEMANN, B., "Sterkmaking", in X., *Ad amicissimum amici scripsimus, Vriendenboek Raf Verstegen*, Brugge, Die Keure, 2004, 292-296.
- TILLEMANN, B., "Volmacht en sterkmaking bij oprichting van vennootschappen" in BENOIT-MOURY, A., CAPRASSE, O., THIRION, N. en TILLEMANN, B. (eds.), *De oprichting van vennootschappen en de opstartfase van ondernemingen*, Brugge, Die Keure, 2003, 317-371 p.
- TILLEMANN, B., "Lastgeving", in *Algemene Praktische Rechtsverzameling.*, Deurne, E. Story-Scientia, 1997, 396 p.

Tijdschriften

- VERBEKE, A. en BLOMMAERT, D., "De patronaatsverklaring. Een persoonlijke zekerheid met vele gezichten", *D.A.O.R.* 1994/31, 71-92.

- SAMOY, I., "De ware aard van een beding van commandverklaring in het contractenrecht", *Notarieel en fiscaal maandblad* 2006, 169-185.
- SAMOY, I., "Het Hof van Cassatie erkent een nieuwe persoonlijke zekerheid: de 'uitvoeringssterkmaking'", *RW* 2016-17, afl. 31, 1220-1224.
- SONCK, D., "De sterkmaking als persoonlijke zekerheid", *TBBR* 2017, afl. 5, 314-318.
- STIJNS, S. en CALLENS, P., "Over tijdelijke vennootschappen en (schijn-)vertegenwoordiging" (noot onder Kh. Kortrijk 19 januari 1988), *TRV* 1989, 68-76.
- VAN GRIMBERGEN, M., "Fiscale gevolgen van de verkoop van een onroerend goed waarbij de koper verklaart te verwerven, hetzij voor zichzelf, hetzij voor een derde die hij zal aanwijzen", *Notarius* 1990, 170-177.

Masterproeven, doctoraatsproefschriften, ...

- N. DE GROOTE, *Letter of comfort*, masterproef Rechten UGent, 2009-2010, http://lib.ugent.be/fulltxt/RUG01/001/458/208/RUG01-001458208_2011_0001_AC.pdf, 96 p.

Frankrijk

Wetgeving

- Art. 1128 C.C.
- Art. 1145 C.C.
- Art. 1203 C.C.
- Art. 1204 C.C.
- Art. 1376 C.C.
- Art. 1984 C.C.
- Art. 1991 C.C.
- Art. 2088 C.C.

Rechtspraak

- Cass. fr. 27 juli 1903, *S.* 1904, I, 265, noot E. NACQUET.
- Cass. fr. 19 februari 1908, *Pas.* 1909, IV, 117.
- Cass. fr. 28 december 1926, *D.* 1930, I, 73, noot. H. LALOU.
- Cass. fr. 20 december 1971, *Bull. civ.* 1971, III, 467.
- Cass. Soc. 12 februari 1975, *Bull.Civ.* V, 64, nr. 67.
- Cass. fr. 14 december 1976, *Bull.Civ.* 1976 I, 316, nr. 403.
- Cass. fr. 22 april 1986, *Bull. Civ.*, 1986, I, 101.
- Cass. fr. 4 oktober 1988, *Bull.Joly* 1988 II, 863, noot P.L.C.
- Cass. fr. 11 oktober 1989, *Bull.civ.* 1989, I, 210, noot R. Le Guidec.
- Cass. fr. 27 februari 1990, *Juris-Data* nr. 000333.
- Cass. fr. 23 oktober 1990, *J.C.P.* 1991, II, p. 205, nr. 21684, noot C. LARROUMET.
- Cass. fr. 15 juli 1993, *JCP* 1993, IV, p. 286, nr. 2364, noot P. Simler.
- Cass. fr. 25 januari 1994, *D.* 1994, noot PH. DELEBECQUE.
- Cass. fr. 18 april 2000, *Bull.Civ.* 2000, I, 77, nr. 115.

- Cass. fr. 25 januari 2005, *Defrénois* 2005, nr. 10/05, 908, noot J. Honorat.
- Cass. fr. 13 december 2005, nr.03/17.217.
- Cass. fr. 18 juni 2013, *D.* 2013, 2561, noot X. DELPECH.
- Cass. fr. 1 april 2014, nr. 13/10.629.
- Parijs 9 oktober 1996, *Juris-Data* nr. 023763.

Rechtsleer

Boeken

- AUBRY, C. en RAU, C., *Droit civil français*, XII dln., Parijs, Librairies techniques, 1950-1976.
- BENABENT, A., *Droit civil. Les obligations*, Parijs, Librairie Générale de Droit et de Jurisprudence, 2003, 637 p.
- BOULANGER, J., *La promesse de porte-fort et les contrats pour autrui*, Parijs, Librairie Dalloz, 1933, 318 p.
- CARBONNIER, J., *Droit civil 4: les obligations*, Parijs, PUF, 1992, 678 p.
- CHEN, C.-W., *Apparence et représentation en droit positif français*, Parijs, L.G.D.J., 2000, 435 p.
- CHOUBANI-SALAH, S., *La promesse de porte-fort, étude comparative en droit français et en droit tunisien*, s.l., s.n., 1998, 363 p.
- DEMOGUE, R., *Traité des obligations en général*, VII dln., Parijs, Librairie Arthur Rousseau, 1923-1933.
- DIDIER, P., *De la représentation en droit privé*, in *Bibliothèque de droit privé*, Parijs, L.G.D.J., 2000, 461 p.
- GHESTIN, J., *Traité de droit civil, Les principaux contrats spéciaux*, door J. HUET, Parijs, L.G.D.J., 2001, 1697 p.
- HADJ KHALIFA, A., *La promesse de porte-fort*, Villeneuve d'Ascq, Presses Universitaire du Septentrion, 1999, 422 p.
- MALAURIE, P. en AYNÈS, L., *Droit des obligations*, Issy-les-Moulineaux, LGDJ-lextenso éditions, 2016, 897 p.
- MARTY, G. en RAYNAUD, P., *Droit civil: Les obligations, I, Les Sources*, Parijs, Sirey, 1988, 826 p.
- PETEL, P., *Le contrat de mandat*, Parijs, Dalloz, 1994, 126 p.
- PICOD, Y., *Droit des sûretés*, Paris, PUF, 2008, 568 p.
- OSSIPOW, P., *Promesse de porte-fort et contrat de garantie: étude de droit positive et de droit comparé*, s.l.n.d., 1947, 448 p.
- SAVATIER, R., *La théorie des obligations en droit privé économique*, Parijs, Dalloz, 1979, 424 p.
- SIMLER, P., *Cautionnement: garanties autonomes, garanties indemnitaires*, Paris, LexisNexis, 2015, 1182 p.

Verzamelwerken

- AUBERT DE VICELLES, C., "Porte-fort" in LAEDERICH, F.J., *Encyclopédie juridique Dalloz: table alphabétique générale d'orientation*, Parijs, Dalloz, September 2005, 4-6.

- HUET, J. en GHESTIN, J., "Les principaux contrats spéciaux" in *Traité de droit civil*, Parijs, L.G.D.J., 1996, 1544 p.
- JONVILLE, A., "Pratique de la promesse de porte-fort", *Dr. Pat.*, februari 1998, 28-34.
- STORCK, M., in *Jurisclasseurs civil*, v° art. 1120 C.C., Fasc. 7-2, 2003, nr. 1.
- TILLEMENT, G., "Promesse de porte-fort et droit des sociétés", *Rev.soc.* 1993, 51-52.
- VERICEL, M., "Désuétude ou actualité de la promesse de porte-fort?", *D.* 1988, (123) 128-130.

Tijdschriften

- ARLIE, D., "Pour un juste conception du porte-fort d'exécution", *D.* 2006, 2244.
- CHAZAL, J.-P. en REINHARD, Y., "Bespreking van Lyon 5 november 1999", *Rev. trim. dr. com.* 2001, 143.
- CROCQ, P., "Droit des dûtetés", *D.* 2006, 2855.
- CROCQ, P., "Un revirement de jurisprudence: l'article 1326 de Code Civil ne s'applique plus au porte-fort d'exécution", *RTD civ.* 2013, 653.
- DELPECH, X., "La promesse de porte-fort, une sûreté à part entière", *D.* 2006, 298.
- DONDERO, B., "L'obligation de porte-fort", *D.* 2014, 1185.
- LESCOT, P., "Le mandat apparent", *J.C.P.* 1964, I, nr. 1826.
- MASSART, T., "Confirmation: la promesse de porte-fort n'est pas soumise à l'article 1326 du Code Civil", *Rev Sociétés* 2015, 89.
- PELLIER, J.-D., "L'obligation du porte-fort de l'exécution", *D.* 2013, 2561.
- PLANIOL, M., *Traité élémentaire de droit civil*, II dln., Parijs, L.G.D.J., 1926-28.
- PLANIOL, M. en RIPERT, G., *Traité pratique de droit civil français*, XIV dln., Parijs, L.G.D.J., 1952-1960.
- PRIGENT, S., "La réforme du droit des dûtetés: une avancée sur la voie de la modernization", *AJDI* 2006, 346.
- RIÉRA, A., "Le porte-fort et le droit des sûretés", *AJ Contrat* 2017, 262.
- RIPERT, G. en BOULANGER, J., *Traité de droit civil d'après le traité de Planiol*, III dln., Parijs, L.G.D.J., 1956-1958.
- SIMLER, P., "Les solutions de substitution au cautionnement", *J.C.P.* 1990, I, nr. 3427.

Online literatuur

- AUBERT DE VINCELLES, C., "Porte-fort", 2017,
http://www.dalloz.fr.ezproxy.ub.unimaas.nl/documentation/Document?id=ENCY/CIV/RUB000209/PLAN003/201704&ctxt=0_YSR0MT1wb3J0ZS1mb3J0IGFydC4gMTM3NiDCp3gkc2Y9cGFnZS1yZWNoZXJjaGU=&ctxtl=0_cyRwYWdlTnVtPTHCP3MkdHJpZGF0ZT1GYWxzZcKncyRz b3J0PcKncyRzbE5iUGFnPTIwwqdzJGlzYWJvPVRydWXCp3MkcGFnaW5nPVRYdWXCp3Mkb25n bGV0PcKncyRmcmVlc2NvcGU9RmFsc2XCp3Mkd29JUz1GYWxzZQ==&nrf=0_UmVjaGVyY2hl fExp3RI.
- DELPECH, X., "Confirmation du caractère de garantie indemnitaire de la promesse de porte-fort", 2014,
<http://www.dalloz.fr.ezproxy.ub.unimaas.nl/documentation/Document?id=ACTU0166219&c>

[txt=0_YSR0MT1wb3J0ZS1mb3J0IGdhcmFudGllIGluZGVtbnl0YWlyZcKneCRzZj1zaW1wbGUtc2VhcmNo&ctxtl=0_cyRwYWdlTnVtPTHCP3MkdHJpZGF0ZT1GYWxzZcKncyRzb3J0PcKncyRzbE5iUGFnPTIwwqdzJGlzYWJvPVRydWXCp3MkcGFnaW5nPVRydWXCp3Mkb25nbGV0PcKncyRmcmVlc2NvcGU9RmFsc2XCp3Mkd29JUz1GYWxzZQ==&nrf=0_TGlzdGU=.](http://www.dalloz.fr.ezproxy.ub.unimaas.nl/documentation/Document?id=ACTU0160622&ctxt=0_YSR0MT1wb3J0ZS1mb3J0IGdhcmFudGllIGluZGVtbnl0YWlyZcKneCRzZj1zaW1wbGUtc2VhcmNo&ctxtl=0_cyRwYWdlTnVtPTHCP3MkdHJpZGF0ZT1GYWxzZcKncyRzb3J0PcKncyRzbE5iUGFnPTIwwqdzJGlzYWJvPVRydWXCp3MkcGFnaW5nPVRydWXCp3Mkb25nbGV0PcKncyRmcmVlc2NvcGU9RmFsc2XCp3Mkd29JUz1GYWxzZQ==&nrf=0_TGlzdGU=)

- DELPECH, X., "Formalisme de la promesse de porte-fort", 27 juin 2013, [http://www.dalloz.fr.ezproxy.ub.unimaas.nl/documentation/Document?id=ACTU0160622&ctxt=0_YSR0MT1wb3J0ZS1mb3J0IGdhcmFudGllwqd4JHNmPXNpbXBsZS1zZWZyY2g=&ctxtl=0_cyRwYWdlTnVtPTHCP3MkdHJpZGF0ZT1GYWxzZcKncyRzb3J0PcKncyRzbE5iUGFnPTIwwqdzJGlzYWJvPVRydWXCp3MkcGFnaW5nPVRydWXCp3Mkb25nbGV0PcKncyRmcmVlc2NvcGU9RmFsc2XCp3Mkd29JUz1GYWxzZQ==&nrf=0_TGlzdGU=.](http://www.dalloz.fr.ezproxy.ub.unimaas.nl/documentation/Document?id=ACTU0160622&ctxt=0_YSR0MT1wb3J0ZS1mb3J0IGdhcmFudGllwqd4JHNmPXNpbXBsZS1zZWZyY2g=&ctxtl=0_cyRwYWdlTnVtPTHCP3MkdHJpZGF0ZT1GYWxzZcKncyRzb3J0PcKncyRzbE5iUGFnPTIwwqdzJGlzYWJvPVRydWXCp3MkcGFnaW5nPVRydWXCp3Mkb25nbGV0PcKncyRmcmVlc2NvcGU9RmFsc2XCp3Mkd29JUz1GYWxzZQ==&nrf=0_TGlzdGU=)
- KILGUS, N., "Autonomie de la promesse de porte-fort vis-à-vis de l'engagement du tiers, 2015, [http://www.dalloz.fr.ezproxy.ub.unimaas.nl/documentation/Document?id=ACTU0172401&ctxt=0_YSR0MT1wb3J0ZS1mb3J0IGNsYXNzaXF1ZcKneCRzZj1zaW1wbGUtc2VhcmNo&ctxtl=0_cyRwYWdlTnVtPTHCP3MkdHJpZGF0ZT1GYWxzZcKncyRzb3J0PcKncyRzbE5iUGFnPTIwwqdzJGlzYWJvPVRydWXCp3MkcGFnaW5nPVRydWXCp3Mkb25nbGV0PcKncyRmcmVlc2NvcGU9RmFsc2XCp3Mkd29JUz1GYWxzZQ==&nrf=0_UmVjaGVyY2hlfExp3RI.](http://www.dalloz.fr.ezproxy.ub.unimaas.nl/documentation/Document?id=ACTU0172401&ctxt=0_YSR0MT1wb3J0ZS1mb3J0IGNsYXNzaXF1ZcKneCRzZj1zaW1wbGUtc2VhcmNo&ctxtl=0_cyRwYWdlTnVtPTHCP3MkdHJpZGF0ZT1GYWxzZcKncyRzb3J0PcKncyRzbE5iUGFnPTIwwqdzJGlzYWJvPVRydWXCp3MkcGFnaW5nPVRydWXCp3Mkb25nbGV0PcKncyRmcmVlc2NvcGU9RmFsc2XCp3Mkd29JUz1GYWxzZQ==&nrf=0_UmVjaGVyY2hlfExp3RI=)
- LEGEAIS, D., "Sûretés", 2016, [http://www.dalloz.fr.ezproxy.ub.unimaas.nl/documentation/Document?id=ENCY/CIV/RUB00277/PLAN005/2016-01&ctxt=0_YSR0MT1zw7tyZXTDqSBwZXJzb25uZWxsZSBwb3J0ZS1mb3J0wqd4JHNmPXNpbXBsZS1zZWZyY2g=&ctxtl=0_cyRwYWdlTnVtPTHCP3MkdHJpZGF0ZT1GYWxzZcKncyRzb3J0PcKncyRzbE5iUGFnPTIwwqdzJGlzYWJvPVRydWXCp3MkcGFnaW5nPVRydWXCp3Mkb25nbGV0PcKncyRmcmVlc2NvcGU9RmFsc2XCp3Mkd29JUz1GYWxzZQ==&nrf=0_TGlzdGU=.](http://www.dalloz.fr.ezproxy.ub.unimaas.nl/documentation/Document?id=ENCY/CIV/RUB00277/PLAN005/2016-01&ctxt=0_YSR0MT1zw7tyZXTDqSBwZXJzb25uZWxsZSBwb3J0ZS1mb3J0wqd4JHNmPXNpbXBsZS1zZWZyY2g=&ctxtl=0_cyRwYWdlTnVtPTHCP3MkdHJpZGF0ZT1GYWxzZcKncyRzb3J0PcKncyRzbE5iUGFnPTIwwqdzJGlzYWJvPVRydWXCp3MkcGFnaW5nPVRydWXCp3Mkb25nbGV0PcKncyRmcmVlc2NvcGU9RmFsc2XCp3Mkd29JUz1GYWxzZQ==&nrf=0_TGlzdGU=)
- PRAICHEUX, S., "Sûretés financières", 2010, [http://www.dalloz.fr.ezproxy.ub.unimaas.nl/documentation/Document?id=ENCY/SOC/RUB000189/PLAN026/2010-10&ctxt=0_YSR0MT1nYXJhbnRpZSBpbmRlbW5pdGFpcmXCp3gkc2Y9c2ltcGxILXNlYXJjaA==&ctxtl=0_cyRwYWdlTnVtPTHCP3MkdHJpZGF0ZT1GYWxzZcKncyRzb3J0PcKncyRzbE5iUGFnPTIwwqdzJGlzYWJvPVRydWXCp3MkcGFnaW5nPVRydWXCp3Mkb25nbGV0PcKncyRmcmVlc2NvcGU9RmFsc2XCp3Mkd29JUz1GYWxzZQ==&nrf=0_UmVjaGVyY2hlfExp3RI.](http://www.dalloz.fr.ezproxy.ub.unimaas.nl/documentation/Document?id=ENCY/SOC/RUB000189/PLAN026/2010-10&ctxt=0_YSR0MT1nYXJhbnRpZSBpbmRlbW5pdGFpcmXCp3gkc2Y9c2ltcGxILXNlYXJjaA==&ctxtl=0_cyRwYWdlTnVtPTHCP3MkdHJpZGF0ZT1GYWxzZcKncyRzb3J0PcKncyRzbE5iUGFnPTIwwqdzJGlzYWJvPVRydWXCp3MkcGFnaW5nPVRydWXCp3Mkb25nbGV0PcKncyRmcmVlc2NvcGU9RmFsc2XCp3Mkd29JUz1GYWxzZQ==&nrf=0_UmVjaGVyY2hlfExp3RI=)
- TESTU, F. X., "Promesses de porte-fort", 2010, [http://www.dalloz.fr.ezproxy.ub.unimaas.nl/documentation/Document?id=REFERENCE/AFFAIRES/2010/PLAN/T07C720003&ctxt=0_YSR0MT1wb3J0ZS1mb3J0IGQnZXJdQWN1dGlvsKneCRzZj1wYWdlLXJlY2hlcmluZQ==&ctxtl=0_cyRwYWdlTnVtPTHCP3MkdHJpZGF0ZT1GYWxzZcKncyRzb3J0PcKncyRzbE5iUGFnPTIwwqdzJGlzYWJvPVRydWXCp3MkcGFnaW5nPVRydWXCp3Mkb25nbGV0PcKncyRmcmVlc2NvcGU9RmFsc2XCp3Mkd29JUz1GYWxzZQ==&nrf=0_TGlzdGU=.](http://www.dalloz.fr.ezproxy.ub.unimaas.nl/documentation/Document?id=REFERENCE/AFFAIRES/2010/PLAN/T07C720003&ctxt=0_YSR0MT1wb3J0ZS1mb3J0IGQnZXJdQWN1dGlvsKneCRzZj1wYWdlLXJlY2hlcmluZQ==&ctxtl=0_cyRwYWdlTnVtPTHCP3MkdHJpZGF0ZT1GYWxzZcKncyRzb3J0PcKncyRzbE5iUGFnPTIwwqdzJGlzYWJvPVRydWXCp3MkcGFnaW5nPVRydWXCp3Mkb25nbGV0PcKncyRmcmVlc2NvcGU9RmFsc2XCp3Mkd29JUz1GYWxzZQ==&nrf=0_TGlzdGU=)

Auteursrechtelijke overeenkomst

Ik/wij verlenen het wereldwijde auteursrecht voor de ingediende eindverhandeling:
Sterkmaking: nieuwe perspectieven na het cassatiearrest van 24 maart 2016?

Richting: **master in de rechten-rechtsbedeling**
Jaar: **2017**

in alle mogelijke mediaformaten, - bestaande en in de toekomst te ontwikkelen - , aan de Universiteit Hasselt.

Niet tegenstaand deze toekenning van het auteursrecht aan de Universiteit Hasselt behoud ik als auteur het recht om de eindverhandeling, - in zijn geheel of gedeeltelijk -, vrij te reproduceren, (her)publiceren of distribueren zonder de toelating te moeten verkrijgen van de Universiteit Hasselt.

Ik bevestig dat de eindverhandeling mijn origineel werk is, en dat ik het recht heb om de rechten te verlenen die in deze overeenkomst worden beschreven. Ik verklaar tevens dat de eindverhandeling, naar mijn weten, het auteursrecht van anderen niet overtreedt.

Ik verklaar tevens dat ik voor het materiaal in de eindverhandeling dat beschermd wordt door het auteursrecht, de nodige toelatingen heb verkregen zodat ik deze ook aan de Universiteit Hasselt kan overdragen en dat dit duidelijk in de tekst en inhoud van de eindverhandeling werd genotificeerd.

Universiteit Hasselt zal mij als auteur(s) van de eindverhandeling identificeren en zal geen wijzigingen aanbrengen aan de eindverhandeling, uitgezonderd deze toegelaten door deze overeenkomst.

Voor akkoord,

Gilis, Julie

Datum: **31/07/2017**